

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

DEPARTMENT OF
THE HISTORY OF ART
OXFORD

MARCI HIERONYMI
VIDÆ,
CREMONENSIS,
ALBÆ EPISCOPI,
H Y M N I
DE
REBUS DIVINIS.

O X O N I I,
E T Y P O G R A P H E O C L A R E N D O N I A N O,
M D C C X X X I I I .

Imprimatur,

GUIL. HOLMES,

Vice-Can. *Oxon.*

Jun. 29. 1733.

5 FEB 1957

J. Burn

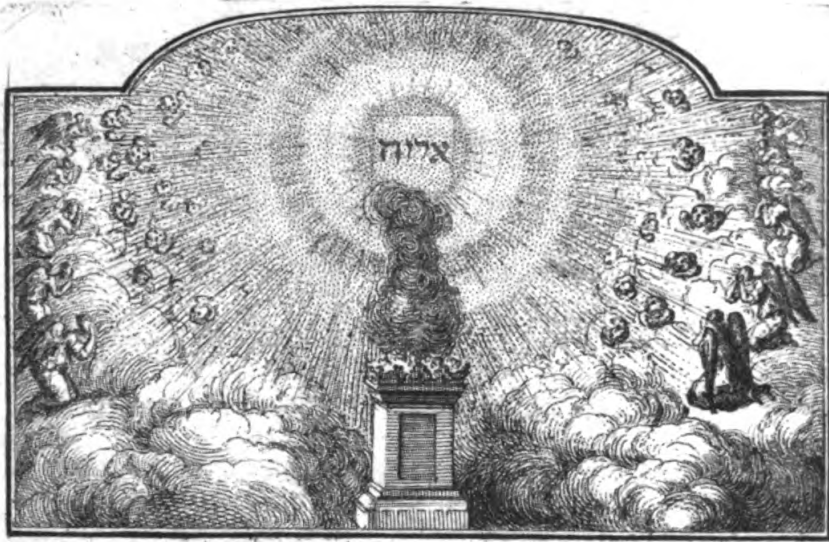
MARCI HIERONYMI
VIDÆ
HYMNI de REBUS DIVINIS.

1. D EO Opt. Max.	Pag. 1.
2. D ei Filio, Deo Opt. Max.	40.
3. Spiritui S. Deo Opt. Max.	63.
4. Jesu Christo Opt. Max.	83.
5. In Eucharistiam.	89.
6. Jesu Christo Opt. Max. de Carola V. Imp.	103.
7. In Jes. Christi Crucem.	107.
8. Magnæ Matri Virgini.	113.
9. Beato Michaeli.	131.
10. Ex cantico Mosis.	135.
11. Divo Davidæ regi prophetae.	140.
12. D. Joanni Baptistae.	146.
13. D. Petro apostolo, de ejus Cathedra.	151.
14. D. Joanni apostolo.	156.
15. D. Andreae apostolo.	166.
16, 17. D. Paulo apostolo.	174.
18. D. Infantibus Bethl. innocentibus.	196.
19. D. Stephano proto-martyri.	197.
20, 21, 22. D. Laurentio martyri.	201.
23. D. Dalmatio martyri.	219.
a 2	24. D.

C O N T E N T A.

24.	<i>D. Cassiano martyri.</i>	225.
25.	<i>D. Christophoro martyri.</i>	226.
26.	<i>D. Silvestro Pont. max.</i>	227.
27.	<i>D. Aurelio Augustino Hipponis Episcopo.</i>	230.
28.	<i>Jo. Matthæo Giberto.</i>	237.
29.	<i>D. Homobono Cremonensi.</i>	247.
30.	<i>D. Thomæ Aquinati.</i>	250.
31, 32.	<i>D. Margaritæ virgini.</i>	258.
33.	<i>D. Pelagiæ virgini.</i>	262.
34.	<i>Cœlitibus virginibus.</i>	271.
35.	<i>De Divis cœlitibus.</i>	273.
36.	<i>D. Cœlitibus.</i>	277.

MARCI

MARCI HIERONYMI
VIDÆ
HYMNI DE REBUS DIVINIS.

DEO OPT. MAX.

ACCIPERE, summe pater, summi fa-
bricator Olympi,
Quæ tibi, quæ nato, quæ amborum
carmina amor
Sacra ferens cecini, coelique Quiri-
tibus olim;

Dum vacat, atque humiles juvat alte linquere terras,
Et fortunatas superum percurrere sedes.

A

Ipse

Ipse ego, tentatum multis opus ante, camœnas
 Vertice ab Aonio duxi Jordanis ad undas,
 Perque Palæstinos saltus, super ardua sisto
 Montis Idumæi, sæpe unde faventibus auris
 Tollere se, & liquidas mecum juvat ire per oras, 10
 Et cœlum peragrare, adytisque insistere Divum,
 Atque tuos etiam non exhorrescere vultus.
 Nulla erat ante via: prærupta, atque aspera saxa,
 Et denfi late obducebant omnia vepres.

Ipse manu validam quatens utraque bipennem 15
 Latum limitem ago fruticum cedentibus umbris:
 Jamque aditus datur, atque via licet ire patenti.

Sat ludo, scenæque datum: ludicra priorum,
 Fictaque fat vacuas tenuerunt carmina mentes:
 Nam quis non teneros molli pede ludit amores, 20
 Et nemora, & fontes, atque inter pocula lusus?
 Aut quis non Divosque virosque in prælia miscet,
 Dum validos juvat arma, tubasque æquare canendo?
 Vana superstitio mentitos numina Divos
 Jam fileat; pudeat scelerum, quæ plurima cœlo 25
 Affingunt: pudeat sedes scelerare beatas
 Versibus, & superos probris involvere nostris.

Jam pia religio cœlo caput extulit, aurea

Luce fugans tenebras, haud falsi numinis index.
 Carmina nunc mutanda; novo nunc ore canendum: 30
 Jamque alias sylvas, alios accedere fontes
 Edico: jam nunc polluto calle relicto
 Hac iter esto: huc Musarum revocantor alumni:
 Hac casti vates in religione manento.

Jam teritur via facta recens, veniuntque vocati 35
 Certatim vates; nova cursu femita fervet.
 Quam juvat interdum vestigia nostra legentes
 Cernere nos juxta juvenes per amoena vireta
 Eductos studio nostro decerpere flores,
 Quos capiti imponant plexa sibi quisque corona! 40
 Spero etiam fore, cum, quæ nos extundimus ipsi
 Infabricata, acieque retusa, utcunque dolata,
 Dum me deficient aliis rupta ocia curis,
 Dum populos mihi commissos pascoque regoque,
 Olim aliquis Divis, & Musis carior ipsis 45
 In melius feret, atque impensius arte polibit:
 Et quæ vi nostra primo patefacta labore est,
 Mollius ille viam solidabit marmore secto
 Auro addens etiam decus, & Gangetide gemma,
 Ut teneant oculos discrimina mille colorum. 50
 Mi fat erit specimen clari monstrasse laboris,

Ut superet mox ille, ut pulchræ præmia laudis
 Prima ferat, primos felix potiatur honores;
 Inde alii atque alii semper melioribus auris.

Hæc quæcunque, tamen tibi, qualiacunque, facramus,
 Summe pater: cui nam hæc potius de more dicemus 56
 Mortali, in terris qui gratus digna rependat?
 Præmia nulla hominum moror; haud me purpura regum
 Ulla movet: nullos nos supra inhiamus honores.
 Si terrena forent quicquam, aut mortalia cordi, 60
 Sat mihi Tuscorum MEDICUM perfolvit honorum,
 Et sat opum, rebus cum maximus alter & alter
 Præffet, præstantesque viros ad digna vocando
 Munera ad egregias pretiis accenderet artes.
 Nil ultra in terris quæro par regibus ipsis 65
 Contemptu rerum, contemptu dives honorum.
 Tu mihi solus ades, mihi tu perfolvere solus
 Præmia magna, meisque potes subscribere votis;
 Nulla licet meritis abs te sint debita nostris
 Præmia, tu nisi quæ nobis victoribus offers 70
 Sponte tua bonus, at nil tale merentibus ipsis;
 Dum fontes, & adhuc dubia certamus arena.
 Nam licet humanæ non spernas munera vocis,
 Nil nostri tamen oris eges, laudumque tuarum

Omnia

Omnia plena sonant cœlo, terraque marique. 75
 Siqua mei tamen est ratio tibi habenda laboris,
 (Quæ tua magna quidem in genus indulgentia nostrū est)
 Da pater, extremæ cum vitæ advenerit hora,
 Te præfente mori, nil me terrentibus umbris,
 Inque tuos animam amplexus effundere ovanem. 80
 Hoc tantum mihi, plura aliis optantibus adde.

Hocce quid est? ubi sum? quæ mentem infueta libido
 Sollicitat? solito longe mihi pectora major
 Arripuit calor, & labefactis ossibus hæsit,
 Insolitoque meas novus est vapor igne medullas. 85
 Quo rapior? quo vota trahunt? quæ tanta cupido
 Sevocat abductam mortali a corpore mentem,
 Ignotasque vias late jubet ire patentis
 Ætheris, & liquido mihi sedem figere cœlo?
 Terra vale, curæque humiles hominesque valete: 90
 Nulli audita cano; veterum omnibus obvia vatum
 Carmina jamdudum, & mortalia cuncta perofus
 Tollor humo, totusque levem prope vertor in auram,
 Aereasque plagas superare, & relinquere nubes
 Sub pedibus, rapidoque viam conjungere Soli 95
 Dulce mihi, summoque in vertice sistere mundi.
 Non iter occurrens nostrum tot motibus aer

Detineat studio spectandi, & quæque legendi.
 Nil morer aut ventos, aut sævi fulminis alas,
 Nubesque pluviasque nivesque albasque pruinas, 103
 Eque coloratis coelestem nubibus arcum
 Foederis antiqui monumentum insigne per ævum.
 Omnia jam vulgata; meas neque clara morentur
 Astra vias, non sideribus volventibus orbem
 Instabiles: gelidæ quis nescit cornua Lunæ, 105
 Aut quibus indicta est radiantis regia Solis?
 Ipse licet Sol alta petat, totiesque profundi
 Impositus cœli dorso liquidum æthera tranet,
 Ille meis longe inferior tamen evolet alis.
 Altius ipse viam ingredior: quodcunque creatum, 110
 Infra me jacet: alituum gens incola cœli
 Ipsæ etiam subsunt acies post terga relictæ.
 Supra axes mundi, supra mirantur euntem
 Sidera, vestigantem ecquid sit originis expers,
 Quodque, ut morte caret, pariter quoque nesciat ortus,
 Quod semper fuerit, quod nunquam cœperit esse, 116
 Auctoremque sui se tantum noverit ipsum;
 Cætera cum penitus fuerint ipso omnia ab uno.
 Hoc molimur opus; voti hæc summa ardua nostri.
 Ignotum, piceaque procul caligine septum 120

Nu-

Nubibus in mediis acie deprendere tendo,
 Quicquid id est, magnum certe, & mirabile nosco
 Numen habere, licet lateat, fugiatque videri,
 Quidve sit ignorem, cuncti tamen esse videmus,
 Clarius atque suo longe se lumine prodit: 125
 Ac veluti, objectu nebulæ cum delitet olim,
 Tum nemo potis est obductum cernere Solem;
 Non tamen ignorem qua coeli parte prematur
 Obsessum jubar, immenso quod lumina mundo
 Sic etiam positum, lucemque diemque ministrat, 130
 Æthereique, utcunque, ignis tralucet imago.
 Haud fecus id nostros sub sensus ire recusat,
 Nec se oculis plane mortalibus explicat unquam:
 Esse tamen scimus, mentisque indagine porro
 Deprensam largo sentimus pectoris haustu 135
 Undique diffusum, nobisque in viscera lapsum,
 Corda movens intus non missæ murmure vocis,
 Sed tacito impulsu, atque potenti numinis aura,
 Qua nos usque movet. Quo vero id nomine dicam?
 Aut nullum, aut prorsus non enarrabile nomen. 140
 Illi nomine enim quid opus discriminis ergo,
 Cum nullis penitus regnet confortibus unum?
 Non animal, non res, non pars, non foemina, non mas,
 Quic-

Quicquid es, ô seu vis, seu mens, seu spiritus ille,
 Qui mare, qui terras, qui cœlum numine comples, 145
 Cuncta movens, mota amplectens, amplexa gubernans:
 Primo te esse quidem cuncti sentimus, & unum,
 Inde bonum simul experti, verumque vocamus.

Nec tamen es tantum, verusque unusque bonusque,
 Cætera ceu possunt dici quoque pleraque; sed tu 150
 Ipsum esse, ipsum unum, verumque bonumque vocaris,
 Quæ tamen inter se haud distant diversa, sed usque
 Sunt connexa adeo, ut penitus sint quatuor unum.

Nec confusa uno tamen involvuntur acervo,
 Singula sed propria ratione, & nomine distant, 155
 Inque vicem secreta suo se munere produnt.
 Mira quidem hæc: tibi sed nil est mirabile porro.

Quod fieri nequit, ipse potes, (potes omnia quando)
 Nec tibi vis ulla obstat: agis simul omnia: nec te
 Est opus ante animo, quod agis, versare sagaci. 160
 Quod vis, id potes, idque simul molimine nullo
 Perficis usque: tuum sane est opus ipsa voluntas.
 Quod loqueris, facis idem, opus & vox editur una.
 Ut dixti, ut subito ad verbum emerfere creata
 Omnia, & ex nihilo cœpit splendescere mundus! 165
 Tu rerum tu principium, tu terminus idem:

Prin-

Principium sine principio, sine fonte scatens fons :
 Tu tibi principium, tibimet tu terminus ipse.
 Incipis abs te, si incipis, in te desinis ipsum ;
 Incipis iccirco nunquam, non desinis unquam. 170
 Ceu, se qui sequitur longis anfractibus usque
 Per sua decurrens vestigia labitur annus.
 Nec se sponte sua discedens deseret unquam,
 Donec tempus erit, donec qui tempora coepit,
 Finiet idem, instantis origo & terminus ævi, 175
 Cum volet, haud idem sibi finis & exitus ipsi.
 Non tibi heri, non cras, non quod fuit, aut erit olim,
 Objicitur, sed nunc, hodieque haud labitur unquam.
 Quod factum, infectum facis, indictumque videri,
 Quod dictum est, penitusq; hominum de mente revellis.
 Quod nunc est, tibi semper erit, nec præterit ætas, 181
 Nec te tempus habet ; quæ nobis cunque futura,
 Sunt tibi facta, oculisque tuis subjecta priusquam
 Terra patens foret, aut cœli pulcherrimus ordo.
 Tunc neque tempus erat, neque post, neque dicier ante:
 Omnia solus eras, in te omnia, tunc quoque te nos 186
 Aut cœlo dignos, aut certe fontibus umbris
 Transcripsisse ferunt, & jam sua præmia cuique
 Pro meritis solvisse, vel ut tua certa voluntas ;

Quamvis hinc longo fuimus post tempore creti. 190
 Proinde preces cum stat nobis tibi fundere, laudesve,
 Ante audis, quam sint conceptæ in pectore nostro,
 Et benefacta hominum, & commissa piacula nosti,
 Ante homines dias veniant quam lucis in oras.
 Omnia scis, & cuncta vides; tibi lumina mille, 195
 Mille acies; at parva loquor: tu lumina totus,
 Totus & ipse acies, nec quicquam te latet horum,
 Quæ sunt, quæ fuerunt, quæ sero deinde futura.
 Nec tibi opus luce ad visum, neque lumine: tu lux
 Ipse tibi, tu cuncta illustrans lumina lumen. 200
 Et latebras quærant mortales turpibus orsis,
 Nec metuant oculos incurrere cuncta videntis?
 Non usquam locus ullus, ubi non ipse quiescas,
 Omnibus inque locis ades omni tempore præfens
 Diditus in partes omnes; tamen omnis ubique 205
 Integer usque manes, nec te regio ulla prehensum,
 Conclusumve usquam cohibent loca: liber ubique
 Funderis, atque extra nullus te terminus arcet.
 Et siquid, mundus quod non circum ambiat, usquam est,
 Id nihil est nisi tu, tuaque haud finita potestas. 210
 Non oneri tamen es rebus, quibus infitus hæres;
 Ipse sed es tibimet fedes gratissima ubique.

In te uno requies tua; tu te nixus in ipso es
 Cuncta tua replens vi: es totus in omnibus usque
 Tactum omnem supra, sine vi, motuve situve: 215
 Quod si adeo non sit, subito passim omnia casu
 Cernere erit ruere, in nihilumque redacta referri.
 Omnia sustentas, procuras omnia, alisque,
 Dum præsens ades; ipsa tua est præsens vita,
 Omnibus ipsa salus; agis omnia in omnibus, usque 220
 Excepto tamen, ipse mali neque enim auctor in ullo es,
 Nec potis es sanctam noxæ ulli flectere mentem,
 Quod cadit in nostros, simul ac te amissimus, ausus:
 Cætera semper agis: non te tamen omnia agentem
 Exercet labor, at requies tibi summa; tibi alta 225
 Ocia, tranquillaque solutus mente quiescis.
 Omnia fers: oneri tamen haud obnoxius ulli es.
 Ceu quoque si forte admittis irascere nostris,
 Pace tamen tecum frueris, placidaque serenus
 Mente sedes: varium sane, & mutabile quicquam 230
 In te non cadit, aut nostræ inconstantia mentis:
 Utque novus nunquam, nunquam veter incipis esse,
 Semper idem es, plenusque tui: procul extera quæque,
 Atque aliena tibi absistunt: quicquid potis esse,
 Aut non esse, tibi non congruit: omnia firma 235

In te sunt nullos hominum metuentia casus.
 Quicquid habes, unus ditissimus, illud es ipsum,
 Et nihil est in te penitus te præter eundem,
 Tuque tui pars ipse, tui pariter quoque totum es.
 Accessus tibi sunt nulli, nullique recessus. 240
 Quicquid habes, tibi fixum adeo atque tenaciter hæret,
 Ut nequeat traduci alio, neque vertier unquam.
 Dum luces, lux ipsa quidem es: dum vivis, id ipsum es
 Vivere: dum sapias, ipsa adeo sapientia tecum est,
 Ut nusquam queat ab sese divellier ipsa. 245
 Quandoquidem nihil es concreti, aptive secari
 In partes, sed mens purissima corporis exors,
 Ipse tuis pollens opibus, nihil indigus extra.
 Iccirco usque tibi constas, & sedibus iisdem es;
 Nec te operum piget auctorem, non poenitet unquam.
 Et siquando opus inceptum non perficis, & te 251
 Subducis, non consilium immutabile vertis,
 In melius sed flectis opus: neque enim illa voluntas
 Tum primum subit; a prima sed origine rerum
 Sic fixum stabat menti, immotumque sedebat. 255
 Nam veluti varios inserta recentia flores
 Jungere nos juvat, & longo contexere tractu,
 Atque ita confertos Divum suspendere templis:

Æter-

Æternas sic te in feriem connectere causas
 Æternam perhibent, ut firma lege sequatur 260
 Usque alia ex alia, stabilis neque desinat ordo.
 Has præter nihil in terris, cœlove marive
 Evenit: eveniunt præeuntibus omnia causis,
 Ut non e nostro cadat ullus vertice crinis
 Te sine, non ullæ in sylvis ex arbore frondes: 265
 Unus cuncta moves causarum maxima causa.
 Et nihil est Fortuna, nihil quoque denique Casus,
 Incertum quodcunque cadat, nisi nomina vana,
 Quæ sumus infirmis commenti sensibus ipsi.
 Quippe obscura licet sint pleraque, & abdita nobis, 270
 Fit tamen haud quicquam, quod non provideris ante
 Quam vasti æthereos mundi procuderis orbes,
 Seclorumque novus procedere cœperit ordo.
 Atque ideo nobis interdum siqua videntur
 Facta quidem temere, & penitus ratione vacare; 275
 Non tamen everſæ te protinus accusamus
 Justitiæ, at potius nebulis adscribimus atris,
 Et tenebris, quibus indociles involvimur ipsi.
 Quis mentem abstrusam, quis numinis alta profundi
 Consilia exploret? latet inscrutabilis ordo, 280
 Et series longa tegitur conferta catena.

Ante

Ante oculis alti mortalibus abdita ponti
 Antra legam, penetremque imi fola operta profundi,
 Observata vaga tua quam vestigia mente,
 Occultasque vias penitus deprendere possim. 285
 Usque lates, gaudesque nigris obnubilus umbris;
 Nec toto appares usquam mortalibus ore.
 Quas ego non latebras, quas non mundi impiger oras
 Nequicquam scrutatus, inaccessibleque recessus
 Sæpe adii, dum te per plana, per ardua quæro, 290
 Actus amore tui flagransque cupidine vultus,
 Nubila quo cœli, tempestatesque ferenas?
 Nam quoniam in terra visum te sæpe recenti
 Audieram, priscisque parentibus ore locutum,
 Primum terram adii, multum scitatus ab illa, 295
 Ecquid forte suis latitantem viderit antris
 Teque tuosque adytus, & inobservabile porro
 Norit iter: nihil illa meo fermone movetur,
 Sed circumfuso se ostendit in aere tantum
 Pendentem, atque suis libratam nixibus offert. 300
 Tum pictos variis prætendit floribus agros,
 Tot sylvas, tot de nullo quoque femine plantas,
 Pomaque, & haud uno nitidas e germine fruges,
 Tempore quæque suo vice provenientia certa.

Tum

Tum varias late diverso in corpore vitas, 305
 Alituum pecudumque genus, genus omne ferarum,
 Quæque suam certo fervantia foedere formam,
 Naturæ & stabili se propagantia lege.

Hoc opus omne tuum, hæc manuum monumenta tuarum.

Tu fator, atque opifex rerum, atque ipfius origo 310

Naturæ, si quicquam illa est nisi nomen inane.

Te tamen haud ullis terrarum partibus ufquam

Aspicio, tua nec coram fas ora tueri,

Nec nisi sese oculis præbent mortalia nostris.

Inde abeo; & quoniam cum nondum luminis ortu 315

Clara foret tellus, sed adhuc in nocte lateret

Fumida suffundens cæcæ caliginis umbras,

Jam tuus æquoreis innabat spiritus undis

Luce recens orti perfundens cœrula ponti.

Protinus immensi convertor ad æquora ponti 320

Vestigans liquidis ecquis Deus erret in undis:

Apparet vastus tumidarum gurgis aquarum:

Nil nisi pontus adest, variæque sub æquore formæ,

Monstraque, deformes phocæ, atque immania cete,

Totque alii vitreo nitidi sub gurgite pisces, 325

Qui sese usque etiam generatim in secla propagant,

Quadrupedum ut genus omne, ut vitæ pennipotentum.

Nec

Nec minus undisoni maris admirabile visum est
 Ingenium, accessus tot certa lege recessusque,
 Et modo crescentes falsas superare lacunas 330
 Littora, detecto modo se subducere fundo,
 Bisque die id, dum Sol semel undique circuit orbem.
 Ista quidem auctorem longe super omnia magnum,
 Artificem præ seque ferunt, ultroque fatentur.
 At nihil hic simplex nostris non sensibus haustum, 335
 Subjectumve oculis video, nil funeris expers :
 Necdum oculos lux illa explet lux maxima nostros
 Lucis inaccessis habitans pulcherrima in oris.

Post hinc digrediens volucres quoque tollor in auras,
 Aereasque plagas, si fors tu spiritus auris 340
 Misceris, gaudesque leves percurrere tractus.
 Occurrunt mihi ventorum spirantia flabra,
 Nimbique, & pluviae, atque nives, canæque pruinae,
 Et ros, concretique instar falis horrida grando,
 Fulguraque, elisisque corusci e nubibus ignes, 345
 Quæque movent humiles audita tonitrua mentes.
 Magna quidem hæc visu artificem testantia magnum.
 Nam quis non Deus, humana sed stirpe creatus,
 Alitumve etiam superum de gente volucris
 Tam varium excudat tanta arte coloribus arcum, 350

Mor-

Mortalive manu opus haud imitabile fulmen?
 Parva sed ista tuæ mihi sunt vestigia lucis.
 Necdum se mihi vis aurai simplicis illa,
 Spiritus ille offert replens nullo omnia tactu.
 Nondum te teneo: qua te regione requiram? 355
 Quo sequar? ut perhibent, tibi sedes arduus æther:
 Æthera conscendam: quis quæso accommodet alas
 Præpetis enanti mihi nunc super astra columbæ?
 Astra sequar pennis, puraque in luce quiescam.
 Jamque adeo immensi suprema volumina mundi 360
 Intueor propius rapida vertigine volvi,
 Cætera in obliquum adverfo nitentia motu
 Sidera per stabiles orbis, qui volvitur, axes,
 Unde dies nocti semper succedit, & usque
 Mensibus exactis in sese volvitur annus, 365
 Verque suo rediens semper se tempore profert
 Post Hyemem, sequiturq; Æstatem Autumnus inhærens.
 Vix oculis propiora fero mortalibus astra:
 Admiror lucem, admiror rutilantia longe
 Lumina, & inventi mihi spes accenditur ignis, 370
 Quem cupio, quem dudum inhians toto æthere quæro.
 Ut vero ætherææ lucis fontemque domumque
 Longius aspexi medium inter sidera Solem

Auricomum, & totum radiis vibrantibus aureum,
 Lætitia exilui, neque tantum lucis in ullo, 375
 Qui non longe esset supra omnia, credere quibam.
 Lux tamen illa expers vitæ, & sine sensibus ignes,
 Lux alia de luce, aliis deque ignibus ignis,
 Artificemque suum ceu cætera fidera novit.
 Necdum oculis sese præbet nitor aureus ille, 380
 Qui cum cuncta movet, non est obnoxius ulli,
 Exterius qui se moveat: se conciet ipsum
 Sponte sua exoriens nunquam, ut neque desinet unquam.

Restabant unæ aligeræ toto æthere mentes,
 Æthereæ coelestum animæ, vitæque volucres, 385
 Primorem stipant quæ mentem examine denso
 Usque ministerio intentæ, jussæque rotatu
 Sidera perpetuo torquent volventia mundi.
 Accessi, mediumque dedi me lætus in agmen.
 Hic choreæ, hic cantus hilares, thiasique chorique, 390
 Gaudiaque, & læti lusus, hic omnia læta.
 Illum adeo, mihi qui visus præstantior omni
 Illorum e numero, sanctum ceu numen adoro.
 Inclamant omnes, in primis verba precantis
 Ipse arcet, refugitque, humilis cui thura parabam, 395
 Seque Deum negat, atque Dei vix cernimus ipsi

Instar,

Instar, ait, simul ad laudes, & carmina lætus
 Interrupta redit, cantusque instaurat, & illud
 Sanctius, ac claris longe sublimius astris
 Cum fociis lumen canit indefessus, & usque : 400
 Læta cohors regem læto clamore salutans,
 Sanctus, Sanctus, ait, Sanctus, ter maxime, terque
 Optime, quo melius nihil, at nihil omnia præ te.
 Tu pater es, tu te fœcunda mente volutans
 Ipsummet te totum obiens, in teque reflexus 405
 Concipis ipse tui exemplum, tuæ imaginis instar,
 Haud ulli visum, sed inobservabile prorsum.
 Ceu cum secum aliquid mortales farier orfi
 Concipiunt tacito ante latens in pectore verbum,
 Quam vox aereas audita edatur in auras. 410
 Sed quod tu tecum mente ingens concipis alta,
 Verborum haud simile est hominū, dum corde premuntur;
 Sed sine principio dictu mirabile verbum,
 Quod semper fuit, est, & erit sine fine, sine ullo
 Interitu æternum, nulloque obnoxius ævo 415
 Fœtus, ab æterno genitus, sine matre parente
 Filius, æterno proles æquæva parenti.
 Semper es, & nunquam tecum unicus ipse fuisti,
 Quin fuerit tecum pariter quoque & unica proles.

A vobis nunquam alter abest; regnatis uterque 420

Omnipotens, & uterque ingens, immensus uterque,

Et pariter Deus, æqualisque potentia utrique.

Quin & concordēs, vosque inter mutua amantes

Communi (nullis opus extricabile verbis)

Afflatu æternum semper spiratis amorem. 425

Quodque ab utroque fluit, consorti spiritus aura

Numen habet, pariterque Deus quoque regnat ubique

Omnipotens, ceu tu, omnipotens, ceu Filius ipse.

Tres tamen esse Deos si quis putat, avius errat;

Unum numen idem tribus est, tribus una voluntas, 430

Una eademque tribus natura, atque una potestas,

Majestasque eadem, atque Deum ter dicimus unum.

Quandoquidem quod tu, sit quamvis alter & alter,

Haud tamen est qui tu, aut alius numeratur utervis,

Nec natus pater est, nec natus spiritus, aut tu 435

Alteruter, vestrum sua sunt discrimine certo

Munera cuique: nihil confusum est, inque volutum,

Tergeminoque Deus polles cumulatus honore.

Te nullus fuit ante Deus, neque post erit ullus:

Unus es, æterno qui numine cuncta gubernas 440

Abditus, ingens, omnipotens, ter ubique tremendus,

Cuncta supercilio quatiens, cuncta igne corusco

Ter-

Terrificans, coeli superas dum concutis arces.

Hæc memini, atque alia alterni miranda canebant,

Et mihi sublimem lucem eminus ostendebant, 445

Lucem admirandam, quam cernunt clarius ipsi,

Cum sint æthereæ, & nullo prope corpore mentes,

Dura quibus tristis præclusa est janua leti.

At mihi mortali in medio caliginis atræ

Visa est clausa, nigraque procul circumdata nocte. 450

Incertum possim nebulosam an dicere lucem,

Lucentemne magis nebulam jubar intus inesse;

Dignosco tamen aurifluis fulgoribus ingens,

Quodque omnem exuperat magno discrimine lucem,

Si quicquam fas supremæ componere luci, 455

Unde omnis ceu fonte fluit lux cætera largo.

Terrenam ut superant coelestia lumina lucem,

Cætera ut ingenti concedunt fidera Soli

Lumine, Solque animos coelestes aureus infra est;

Sic tibi non tantum affurgit lux omnis ubique 460

Ætheris immensi, tibi sed collata repente

Fit nox, & nigra pallens obducitur umbra.

Inde mihi siquis quandoque eruperit ardens

Per coelum radius, mentique affulserit ignis,

Præterit, & rutila coeli fugit ocior aura, 465

Quæ

Quæ cecidit, seu visa polo cecidisse fereno,
 Nec blando mihi fas oculos saturare nitore.
 Si mihi nunc siquis velamina nubis opacæ
 Demat, & exertum penitus det cernere lumen,
 Quod colimus, cui thura damus, cui ponimus aras, 470
 Ignotumque animis cupidis ardemus, & usque
 Flagrantes acri frustra tabescimus igni.
 Quove magis sensu comprehendere tendimus, ægrosque
 Altius in cœlum visus attollimus, hoc tu
 Effugis, aspectuque magis tua subtrahis ora 475
 Nube tegens, piceæque involvis nubis amictu;
 Exiguamque tuæ miramur imaginis umbram.
 Ac veluti siquis Solis, Lunæve labores
 Deficiente velit paulatim cernere luce,
 Non ille arrectos extollat ad æthera vultus, 480
 Verum aut subjectis cœlum speculetur in undis,
 Aut vitro lucente, ubi plurima ludit imago.
 Sic nobis altum spectantibus ora tueri
 Fas nunquam tua, nec veram prope cernere formam;
 Infirmi nequeunt humani luminis orbes. 485
 Maximus es; nemo quantum tamen expedit unquam:
 Optimus es; nulli qualem tamen edere fas est.
 Credo equidem faciem propius, tuaque ora tueri,

At-

Atque uti es omnino potis est haud noscere quisquam,
Terrena quam mole diu, membrisque prematur. 490

Aversum te terga oculis vix cernimus ægris :

Et potius quid non sis quivis promere possit,

Quam vera valeat penitus te reddere forma ;

Quippe tuæ aspiciamus tantum vestigia dextræ.

Quicquid habet tellus, mare, cœlum, quicquid & æther

Latipatens, opus omne tuum : quodcunque videmus, 496

Sentimusve, tuum est : nobis hæc reddit imago ;

Plurima te in speculo, liquidisque tuemur in undis :

Terga tuæ sunt hæc & posteriora figuræ.

Proinde quis amota te possit cominus umbra 500

Ferre oculis, qualis, quantumve amplecteris omnia,

Undique diffusus, nullo de lumine lumen,

Lux nulla de luce, omnis sed lucis origo ?

Nemo equidem credo vim tantam luminis absque

Interitu ferat, aut torrentis flumina lucis. 505

Iccirco te mortales metuuntque tremuntque,

Seque tuæ cupidos solantur imagine formæ,

Atque aciem ad veros non audent tollere vultus.

Omnibus es timor, unde Deum dixisse priores

Te credunt aliqui veræ rationis egentes. 510

Te vulgus tremat, & mortalis cætera turba,

Sif-

Sisque aliis metus, ut libet, ac formidinis horror;
 At mihi blandus amor, mihi sis placidissimus ardor:
 Noctes atque dies toto te pectore versem.
 Te sine fit mihi dulce nihil, te pro omnibus optem, 515
 Unum depeream; totis hunc sensibus æstum
 Implicitem; hunc imis exardens ossibus hauriam;
 Hoc mihi solvantur flagrantibus igne medullæ;
 Hos mihi mens unos semper suspiret amores,
 Nunquam operum, nunquam meritorum oblita tuorum.
 Quod sim, quod vivam, quod sensu animoque capaci 521
 Præditus utar, uti sanctæ tuæ imaginis instar,
 Muneris omne tui est, tibi gratia debita soli,
 Cui nunquam dignas potis ullus solvere grates
 Pro meritis, licet ille sacræ se destinet aræ 525
 Sponte sua, & favos torrendum jactet in ignes.

Sancte veni, neque te jam aspectu subtrahe nostro,
 Lux nulla de luce, ullo haud de lumine lumen:
 O! nitor exoriens nostræ pulcherrime nocti
 Quo fugis? appare mihi tandem, & nube remota. 530
 Exerere, atque tuo flagrantem reffice vultu,
 Voxque meas age nunc primum tua perfonet aures.
 Te semel inspecto vitam haud finire recusem,
 Si nequeam insolitam vim lucis ferre profusæ;

Sed

Sed potero, atque operum patiens amor omnia vincet,
 Qui me jamdudum male habet, totisque medullis 536
 Urit, tabentique animo te fuggerit unum,
 Unum te noctu, te luce usque aucupor unum
 Usque tui desiderio perfixus amoris.
 Ac veluti, ab nemorum quem dudum argentibus umbris
 Excivere canes, medioque egere sub æstu 541
 Æquora per longo camporum libera cursu,
 Cervus hians liquidæ fontem memor optat aquai,
 Suetus ubi gelida sese perfundere lymphæ:
 Haud aliter fontem mea te fitis arida vivum 545
 Suspirat, cœloque cadentem demoror imbrem.
 Rumpe moras, age, fons vivus, cœli aureus imber
 Labere, & aurifluo labris sitientibus amne
 Affer opem, arenamque sitim ros imbrifer exple.
 Jamdudum desiderio genibusque solutis 550
 Deficio exanimis, tua dum frustra atria lustro,
 Ostiaque infisto immensam claudencia lucem.
 Pande fores; te pande mihi; per te datur unum
 Ad te aditus, tuque ipse tuimet janua clausa es.
 Suscipe me, & validas intranti suffice vires, 555
 Et mihi quicquid opum, quicquidve daturus honorum
 Tolle precor, mihi te solum, nudumque repende.

Es mihi pro rebus cupido fatis omnibus unus.
 Egredere, optatos fulgur velut exere vultus,
 Et ferrugineum caliginis aufer amictum, 560
 Lumine Sol oriens rigat ut coeli arva recenti.
 Si vero, cum sis passim ingens, totus ubique,
 Respuis externos sine corpore spiritus haustus,
 Atque ipsi vere penitus tibi cerneris uni,
 Quod nihil omnino præ te fit corporis exors, 565
 Quodve loco certis non insit partibus orbis,
 Saltem parva tuæ lucis scintilla corusco
 Emicet igne, meamque ferenus discute noctem.
 Cernere si nequeo, temet sis quantus in ipso,
 Quod dabitur, simul orbem acri lustraveris igni: 570
 At saltem, qui sis in rebus, quantus abundes
 In nobis, quantusque animis coelestibus insis,
 Aspiciam, dulcique tuo fruar eminus ore.
 Tantum si mihi non pigeat te ostendere, qualem
 Affulsiſſe ferunt vacuis in saltibus olim 575
 Pastori Ifacidæ, foceri dum pasceret agnas
 Collucente rubo, flammisque ardente coruscis,
 Cum tamen illæſo frondes cum stirpe virerent,
 Aut quale effusum per cornu rasile transit
 Lumen, & inclusus transpectu cernitur ignis, 580

Quan-

Quanquam ô! sed mea me graviora piacula tardant,
 Ne te ferre queam, qualem te legifer idem
 Palmiferi vidit nimbofo in vertice Sinæ
 Fulminibus crebris fumanti monte tonantem.
 Da mihi te, eque rubo tua vox utcunque feratur, 585
 Meque voca, mea nec quicquam commissa morentur :
 Si potuit quondam, qui teque tuosque petebat
 Infidiis, sanctum de coelo cernere lumen,
 Teque audire, fuit postquam ad meliora vocatus,
 Exutus veterem Paulus cum nomine mentem : 590
 Me quoque verte ; tuum est misereri, & parcere semper
 Subjectis, coramque admissa fatentibus ultro,
 Quos tuus ipse sui natus lavit amne cruoris ;
 Quando operis tibi cura tui, nec deferis unquam,
 Quos semel in dias eduxti luminis oras, 595
 Sponte sua sibi ni defint, perdantque volentes.
 Mentibus in nostris semper feris aurea recti
 Semina ; si quicquam ingredimur te iudice dignum,
 Tu nobis das velle prius, dein sufficis aptam,
 Qua fieri id possit, vim, nec te subtrahis unquam, 600
 Tramite ni recti male suasi sponte relicto
 Labimur in scelus, & votis agitamur iniquis ;
 Atque tuam oppositis animis avertimur auram :

Tunc fugis, & foedis abes irrevocabilis orfis. 604

Nam quamvis hominem admoneas, foveasque tegasque,

Quodlibet audendi est tamen omnibus æqua potestas,

Et nobis laxas nostri usque relinquis habenas,

Justitiæ tantum memores rectique piique

Esse jubes, atque ipse coli te præcipis unum.

Et quamvis mortale genus nil promere possit 610

Laude tua dignum, nec quicquam mente capaci

Concipere egregium; neque enim te pingere veris

Fas cuiquam dictis, sed inenarrabile numen

Majestasque tua est, nostras tamen optime laudes

Non refugis, gaudesque hominum pietate benignus. 615

Quippe tener simul emerfit per inania mundus,

Cuncta tuas ora in laudes solvere repente,

Artificemque agnovit opus, te lucidus æther,

Te sancti volucres nova gens radiantis Olympi,

Et numen sensere tuum polus alter & alter, 620

Lunaque Solque recens, & fidera matutina.

Omnia plaudebant, supera omnia læta fonabant,

Et cecinere novum tibi carmen vesper & ortus.

Interea aereis sua erat quoque plurima campis

Lætitia, & toto strepuere tonitrua coelo, 625

Continuoque ignes fulsere in nube corusci,

At-

Atque humiles rutila lustrarunt lampade terras.

Nec vos immensi morā distulit æquora ponti ;

Exultastis aquæ plausu, exultastis arenæ,

Et caudis nitidi planxistis marmora pisces. 630

Cernere erat, qua cœruleas supereminet undas,

Omniferam dorso tellurem murmure læto

Intremere, & celeri velut assultare chorea.

Necdum quadrupedes gustarant pabula in arvis,

Nec variæ volucres rostro se pascere acuto 635

Affuerant ; prius omne pecus, prius omne volantum,

Reptantumque genus mira te laude ferebant,

Et rerum auctorem, servatoremque canebant.

Ipsē latens, mediisque in nubibus igne coruscus

Gaudebas, operique tuo faber indulgebas, 640

Qualis, cui crescit natorum plurima pubes,

Omnes cum videt insignes pietate, sibi que

Subiectos, pater ille animum labefactus amore

Lætatur secum, & tacito sub pectore gestit.

Tandem natus homo est, cœpitque animata moveri

Gleba recens, cœloque arreptos tollere vultus. 646

Illi præ cunctis animantibus ipse dedisti

Divinos altæ mentis divinitus haustus,

Ut nullum in terris propius te accedat & undis

In-

Ingenium haud veræ omnino rationis egenum. 650
 Muneris iccirco tanti memor ore canebat,
 Et meritas toto solvebat pectore grates
 Cum conforte tori incedens per amoena vireta,
 Halantesque tibi flores & ferta legebat.
 Felix ô! nimium, tecum si foedere pacto 655
 Mansisset dictis, nec turpi jura resolvens
 Arsisset voto, vetitique cupidine pomi
 Seque suumque genus veniens mansisset in ævum
 Omnia suffundens mortis nigrore repente.
 Tu tamen ô! nostras nimium miserate ruinas 660
 (Suasit amor) demum nos ultro in pristina reddis,
 Nec finis in tenebris altaque voragine volvi:
 Nam tandem auxilium cœlo dimittis ab alto,
 Qui reduces noctis nos tantæ evolveret umbris,
 Non tot veridicis olim de vatibus unum, 665
 (Quod poteras) non alitibus de civibus unum,
 Qui cœli supera alta colunt, sed munere tali
 (Quæ pietas!) (qui tantus amor!) tuus unica proles
 Fungitur ille, tui vera atque simillima imago
 Filius, æternum qui tecum vivit, & unum 670
 Est, & idem tecum, tibi nec divellitur unquam.
 Nascitur humana sub imagine, nascitur ille,

Qui

Qui semper fuit, est, & erit, cui fidera parent;
 Mortalique Deus tegitur sub mole, nec artus
 Respuit humanos, nec vitæ incommoda nostræ 675
 Factus homo, mortique etiam se subjicit ultro,
 Ut nos æternæ mortis de faucibus haustos
 Eriperet, claroque humiles inferret Olympo.

Ille etiam, mundo cum venerit ultimus ævi
 Terminus, ante nova quam flagrent omnia flamma, 680
 Arce tuo missu ad terram descendet ab alta
 Ætheris, ut vitas hominumque & crimina discat
 Quæsitur, quem non bene vel malefacta latebunt,
 Pro meritis statuet pœnas & præmia cuique.
 Cum vero ingenti flamma arserit orbis ubique, 685
 Continuo tellure nova, cœloque recenti
 Cernere erit lustrata hominum volitare per auras
 Corpora clara magis cœli radiantibus astris,
 Omniaque ætherei complere sedilia cœli.
 Tu pater in mediis tot millibus æthere summo 690
 Totus collucens, radiisque micantibus ardens
 Longe omnes supra pro majestate sedebis
 Cum nato æquipotente, tuumque afflabis amorem
 Omnibus, atque tuo lætos dignabere vultu,
 Unde animis venit alma quies, sine fine voluptas. 695

Tunc

Tunc te sicut es, & sine nube videbimus atra,
 Et nil jam levibus speculi debebimus umbris,
 Felices omnes, & conditione beati
 Quisque sua, haud animis tendent optantibus ultra,
 Alter & alterius non suspirabit honores. 700

Omnibus unus erit junctis amor, atque fovebunt
 Mutua se, dulcique animis ardore liquefcent;
 Nec se ulli poterunt posthac submittere culpæ,
 Ut cœli volucres post prima pericula cives.
 Ter felix sine fine quies, sine fine voluptas! 705

Tunc neque erit finis, neque tempus; definet ævum,
 Quodque est, quodque olim fuit, & quod deinde sequetur
 Unum erit; immensi requiescent sidera mundi,
 Mobilis & circum torqueri definet orbis.

Ipse etiam cursusque sui affiduique laboris 710
 Oblitus Sol stabit; iners nihil edet in auras
 Terra parens: nil jam gigni, nil crescere, alive
 Cernere erit, nil mutari, nil denique obire.

Omnia semper erunt eadem; terra, æquora, cœlum,
 Sideraque ultrici mundi lustrata favilla 715

Haud infra ætherei fulgebunt lumina Solis
 Lumina, quæ solita mundo nunc luce ministrat.
 Tunc magis erit longo Sol lucidus intervallo:

Nullus

Nullus erit nimbus, nullæ toto æthere nubes,
 Quæ sese objiciant, & opacum lumen obumbrent. 720
 Otia mundus aget: tu solus gignere prolem
 Unigenam perges fœcundo in secula verbo.
 Gignendi nec finis erit, & uterque beatam
 Concordi afflatu semper spirabitis auram,
 Sol uti inexhaustum nihil unquam mittere lumen 725
 Definit, usque nova perfundens omnia luce,
 Omnia perpetuo conservans fota calore.
 Unus cuncta reges; eris omnia in omnibus unus;
 In te unum converſi animis flagrantibus omnes
 Mirari, amplectique omnes, pascique fruique, 730
 Æternumque tuas resonabunt omnia laudes.

Salve summa boni, fons veri, lucis origo!
 Siquid justitiæ est nobis, rectique piique,
 Si quicquam virtutis, id omne, id fluminis instar
 A te fonte venit recti omnis, cum tibi juncti 735
 Hæsimus, hanc trahimus tua per commercia partem.
 Tu pietas, tu justitia es, tu cætera virtus
 Omnis, & in nostras emanas undique mentes:
 Tu vigor es rerum, tu vis, tu lucidus ille
 Splendor, quo cœli regitur pulcherrimus ordo. 740
 Tu Soli radios, tu præbes augmina Lunæ,

Cæteraque accendis, pascisque micantia cœli
 Sidera luce tua, & totum jubare æthera vestis.
 Secula tu reparas semper fugientia mundo
 Tempora dispensans, annos, mensesque diesque, 745
 Et lucis noctisque pares tu dividis horas.
 Atque orbis velut es fator unicus, omnium origo,
 Sic etiam tu cunctarum concordia rerum,
 Tu mundi tu concentus, tu consona Musa
 Perpetua in feriem nectens elementa catena; 750
 Suspendisque gravem telluris in aere molem,
 Et suspendis aquas, tot vasti stagna profundi,
 Atque pares orbis lati moderaris habenas.
 Omnia solus agis, solus pater omnia curas :
 Nec te centimanum dicam tamen : es tibi totus 755
 Ipse manus, totusque oculi, digitique pedesque,
 Brachiaque, & mundo nova femina sufficis unus.
 Usque novas animas in membra recentia fundis
 Humani generis fator indefessus, & orbem
 Finibus in cunctis variis animantibus imples ; 760
 Nec sine te it quicquam aereas in luminis oras.
 Per te concipiunt foecundis imbribus agri,
 Seminaque educit dias calor almus in auras.
 Gramine convestis sola ; versicoloribus arva

Floribus appingis, pictisque tapetibus ornas 765
 Semper vere novo; nec certus rumpitur ordo.
 Spicea ferta gerens, maturaque femina curva
 Falce legens alimenta animantibus ingruit æstas.
 Rore levi arentes reficis nocte humidus herbas:
 Hinc varia arboribus pendentia poma coloras, 770
 Et nitidas lentis suspendis vitibus uvas.
 Venit hyems; nive & albenti tegis arva pruina,
 Telluremque gelu premis, & vaga flumina fissis.
 Tu, quoties libuit, veluti deprompta reclusis
 Thefauris profers ventorum immitia flabra 775
 Imbripotens, nimbos tempestatessque coerces:
 Fulguribus terras, & sævo fulmine terres.
 Omnia mox cœli detecta luce serenas,
 Aereas equitans nubes; lateque sonoris
 Ventorum invecus pennis cava nubila differs. 780
 Das leges & jura polo: tibi curia sancti
 Ætheris obsequitur, nutusque observat heriles
 Sanctorum chorus alituum: tibi in omnia summum
 Imperium: tu rex regum: tibi sceptrâ, tibi ipsa
 Regna accepta ferunt Reges, & numen adorant 785
 Accurvi, votisque vocant, metuuntque tremuntque,
 Atque humiles uni tibi corda ferocia ponunt.

Infani, tibi qui se frustra opponere signis

Infestis audent, atque irrita bella laceffunt :

Quandoquidem ceu das, adimis quoque regna superbis.

Quanta tuæ fit vis, quam sæva potentia dextræ 791

Coelestum volucrum fcit quondam maximus ales,

Olim qui rofeo ceu Lucifer ore nitebat,

Et matutino præbebat lumina cœlo ;

Cum fociis nunc in tenebris, & nocte profunda 795

Sontibus infelix æterno carpitur igni

Noctipotens umbris terror crudelibus, & fax,

Lucifugisque animas miseras exercet in oris.

Scit Babylon superas educta turre sub auras

Terrigenas quali disjeceris ense gigantes. 800

Scit Segoris, fcitque infelix Asphaltidos undæ

Accola quas urbes subito telluris hiatu

Hauferis, & pluvio gentem deleveris igni

Aufam immane nefas, vim cœli inferre ministris

Aligeris teneræ juvenum sub imagine formæ. 805

Tantus agit furor infanos, tam cæca cupido.

Tu pedibus falsas das ire impune per undas

Suspensis genti, dum vim fugit hostis, amicæ,

Et mare velivolum concreta dividis unda.

Nec mora, vorticibus pelagi in se deinde reversis, 810

Arma

Arma inimica, viros, currusque sub æquore mergis,
 Et duram Ægyptum luctu prosternis amaro,
 Quam non ulla prius potuerunt edita coelo
 Flectere signa iræ coelestis nuntia monstra.

Tu potes hostiles nullo ariete vertere muros 815

Ad solum clamorem hominum, fonitumque tubarum.

Tu, quoties opus, insolitis terroribus hosti
 Adverso immittis tenebrasque metumque fugamque,
 Et conversa adigis dare terga sequacibus umbris.

Vox tua terribile est tonitru, tua dextera fulmen: 820

Tu populum innumerum deserta per invia vectum
 Concreto coeli pavisti rore tot annos.

Tu largum duris e rupibus elicis amnem ;

Tu dulces in aquas fontes convertis amaros ;

Tu rerum quandoque vices & foedera rumpis, 825

Et quas fixisti leges, idem ipse refigis.

Hinc precibus validi herois, dum prælia tendit,

Sol coelo stetit immotus, mirantibus astris,

Cæteraque assiduos requierunt fidera cursus.

Hinc conversa retro quoque flumina subsedere, 830

Aut subito obsceno manarunt rubra cruore ;

Et segnis quadrupes humana voce locuta est.

Olim etiam pluviam multos innubilis annos

Haud

Haud aer dedit, & latices latuere reposti,
Ante haustum largis deleras imbribus orbem. 835

Tu cererem exiguum nati convertere in artus
Divinos, corpusque potes sacrantis ab ore.

Quid mirum, si ferrum etiam natet amne liquenti
Suspensum, nec mole gravi subsidat in ima?

Si vim sponte suam dediscat mitior ignis, 840

Nec pueros cremet in media fornace canentes?

Arida si nitido revirescens germine virga

Non expectatos det obusto cortice flores?

Per te etiam furdus penitus sæpe auribus orti

Sunt visi claras audire & reddere voces. 845

Necnon capti oculis, & blanda luce carentes

Jucundum cœli potuerunt cernere lumen:

Ut fileam, quos in media jam morte jacentes

Incolumes fervas, nutuque in pristina reddis.

Quinetiam extinctos, ima & tellure repostos, 850

Cum libet, amissæ revocas ad munera vitæ;

Idque aliis das posse, tuas qui pectore casto

Implorant vires, & sanctum numen adorant.

Nil adeo nostris tam viribus inconcessum,

Quod non evaleat quisquis te pectore toto, 855

Toto corde colit, totis te sensibus haurit.

Ille

Ille etiam avulsos in falsas æquoris undas
 Transferet, ac coget per inania currere montes.
 Ille etiam velut ante oculos ventura videbit
 Vaticinans, populisque canet longe ante futura. 860
 Largius ipse homini te sæpe infundis amico,
 Cætera de nihilo quem propter cuncta creasti:
 Illum etiam demum coeli dignaris honore.
 Respice nos bonus, & nodo tibi nocte tenaci.
 Nos facere id potis est unum, ac fervare beatos: 865
 Nam quicumque tibi se junxit, & altius hæret,
 Teque habet, omnia habet, nulliusque indigus ultra est.
 Omnia sunt in te, per te omnia, te omnia ab uno.
 Si quid opus, nulli dees, omniaque omnibus unus
 Sufficis, & te, qui fis omnibus omnia, præbes. 870
 Tu vigor es fessis; jactatis æquore vasto
 Tu portus, tu fons liquidæ fitientibus undæ;
 Tu requies, tu pax animis placidissima nostris.
 Tu modus es rerum, mensusque & dædala forma,
 Metaque; tu pondus, numerusque ordoque decorque;
 Tu cunctis communis honos, tu vita salusque; 876
 Tu cunctis communis amor, tu plena voluptas
 Omnibus, & virtus: abs te sapientia, siqua est
 Mortali: tu lex, tu spes certissima, tu lux,

Tu

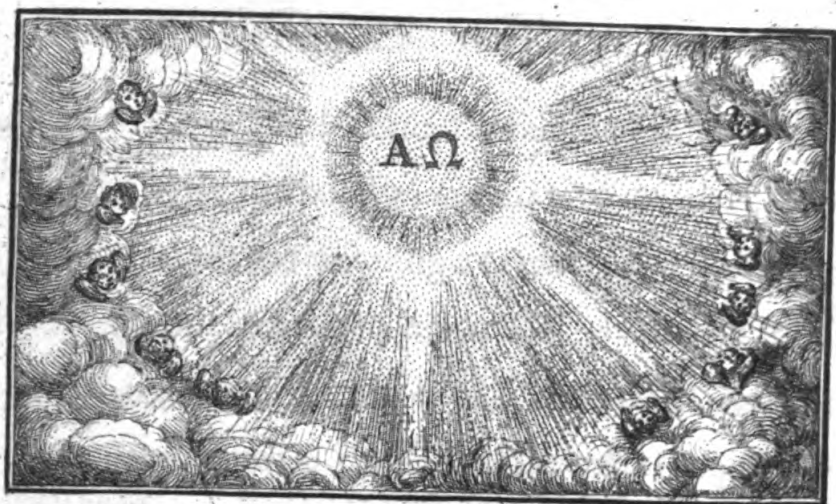
Tu via, tu ratio: defunt mihi carmina; defunt 880
 Verba; tibi quo plura cano, tibi plura canenda
 Restant mortali non evolvenda labore.

Non te orbes capiunt, non ampli femita coeli
 Ardua, non ratio, non mens, non denique sensus:
 Atque adeo maris immensi tot stagna, tot undas 885
 Ebibere enitor, totumque haurire profundum.

Hic mihi si æternum sonet immortalis ahen
 Guttore vox, centumque obeant hæc munera linguæ,
 Seminaque excudam laudum usque abstrusa tuarum,
 Haud equidem exiguam sperem comprehendere partem:
 Sint ideo potius tibi nostra silentia laudi. 901

O decus! ô jubar æternum! inviolabile lumen!
 Summum unumque bonum, summarum maxima summa!
 Si quid honos, si quid laus, si quid gloria, id omne
 Unus habes, tibi honos, tibi laus, tibi gloria soli. 905

DEI

DEI FILIO,
DEO OPT. MAX.

PRINCIPIO ante ævi primordia,
& ante creata

Omnia verbum erat æternum, im-
memorable verbum

Usque Deum propter residens, haud
numinis expers

Divinique haustus; sed erat quoque numen idipsum,
Eque Deo Deus, & verum de numine numen, s
Quod Deus æterna produxit origine nullo
Temporis obsequio se in semet mente reflectens,
Concipiensque suæ proprium hinc sibi imaginis instar,
Quo sine nil horum constat, quæcunque creata.

F

Fons

Fons vitæ, fons lucis erat mortalibus ægris: 10
 Lux ea sed tenebris primo radiabat in altis,
 Nec claram cæcæ lucem agnovere tenebræ.
 Huc missus vates, lucem qui proderet almam
 Gentibus, & largo lustraret lumine mundum,
 Veridicoque rudes prænuntius ore moneret; 15
 Non lux ipse quidem, sed tanti luminis index.
 Lux erat ille autem, qui primo lumine semper
 Affulget primas mundi ingredientibus oras.
 Non aberat mundo mundi fabricator, at ipsum
 Auctorem haud agnovit opus, sed ei obstitit orbis; 20
 Inque sua advenientem alii excludere, neque illum
 Admisere sui: sed quotquot luce recepta
 Accepere, piis tum primum oblata facultas,
 Et monstrata via est, qua coeli surgere ad auras
 Possent, seque Deo ceu pignora jungere cara, 25
 Lustrati velut, atque iterum divinitus orti.
 Nam verbum omnipotens (agite hic affurgite dictis
 Mortales venerati animis) mirabile verbum
 Dilapsum coelo moribundos induit artus,
 Factus homo Deus, & nostris habitavit in oris, 30
 Unde salus omnis nobis est orta sepultis.
 Tantane te pietas miserantem incommoda nostra,

Tan-

Tantus adegit amor, cœli ut de lumine claro

Te nostris velles ultro immiscere tenebris,

Cum sis æterni proles æterna parentis,

35

Luciferum ante fatus roseum? tu Lucifer ipse,

Cæteraque astra tuo tu lumine cuncta feras,

Qui gigni neque cœpisti, neque desinis unquam,

Principio semper genitus, gignendus & usque,

Principium de principio, de fonte oriens fons.

40

Tu Sol, atque idem splendor de Sole refulgens,

Splendor, qui Solem illustras splendoribus ipsum,

Lux de luce micans, clarum de lumine lumen.

Sol omnis fons justitiæ, pietatis origo;

Splendor, qui totum illustras splendoribus orbem.

45

Tu mortale hominum genus ipsa ab origine rerum

Vidisti curas humiles, & vana fovere

Confilia, accurvum terris, cœlestium inane.

Huc ideo accessi moribundo corpore septus

Te medium dans inter nos, interque parentem:

50

Ut nos erudiens nunquam ante audita moneres

Arcanis inscripta notis in codice clauso,

Quem septem custodibant adamantina signa.

Hic veterum coram evolvens oracula vatum

Lustrasti nos luce nova, ut concreta videntes,

55

Atque oculis subjecta, etiam possemus adire,
 Quæ fugiunt hominum visus, vix pervia menti,
 Atque ita nos veheres tua per vestigia ad astra:
 Qualis avis, non jam implumes cum fedula natos
 Invitat, tenditque volatu educere in auras; 60
 Ipsa supervolat nidum alludentibus alis,
 Paulatimque levi se tollit in aera lapsu.
 Non alia humanum genus arte obtusa tot annos
 Corda gerens poterat sublimi pectore digna
 Concipere, & volucris cœlum tramittere mente. 65
 Nam tibi cuncta pater, quæ sunt, quæve ante fuere,
 Quæve dehinc ventura, uni detexit, & æque
 Omnia scis, & cuncta vides, videt omnia ut ille.
 Te quamvis genuit pater auctor, non tamen unquam
 Te fuit ante pater; nunquam non ipse fuisti 70
 Filius æterno soboles æquæva parenti.
 Ceu, quamvis longe æternis pereuntia distant,
 Splendor ab igne oritur, splendorem non tamen ignis
 Anteiit, at simul atque ignis tum cœpit oriri,
 Ortus item pariter splendor diffulsit ab igni, 75
 Æternusque foret pariter, si æternus & ignis.
 Non pater est te major; habes patris omnia, & in te
 Est pater, ut genitore itidem tu semper in ipso es;

Quæ-

Quæque potest pater, æque eadem potes omnia ab illo :
 Tantum te genuit pater amplius, ipse neque illum 80
 Gignis, nec pater es, sicut neque filius ille.

Tu patris æterni æterna atque simillima imago,
 Tu patris invicti robur, tu dextera, & ingens
 Brachium, inexhaustusque vigor, virtusque perennis.
 Tu patris æterna es sapientia cuncta videntis, 85

Qua maria & terras, cœlum, æthera, cuncta creavit :
 Nam Deus æthereos cum mundi excuderet orbes,
 Aereasque plagas conflaret; cumque liquores,
 Et circumfusas laticum suspenderet undas,
 Libraretque suo tellurem pondere nixam, 90
 Inque vicem validis connecteret omnia vinculis,
 Ipse aderas operi indulgens, nutu omnia firmans,
 Omnia componens; sine te nihil; omnis ubique
 Est per te decor, & rerum pulcherrimus ordo.

Namque sinu patris ipse aderas nova cuncta creantis, 95
 Ante mare & terras, cœli ante patentia regna,
 Ante humiles colles, ante alta cacumina montes,
 Fluminaque & fontes genitus: prærupta priusquam
 Fundamenta gravi telluris mole locaret,
 Filius extabas ante omnia secula natus, 100
 Amplexusque patrem æterno devinctus amore

Gaudebas tecum, torrens unde illa voluptas
 Illa immensa fluit, gaudent qua cuncta creata,
 Quæ sensus hominum supra est, super omnia abundans,
 Auribus ut nemo hanc, nemo unquam mente capaci 105
 Hauferit in terris: animas ea sola beatas
 Efficit æthereis exemptas corpore in oris,
 Ut nihil ulterius quærant, nihil amplius optent.

Tu tamen ô! nostros adiisti sponte labores,
 Mortalesque auras haufisti has noctis in umbras 110
 Editus, humanosque puer collectus in artus,
 Verus homo, verus pariter Deus, unus utrunque
 Nasceris, & cœli nostri non respuis oras;
 Eque sinu patris in terras te dejicis imas
 Solis lucis egens, cum sis fons lucis, & ipsum 115
 De nihilo extuderis, nullaque e lampade Solem,
 Cæteraque illustrans cœli succenderis astra.
 Nasceris, & subito aspectu cœlum omne ferenas
 Editus in lucem pura de virginis alvo,
 Quæ penitus thalami tactusque ignara virilis 120
 Numinis afflantis sancta concepit ab aura.
 Nasceris: in terris pax nascitur aurea tecum,
 Pax omnem sensum exuperans, insueta voluptas.
 Nasceris, ut verni species patefacta diei

Omnia

Omnia lætitia perfundis, gaudia ubique 125

Plena feris : mira rorant dulcedine montes

Undique, mellifluæque redundant nectare valles

Undique ; felici distillant omnia rore.

Nam cœlum omne liquens, cœlique volubilis orbes

Desuper insolitis tunc imbribus irrorarunt, 130

Et pluviam nubes felici rore dedere,

Quo tellus imbri Zephyrisque tepentibus alma

Concepit gravis, & gremio flos ortus aperto

Exeris os, campisque comas diffundis apricis

Circum suave rubens, & circumfusa coloras 135

Gramina ; divinos longe rus halat odores.

Tu ros, tu pluvia, eque polo fluis aureus imber :

Expectatus ades tot secula ab omnibus imber.

Candida te excipiunt intactæ vellera lanæ ;

Nec tamen excepto maduit lana humida ab imbri. 140

Porta æterna manet cœli alto in limine clausa,

Per quam aditus nulli penitus fuit orbis ab ortu ;

Ipse sed ingrediens soli tibi sponte patentes

Isque redisque fores, nec claustra immota resignas,

Quale vitrum radiis penitus Sol transit adactis, 145

Illæsoque domus subit interiora metallo,

Intimaque illustrans penetralia lumine vestit.

Plu-

Plurima forte olim serpens tabo atque venenis
 Fontesque fluviosque lacusque infecerat omnes;
 Omnes errabat mors passim infusa per undas. 150
 Circum victa siti longas effusa jacebant
 Per ripas armenta, genus simul omne ferarum,
 Nullaque suspectas labris arentibus undas
 Libabat quadrupes, vicinaque flumina tantum
 Spectabant veritæ cæcum sub gurgite virus. 155
 Ecce! ferus cervo assimilis, capreæve fugaci
 Montis ab aerei decurrens vertice summo
 Tramite declivi saltus prætervolat altos:
 Jamque fugam per plana tenens ingentia campi
 Transmittit spatia, & volucris volat ocior aura. 160
 Convertere oculos commota armenta repente
 Ad sonitum, atque viam venienti abducta dedere.
 Ille lacum ingrediens longo ferit æquora cornu,
 Fronte quod in media solum gerit; ilicet omnis
 Ad tactum subitis fervoribus æstuat unda, 165
 Exultantque vada, spumisque incanuit amnis:
 Nec mora, profiluere feræ simul undique in undas,
 Securæque mali medicatum hausere liquorem.

Currite montanæ vos, huc accurrite nymphæ,
 Ferte rosas; legite alipedî candentia vestro 170

Lilia,

Lilia, narcissosque & purpureos hyacinthos:
 Texite odoratas vario de flore coronas,
 Atque salutiferum fertis innectite cornu.

Tu noster quadrupes cœli ô! lux clara sereni,
 Vertice ab æthereo tu nostræ causa salutis 175
 Certa venis, tuaque omne abigit præsentia virus.
 Grex lectarum ovium cæsis custodibus ibat
 Omnis Idumæis passim dispersus in arvis:
 In pecus omne feræ grassari impune, fremebant
 Hic illic miseris balatibus omnia circum. 180

Pastor ab adverso Carmeli vertice missus
 Venisti tu cogere oves, oviumque mederi
 Vulneribus pius, ingluviemque inhibere luporum;
 Unius ut tandem pastor foret unus ovilis.

Currite Idumææ vos, huc properate puellæ; 185
 Visite pastorem nunquam ante hæc secula visum:
 Cernite ut incessu gravis, ut spectabilis ore
 Egregio, formaque viros supereminet omnes,
 Cuncta Deo similis, vultum, vocemque coloremque,
 Haud spirans mortale! Dei quantum instar in illo! 190
 Sternite humum venienti, & olentia spargite ubique
 Graminaque & flores, calathisque occurrите plenis,
 Et patrio de more novum date gutture carmen.

Ecquis Idumæo venit ecce! e tramite pastor
 Tranfliens colles, montana cacumina tranans, 195
 Divini specie juvenis pulcherrimus oris,
 Undique divinum jactans de corpore amorem?
 Ecquis odorato ut thalamo novus ecce! maritus
 Egrediens multo incedit sublimis honore,
 Fragranti latos humeros adopertus amictu, 200
 Atque ipsos blando montes exurit amore?
 Omnia amant juxta, mitescunt omnia circum.
 Currite pastores, pastorem visite amantem:
 Currite longinquis reges a finibus orbis,
 Dona parate opibus, regumque invisite regem. 205

Sed quid ego aspicio textum illi informe rubore,
 Squalentem guttis tunicam? chlamys atra colorem
 Infolitum veluti calcata duxit ab uva,
 Compressique pedum macularunt vincla racemi.
 Ah! tibi quis niveos tam foede infecit amictus? 210
 Ah! tibi quo species evanuit illa repente,
 Qua sanctorum animæ in cœlo lætantur amorum
 Alituum cœlestum acies, gens æthere nata?
 Tune ille æternæ splendor nitidissime lucis,
 Pulcher luce magis, roseo formosior astro? 215

O cœli

O coeli jubar! ô oriens! ô Lucifer alme
 Lumine cuncta rigans, illustrans omnia luce!
 Lucis ubi nunc ille nitor? tun Phosphorus ille,
 Præbebas mundo qui lumina matutinus?
 Quem quondam vario rerum ipsa in origine cantu 220
 Laudabant celeres mundi septemplicis orbes,
 Laudabant elementa tuum admirata decorem,
 Laudabant alternantes & vesper & ortus,
 Lunaque Solque Poloque orientia sidera utroque.
 Hei mihi! Lucifero quantum mutatus ab illo es! 225
 Hei mihi! mutato quam factus decolor ore!
 Quam niger aspectu! quam deformatus amictu!
 Quis te percoxit tantus calor? haud tibi vultus
 Sol æstu infuscat: non purpura tinxit amictus:
 Longe alius rubor, atque alii infecere colores. 230
 Solus amor nostri fuit horum causa malorum:
 Solus amor fufci fuit idem causa ruboris.
 Unus tu nobis collectas comprimis uvas
 Suppositus trabe, mole gravi, sub pondere iniquo,
 Deque tuo expressi tortu fluxere liquores, 235
 Et totum quæ vina hilarant dulcedine mundum.
 Ast etiam quænam juvenili in corpore cerno

Vulnera? quam lata patefactum molle fenestra
 Pectus hiat! plantæ quam dira cuspide fixæ!
 Ecce! manus ambæ ferro quoque arantur acuto, 240
 Vulnificisque caput redimitus sentibus horres,
 Affixusque trabi vitam heu! quoque denique fundis.
 Cui hominum hoc de te licuit scelus? an Deus istis
 Vulneribus, mortique etiam succumbit acerbæ?
 Ipsi tunc etiam flerunt tua funera montes, 245
 Aspraque saxa tuo doluerunt fissa dolore.
 Ipsa parens frugum sese mœstissima tellus
 Planxit, & insolito tremuit succussa fragore;
 Nec potuit lacrymas Sol diffimulare, ferenam
 Cum ferrugineo faciem velavit amictu. 250
 Ah dolor! admitti nullius conscius, infontque
 Occidis, & poenas aliena ob crimina pendis,
 Qui neque contraxti proavitam ab origine culpam,
 Nec tenui ipse tuum maculasti crimine nomen:
 Nos inconcessa decerpimus arbore poma, 255
 Unde omnis spes nostra absumpta, salusque sepulta.
 Ipse tuo cunctam solvisti sanguine noxam
 Arboris affixus plantas & brachia trunco:
 Nostra tua de peste salus, de funere vita

Nostra

Nostra oritur, lætique tuo languore valemus. 260
 Namque licet mortale tibi & violabile corpus
 Effet, mortali ut matris de fanguine cretum,
 Nulla tamen furti obftabant contagia aviti,
 Antiquæve notæ fuberant veftigia nufquam,
 Quam generi princeps hominum generator inurens 265
 Heu! genus infelix tranfmifit in omne nepotum.
 Quandoquidem intemerata parens genitricis in alvo
 ipfa fuæ afflanti circumdata numine, labem
 Vel non admifit, vel protinus eluit omnem.
 Tu volucris foeta illa, tuo quæ fanguine natos 270
 Pafcis, & admoto terebras tibi pectora roftro.
 Agnus eras facer ille, patri maëtandus ad aram
 Victimæ morte obita qui noftro admiffa piores,
 Ablueresque tuo nos hoftia fanéta cruore.
 Tantæ molis erat nos cœli in regna reponi, 275
 Unde procul pulfi malefuadi fraude colubri
 Sedibus ignotis tot longe erravimus annos,
 Pellacis colubri, hamatæ qui agmine caudæ
 Magnam etiam fuperum detraxit ab æthere partem.
 Vincis io! atque hydro tandem obluëtatus acerbo 280
 Infernas penetras fedes, & morte fubaéta

Vivis

Vivis adhuc vita meliore, animasque piorum
 Carcere perfracto Erebi vastator ab umbris
 Eripis, & tecum cœli alto in culmine sistis.

Tu leo promissus magni de sanguine Judæ 285
 Nasceris ille, malisque venis occurrere nostris.
 Vincis io! & magna vi vincula nostra refringis,
 Vincula, queis sibi nos addictos hostis habebat;
 Atque triumphatum compefcis viribus Orcum.
 Quique modo informi leto sine honore jacebas, 290
 Jam pulcher visu, jam formosissimus ore
 Pristina divini præ te fers signa decoris,
 Atque agis insignem repetens supera alta triumphum:
 Qualis ubi exutus senium, nitidusque juventa
 Puniceis surgit Phœnix a funere plumis, 295
 Jamque suos adit Æthiopes, Indosque revisit:
 Circa illum volucres variæ comitantur euntem,
 Et vario indulgent cantu, plausuque sequuntur.

Tu lapis, informi primo quem mole jacentem
 Projecere viri, neque eum inter lævia saxa 300
 Miscuerunt operi, mox ipsa in fronte locatus
 Ædibus in summis, qua prominet angulus extra,
 Parieti utrique datus validis compagibus omne

Nectis

Nectis opus, totaque nites spectabilis arce.
 Nec tamen hic indefensos nos deferis unquam; 305
 Usque foves præfens, & amico numine firmas,
 Nosque mari in vasto tot tempestatibus arces,
 Nec finis abruptis victa rate obire procellis.
 Tu pelagi velut in medio firmissima cautes,
 Quam neque convellunt venti, neque fluctibus undæ. 310
 Hac super alta novæ posuisti mœnia genti,
 Quæ totum daret aucta tuis sub legibus orbem.
 Hic adeo fessis statio tutissima nautis,
 Huc, quæ sæpe mari in medio nostra ardua puppis
 Æstuat infanis ventorum exercita flabris, 315
 Se recipit, temnitque minas & murmura ponti.
 Usque invicta flex te sævis objicis undis.
 Impetus huc omnis, illisæque frangitur unda:
 Objice quo defensa, licet vi crebra fatiscat,
 Tuta tamen ponto nunquam cava mergitur alnus. 320
 Tu nos, olim ut pollicitus, non deferis unquam:
 Tu nos de cœlo præfens pascisque tegisque:
 Sufficis æternæ tu nobis pabula vitæ.
 Tu noster victus, tu nobis pabulum & esca,
 Tu cœlo ros concretus demitteris alto 325

Sua-

Suavis, & optatos referens cuique ore sâpores.
 Tu nobis liquidæ emanas fons vivus aquai:
 Flumine ab æthereo semper sitientia labra
 Nostra rigas, largumque in nobis efficis amnem,
 Cujus rursus aquæ salit usque ad sidera cursu 330
 Impetus, & superum lætantem temperat urbem.
 Abs te omnis vis nostra oritur, vigor omnis abundat,
 Nostraque siqua, tuo firma est in robore, virtus.
 Tu velut in campis latis uberrima vitis
 Brachia protendens, nos ceu qui plurimus inde 335
 Palmes agit sese, laxisque effundit habenis,
 Et gravidus circum nitidis exuberat uvis.
 Tu fortunati abstrusus thesaurus Olympi,
 Aurum ubi coelicolum, & gemmæ servantur, & omnes
 Coeli claudis opes ditissimus, atque recludis. 340
 In nos usque etiam mortales largus inundas:
 Huc omnis pleno dimanans copia cornu.
 Abs te omnis auri vis atque opulentia abundat.
 Quod semel æterno longe ante exordia rerum
 Munere concessit genitor tibi, conditor orbis, 345
 Semper habes, nec cum hic terrenos induis artus,
 Amittis quicquam decoris cœlestis in æthra.

Non

Non te adeo intactæ claudebant viscera matris
 In terris, ut non quoque in æthere luce micares
 Idem eadem, æterno genitus sine matre parenti. 350
 Nec minus, ac prius æthereo Deus altus Olympo
 Regnabas cum patre, licet terraque marique
 Errares homines inter mortalia curans,
 Verus ibi, hic verus, nec nos ludebat imago,
 Et plagis cum te objiceres morti obvius ultro. 355
 In te solus homo sensu tulit aspera morte,
 Nec Deus est quicquam lacero tum corpore passus:
 Nam divina quidem, quæ simplex, quæve tuentum
 Rejicit aspectum complecti nescia sensu,
 Cum natura sibi applicuit mortalia membra, 360
 Naturamque hominum, haud maculas contraxit ab illis,
 Nullaque per talem admisit contagia nexum,
 Sed penitus seorsum pura atque intacta remansit,
 Cui nihil omnino terrenæ labis inhæsit.
 Diffimiles species naturæ utriusque repugnant. 365
 Sicut ubi immundas Sol lambit lumine fossas,
 Tetra ubi proluvies grave olet cœnoque fimoque,
 Non tamen effusi radii, dum fordibus errant,
 Infusas ducunt ea per commercia fordes.

Rursum igitur solito pariter sublimis honore 370
 Regnas, humani præ te fers corporis artus
 Amplius, intacta quos traxti e virgine nascens
 Filius omnipotens patris omnipotentis, & hæres.
 Sed quod erat mortale olim, & violabile corpus,
 Nunc immune necis stellas super emicat omnes, 375
 Præfulgensque novo premit ipsum lumine Solem.
 Quæque tuos anima accessit divinitus artus,
 Formari inciperes sanctæ cum matris in alvo,
 Numinis insolito tecum dignatur honore,
 Felicesque animas longe supereminet omnes, 380
 Tecum una imperium cœli omnipotentis adeptæ.
 Namque tibi, quæcunque usquam potis esse, potestas
 Omnis ubique data est cœlo, terraque marique,
 Omnia ut æterna ditone in sæcula frenes.
 Insuper insigni es genitoris munere adeptus 385
 Præclarum & dictis non enarrabile nomen,
 Infolitum, evectum super omnia nomina nomen,
 Quod cœlum tellusque tremunt, atque infera regna,
 Suppliciterque uni genua accurvantur ubique.

Idem etiam, effoeto cum venerit ultima mundo 390
 Tempestas, rapidis qua flagrent omnia flammis,

Mor-

Mortales iterum missu genitoris in oras
 Advenies, hominum ut vitas & crimina quæras,
 Pro meritisque voces ad pœnam & præmia quemque.
 Te genus humanum aspiciet fulgere per auras 395
 Aereas fulva in nebula, quem mille sequentur
 Sanctorum hinc atque hinc acies cœtusque volucrum.
 Quatuor ære cavo ventos de partibus orbis
 Omnibus humanum genus huc excire jubebis ;
 Omnibus innumeræ gentes a finibus ibunt 400
 Magnum ad concilium, non tantum corpora viva,
 Verum etiam quondam defuncta cadavera vita,
 Offaque ab exefis surgent rediviva sepulcris,
 Atque iterum blandæ data inibunt limina lucis.
 Mille hominum hinc illinc acies, novaque agmina ubique
 Occurrent tibi per volucres liquidi aeris auras. 406
 Interea magni simulator judicis hostis
 Seditioe potens multos sub imagine falsa
 Ludet, & abductos recto sub signa vocabit,
 Atque tibi infestas contrarius instruet alas: 410
 Quem verus mundi pro talibus arbiter aufis
 Turbine corripiens terræ ima in viscera condes.
 Ut vero genus humanum tot millia campis

Institerint latis, victor medio ipse theatro
 Secernes, dextraque pios in parte locabis, 415
 Lata gregem ceu pastor agens in pascua mites
 Matutinus oves semper sejungit ab hœdis;
 Læva autem coges fontes miserabile vulgus.
 Tum cœlum quoque signa dabit; tum cardine rupto
 Axis uterque loco abfiliet, stellæque ferentur. 420
 Æthere præcipites: tum Sol ferrugine tectus
 Protinus amissa ceu moerens luce latebit,
 Lunaque obisse suum mirabitur obruta lumen.
 Omnia noctescent tenebris caliginis atræ.
 Tum flammæ ultrices vibrataque fulgura cœlo 425
 Corripient subitis mortalia cuncta favillis.
 Ardebunt fontes: ardebunt flumina & alta
 Æquora, flammescetque auris candentibus aer,
 Et veter extremos confidet mundus in ignes.
 Tum cœlo lignum venerabile fideris instar 430
 Fulgebit nostræ monumentum insigne salutis,
 Æthere mixta comas ramis felicibus arbor.
 A læva fontes, & quos scelera impia damnant,
 Ibunt infernos Erebi flammantis in ignes,
 Omnes, ut sua quemque prement commissa, cremandi.

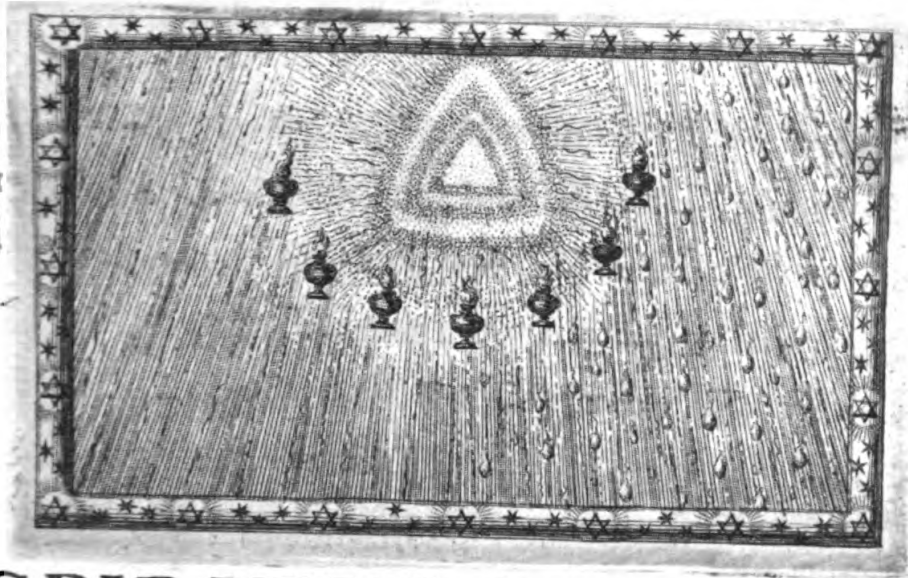
Dex-

Dextra autem infantes, quorumve oblita piacula, 436
 Digrediens terris tecum ad tua regna vocabis,
 Felicem quemque in sedem, quam cuique paravit
 Protinus a prima pater æquus origine rerum,
 Insignique vehes victor super astra triumpho. 440

Salve vera Dei soboles, rex ætheris idem,
 Bis genite, humani generis certissima ubique
 Spes atque indubitata salus, lux aurea mundi,
 Nobiscum Deus, interpres superumque hominumque!
 Tu capitis nostri gemmis contexta corona, 445
 Ipsum tu caput, & decus omne & gloria nostra
 Tu rex, tu nostri dux agminis inclytus ille,
 Quem metuunt infernæ acies gens æthere pulsa.
 Tu custos vigil, & magni tu pastor ovilis:
 Tu medica arte potens, qui vulnera nostra mederis. 450
 Tu via, tu veri vis, tu te vita secutis.
 Tu nostri fundamentum templi atque columna,
 Templum ipsum & coelo contermina vertice turris,
 Perque gradus ara assurgens, aræque sacerdos.
 Janua tu, ac referans coeli penetralia vectis: 455
 Tu ratis & portus, tu lex, tu legifer ipse.
 Tu folia evolvis signato in codice clausa,

Abstru-

Abstrusasque notas, septenaque claustra resignas.
 Tu nobis nostra aversum ob commissa parentem,
 Et mala pro meritis cuique haud toleranda parantem
 Concilias bonus, atque tua pro gente precando 461
 Usque assurgenti te comminus objicis iræ,
 Vulneraque obtendis, quæ quondam es corpore passus
 Deditus, & laceros pro nobis detegis artus.
 Tu patris admotus dextræ, subnixus eodem 465
 In folio immensum conforti numine mundum
 Majestate eadem, paribus frenatis habenis:
 Omnia perpetuo afflantes recreatis amore:
 Omnia concordî reparatis secula nutu.
 A genitore fluit per te vis omnis amoris, 470
 Mutua quo inter sese & amant, redamantque beati
 Cœlicolæ, inque vicem mortales: spiritus ille,
 Qui mare, qui terras, qui cœlum numine complet,
 Vobiscum Deus ipse etiam, tres ordine certo,
 Numen idem, tres tergemino Deus unus honore, 475
 Maximus, optimus, omnipotens in secula regnas.

SPIRITUI SANCTO, DEO OPT. MAX.

Non Deus in nobis? quid nos mortali-
bus oris

Sevocat ô, nostrasque rapit super
æthera mentes?

Non ea vis opis humanæ, non pe-
ctoris hujus:

Desuper extimulat numen; Deus insidet ipse,

Intus agit Deus, & nostro se pectore versat.

Hoc duce mortales fines transcendimus aptis,

Cognatisque animis cœlo supera alta tenentes.

Hoc sine prostratique solo, in tenebrisque voluti

Jactamur, nec mens nobis ignobilis altum

Quic-

Quicumque agitatur; quicquid recti sanctique movemus 10
 Hoc manat de fonte; boni hinc fluit omnis origo.
 Hoc de Sole oritur lux, hoc de lumine lumen,
 Quo fruimur, quo nos supra nos tollimus acti,
 Hoc uno afflato praeordia ab igne calemus.
 Si nunc ille meis sese implicet ossibus ignis 15
 Plurimus, & sancto me coeli incendat amore:
 Si lux illa meis oculis se lumine largo
 Explicet, & nubem de pectore differat atram,
 Quo me tollere humo valeam, & sublimia coeli
 Rimari, quo fas acie fit cernere coram, 20
 Unde ea vis ipsa, unde calor, quo fonte redundet
 Indeprensus amor, qui tanti luminis ortus.
 Si mihi nunc ipsum referet se denique numen,
 Seque suumque initum primumque ab origine fontem.
 Fallor? an ille ruit calor? ecce! mihi artubus ardor 25
 Ingruit; ante oculos lux en! mihi plurima oberrat.
 Unde nova haec species? unde haec tam clara repente
 Tempestas? jam tollor humo, jam plurima nubes 30
 Rarefcit, solvitque aciem, tenebraeque dehiscunt.
 Jam videor (liceat dictis res pandere opertas,
 Quisquis es, ore tuum fit fas recludere numen)
 Jam videor, qua fiderei plaga lucida coeli,

Vera

Vera ubi pax, ubi summa quies, ubi plena voluptas,
 Cernere sublustri non enarrabile lumen
 In nebula, immensum radiis quæ circuit orbem: 35
 Luminis in medio regem ipsum ardentis Olympi
 Ingentem, immensum, miro splendore prementem
 Omnia, & humanos stringentem lumine visus.
 Omnia majestas replet: omnia gloria obumbrat.
 Propter eum sedet en! natus patris unica proles 40
 Æterni æternus, pariter sine stirpe, sine ullo
 Semine, principioque carens, & temporis exors,
 Quem pater usque alta se in semet mente reflectens
 Ipse suæ æternum concepit imaginis instar,
 Arcanum seu sub tacito nos pectore verbum 45
 Concipimus, quod mox linguaque sonoque receptum
 In vocem formetur, & extra rumpat in auras.
 Ambobus par majestas, par gloria, & unum
 Numen idemque, quod est genitor, pariter quoque natus,
 Unum ambo, æternus pariter, immensus uterque, 50
 Omnipotens & uterque, orbis fabricator uterque.
 Nil patris sine, nil nati sine numine cretum.

Ecce! autem ulterius: quis tanti luminis ardor?

Mira oculis mihi se facies nutantibus offert.

Hic ego totum aciem cuperem me vertere in ipsam, 55

Inque oculos, tenuemque in mentis simplicis auram,
 Res incompreñas sensu quo cernere possẽm.
 Quis porro tantis radiis globus igneus ille
 Circuitu longo amplexus cœli aurea templa?
 Ut procul absiliunt flammæ hinc atque inde coruscæ! 60
 Ut porro absistunt scintillæ! ut & ignis anhelat,
 Et facibus crebro emissis fluit aureus imber!
 Quam placida mihi demulcet præcordia flamma!
 Quam mira mihi pertentat dulcedine pectus!
 Aut me animus fallit, mentemque infomnia ludunt, 65
 Aut domus hæc sancti fornaxque & fomes amoris.
 Huc omnis conflatus amor, conflata voluptas
 Omnis, & ex omni concessit gratia cœlo.
 Nam quis tertius ille, micat qui propter utrumque,
 A genitore fluens per natum numine juncto? 70
 In mediis vix apparet splendoribus aurea
 Nube, mea prohibet quæ lumina, circumfusus.
 Quam similis, parque ambobus! quam numine compar!
 Hic Deus hic, ni fallor, adest, quem denique quæro,
 Quem sequor, humana quem tendo expromere voce 75
 Implentem maria & terras coelique profunda
 Numine, & amplivaga recreantem protinus aura,
 Non factum, genitumve, nec ullo auctore creatum

Pro-

Profluit ecce! patris natique e numine eodem
 Numen idem, semetque ideo procedit ab ipso 80
 Numen idem, calor omnipotens, diffusilis aura
 Perpetuo itque reditque reciproca, mutuus ardor,
 Amborum communis amor; hic aureus ille
 Halitus: hic Deus ille, hic amor, quo cuncta creata,
 Omnia quo constant, quique omnia condita servat, 85
 Et maria & terras aurasque & fidera coeli,
 Atque homines, & quæ sub coelo animantia vivunt,
 Quadrupedum genus, & volucrum, vitasque natantum,
 Graminaque & stirpes, animaque carentia faxa,
 Erutaque effossa tandem tellure metalla, 90
 Omnia quæ in nihilum redeant collapsa repente,
 Sustentata fuant nisi tanti numinis aura.
 Hic amor est, quo mortales regnator Olympi
 Prosequitur bonus: hic idem, quo nos quoque contra
 Grati illum ardemus, quo se superique hominesque 95
 Mutua amant inter sese pietate foventes.
 Hic amor est coeli, terrarum hæc mutua flamma
 Cuncta fovens, nodusque tenax, & amabile vinculum,
 Coelestum vis magna, Dei immemorabile donum.
 Hinc omnis pietas, hinc omnis denique virtus, 100
 Aura potens, amor ignipotens, spirabile numen,

Spiritus ipse, tui apparent vestigia ubique
 Numinis ampla, tuum est quodcunque, ubicunq; videmus.
 Tu patris æterni virtus, tu dextera, & ipsi
 Tu digiti, quibus immensum fabricavit Olympum 105
 Rerum opifex, quibus ingentem per inania librat,
 Et circumfuso suspendit in aere molem,
 Cuncta tuis elementa ligans contraria vinclis;
 Muneribusque tuis passim plena omnia abundant.

Cum pater omnipotens cum nato immania mundi 110
 Moenia constituens cœli procuderet orbem,
 Tertius ipse aderas (neque enim distractus ab illis)
 Omnia componens; jam tum aurea luce coruscus,
 Summa equitans levibus mulcebas æquora flabris:
 Jam tum purgatis liquentem fluctibus undam 115
 Flamme lustrasti, quæ dehinc mortalibus ægris
 Elueret prima contractam ab origine labem,
 Unde falus animis proavita fraude sepultis.
 Inde rudes illi prima illa a stirpe parentes
 Terrarum obliti cœpere ad sidera mentes 120
 Tollere, mortalemque hominem desuescere, puro
 Pectore concepto per te jam desuper igni,
 Et peragraræ acie cœli sublimia templa
 Admissi superæ depasci lumina lucis,

Vimque Dei paulatim animis sentire latentis
 Occultam, ingentem : tum veri pectore pleno
 Cernere venturos casus, longeque remotos
 Veridica populis porro prædicere voce.

Hinc sacri tripodes, hinc sancta oracula Divum;
 Hinc Solymi vates numeris arcana locuti,

Carminaque ediderunt diæ præfaga Sibyllæ.

Idem a stirpe feros, & duro pectore agrestes

Erudiens subito egregias divinitus artes,

Instruis, atque loqui docto das ore repente,

Et causas orare, & sanctas condere leges.

Nam genus humanum terris extollere ab imis

Ad coeli jubar, & superis adjungere tendis,

Nubiferoque vehis nos aere in æthera purum;

Nec quisquam sanctis excluditur ætheris oris

Aut fato adverso, aut alicujus numinis ira

Debitus æternis mundi ante exordia pœnis.

Cum primum dias exorti luminis oras

Visimus antiqua suffusi labe parentis,

Qui seseque suumque genus corruptit in ævum,

Immemor heu ! nimium promissi foedere pacti,

Indecores cœlo vix lumina tollimus ægre,

Prostratique solo sine spe, sine honore jacemus

Transcripti infernis Erebi post funera flammis.

Usque adeo veteris serpunt contagia noxæ.

Tu vero nostris ubi sensibus aspirare 159

Incipis, auxilioque venis fera corda movendo,

Admoniti incipimus paulatim agnoscere rerum

Auctorem, regemque hominum superumque fatentes

Oramus nobis facilem, veterumque malorum

Nos piget, & vitæ execramur facta prioris. 155

Jam magis atque magis (neque enim tu deficis usquam)

Spe veniæ haud dubia audemus confidere rebus.

Jamque juvat, quæcunque jubent oracula, legesque

Explorare animis, & jussa capeffimus ultro.

Continuo ne sint nobis facis abdita fraudi 169

Nostra admiffa tegens, & crimina noxia deles

Imbre tuo, veterumque malorum obliviam misces,

Atque novam in nobis mentem, nova corda renatis

Sufficis, absterfaque nitent nova cuncta senecta,

Et simul optato mentes succendis amore, 165

Quo coelo placiti, quo digni evadimus astris.

Hoc superum pater insigni nos munere donat

Sponte sua bonus, haud nostra pietate merentes.

Non opis id nostræ, non nobis tanta facultas:

Ni pater omnipotens ad cari vulnera nati 179

Respi-

Respiceret, qui morte obita mala nostra piavit,
 Humanumque suo lavit genus omne cruore :
 Inde falus, operum inde omnis fiducia nostrum.

Ne qua tamen priscae subsint vestigia labis,
 Sponte caput sacris de more immergimus undis, 175
 Praesenti quas illustras tu numine praesens,
 Et veluti instillas vitam hoc sub gurgite mersis,
 Unde renidescunt animae, velut æra corusca
 Deterfa prorsus prisca rubigine scabra.

His opibus firmati animi, his radicibus actis 180
 Tollunt se, in meliusque suis quoque viribus usi
 Crescunt, & superas per se nituntur ad auras ;
 Dum pietate sua meriti post funera coelum
 Concilio superum, atque æterna pace fruuntur.
 Hæc promissa piis animis uberrima merces ; 185
 Præmia tanta manent tam parvo parta labore.

Te sine nil tamen audemus, nil possumus ipsi,
 Et benefacta parum valeant sine numinis aura
 Nostra tui: non tantum animos impellere nostros
 Incipis e tenebris revocans in lumen apertum 190
 Sponte tua, haud meritis nostris (a te omnis opum vis
 Nostra oritur; nostri tu fons & causa vigoris)
 Verum etiam mox ipse juvas comes additus usque,

For-

Fortunasque tua nostros virtute labores.
 Ac veluti arefcant herbæ, filvæque comantes 195
 Intereant, nifi mater alens radicibus imis
 Sufficiat vires occultaque pabula tellus :
 Sic nofter fine te vigor, & vis definat omnis
 Haufta cito, incaffumque fluant fine fruge labores.
 Mille animis feſe objiciunt discrimina noſtris : 200
 Mille nocent peſtes, occultuſque imminet hoſtis
 Semper, & egregiis hominum invidet additus orſis.
 Quot ſclerum facies, tot nobis retia tendit,
 Tot laqueos: quis enim queat hos evadere caſſes?
 Aſt ubi noctipotens manus haud ignara nocendi 205
 Incautos petit inferno ſummiffa barathro
 Lucifugæ peſtes, tetræ ſine corpore vitæ,
 Intentantque dolos, nobiſque illudere doctæ
 Nituntur recto captas abducere mentes;
 Ilicet ipſe ades, & medio in certamine feſſis 210
 Aſfulges, retegisque dolos, atque irrita frangis
 Tentamenta, tuoque magis nos numine firmas.
 Omnibus auxilio es, fatiſ omnibus unus ubique
 Diditus, & gentes paſſim diffuſus in omnes.
 Nec quenquam tu muneribus bonus eximis ultro 215
 Ipſe tuis; omnes invitâs, allicis omnes,

Omni-

Omnibus incutiens blandum in præcordia amorem.
 Infelix, qui te non audit crebra vocantem,
 Pulsantemque diu; duro sed corde reluctans,
 Sed tua iussa negans claufas dimittere in aures 220
 Ah! miser oblato sese subducit amore,
 Ipse suis obstantque bonis, lucemque perosus.
 Quo monitus te quisque libentius audit, eo illi
 Semper ades, propiorque, & numine largius implet;
 Et cui tu semel indulges, non deseris unquam, 225
 Sese sponte sui nisi deserat immemor ipse
 Heu! nimium infelix, ab semet proditus ipso.
 Nam simul atque animus maculis se infecit aberrans
 Curriculo huc illuc palanti corde, relictis
 Limitibus, superum ac recti contemptor, & illex, 230
 Continuo fugis, ac polluta ab sede recedis.
 Persentit miser ille tuum evanescere numen,
 Omniaque in pejus ruere, & retro acta referri,
 Et magis ac magis usque obtusa rigescere corda.
 Qui modo fidereo tendebat lumina coelo 235
 Arrectus penetrans acie sublimia Olympi,
 Colloquioque fruens superum, nunc obsitus umbris
 Obscuris, atque ora solo teterrima pressus
 Serpit humi, in cœnoque gravi sine honore volutat,

Cunctaque se circum tenebris noctescere cernit: 240

Qualis, qui modo conspectis tendebat in armis

Actus equo prima signans intonsa juventa

Ora puer, forma ante alios pulcherrimus omnes,

Si, cum primum castra subit, forte acta sagitta

Hostis ab aggeribus candentia pectora fixit, 245

Volvitur: ora modis tabescunt pallida miris:

Labitur omnis honos, fugit omnis gloria formæ:

Et modo qui toto spirabat corpore amorem,

Nunc gravis aspectu est, aurasque incestat odore.

Sic animus te præsentis nitidissimus olim, 250

Te fugiente, situ, ac tenebris involvitur atris

Decolor, atque omni formæ spoliatus honore.

Sic olim, qui matutini fideris instar

Larga ministrabat radianti lumina cœlo

Lucifer ille chori caput alitis & jubar, alto 255

Excussus cœlo, lucemque exutus in ima

Conjecit sese, & nigris immiscuit umbris.

Fortunatus & ille, Dei quem filius olim

Unicus in partem regni, fortemque locarat,

Bissenos inter proceres lectissimus ibat: 260

Verum sponte sua dejectus culmine tanto

In præceps ruit abs te te sine luce relictus:

Tanta

Tanta tui immemorem ceperunt tædia amoris.
 Non tamen, ut primum te quisque avertitur, illum
 Deferis omnino longa irrevocabilis ira ; 265
 Sed longe observas, tendat quocunque secutus,
 Atque iterum atque iterum mulces, nec deficis unquam :
 Ac veluti genitrix puerum, qui plurima fugit
 Consciens ob malefacta domi, seque abdidit altis
 In silvis nunc huc errans, nunc avius illuc, 270
 Prosequitur pia, & incassum vestigia pone
 Observata legit : precibus nunc allicit illum,
 Nunc commota minas addit, si forte latefcens
 Audiatur, & voces incertas irrita jactat :
 Quam metuit neve esca feræ, neu præda latroni 275
 Incomitatus eat, torrentifve incidat undis !
 Haud secus averfa siquis te mente reliquit
 Ah ! miser, oblitusque sui, ingratusque salutis,
 Prosequeris, rursusque vocas, rursusque remulces
 Averfum, invitumque trahis : si forte vocatus 280
 Audiit, indoluitque admissis crimina fassus,
 Lustratusque sacerdoti commissa piavit,
 Protinus insinuas illi te, iterumque revifis,
 Sopitosque juvat rursus succendere sensus,
 Fœdera que ablutis maculis in prima reponis. 285

Nec femel id fatis: at quoties te avertitur ille,
 Te toties ultro averfo placabilis offers:
 Est veniæ locus usque, & habent peccata regressum;
 Nec requies, donec vitæ labentibus annis
 Ultima cuique dies moribundi advenerit ævi. 290
 Tantus amor nostri, tantæ custodia curæ.

Fortunatam animam! macula cui contigit omni
 Deterfa affari tam sancta desuper aura,
 Cui datur incendi tam sancto desuper igne,
 Semper & in dulci flagrando vivere flamma. 295
 Illa Deum, Deus illam ultro bonus ardet, amantique
 Indulgens ultro dulcem respondet amorem.
 Quicquid agit, fluit insolita dulcedine amoris;
 Semper amat tecum, dulci in amore quiescit:
 Tota in amore, parum curans mortalia, fixa est. 300
 Nec potis est ipsum tam sanctum numen amare,
 Quin quoque mortales juncto simul ardeat igne.

Ante alios tamen ô! felices, terque beatos,
 Atque quater, gravida qui te genitricis in alvo
 Hauserunt, neque dehinc in dulces luminis oras 305
 Exorti excussere tuum de pectore numen,
 Sed culpæ exortes, & vita puriter acta
 Servavere tuum intacti sub funere munus.

Id paucis concessum autem, quos æquus amasti,
Et quibus eximia indulgisti numinis aura.

310

Non tamen, excepto divini corpore nati,
Te tam præfenti quisquam unquam numine passus,
Quam quondam Judæa genus, pulcherrima virgo,
Quæ superum puro concepit ab æthere regem
Semine de nullo, nullis temerata hymenæis.

315

Munere tu solus functus thalamicque torique
Virgineam implesti foecundis flatibus alvum.
Huc omnis vis, huc æstus profluxit amoris,
Erupitque ingens totis fornacibus ignis.

Quo vero aggrediar post matrem carmine, quanto
Numine, quam largo torrente undaveris ipsos
In partus? mecum hic fandi vis victa laborat,
Verbaque res superat, majoraque viribus audeo,
Ardua, inaccessa, & nulli concessa priorum.

320

Quanto animus, qui numen erat, flagrasse putandus
Igne intus, toto cum dulcem corpore amorem
Jactaret! quacunque viam spectabilis ibat
Huc, illuc circum ora ferens gratissima cœlo,
Omnia inundabant mira dulcedine, amabant

325

Omnia, non ipsi montes ardore vacabant,
Usque adeo occultos afflabas sensibus ignes,

330

Et

Et lætos membris haud ulli visus honores.

Olim etiam apparens oculis mortalibus olli

Luce palam, cunctisque videntibus affulisti

Præpetis in faciem collectus, & alba columbæ 335

Ora gerens, mira de cœlo voce secuta.

Post iterum te mortales mortalibus ægri

Conspexere oculis manifesto numine ferri,

Cum fonitu cœlo illapsum sub imagine flammæ

Multifidæ, linguis veluti vibrantibus aureis, 340

Terrificisque locum implesti splendoribus omnem.

Filius omnipotens patris omnipotentis ut olim

Pollicitus fore fidereas rediturus ad arces,

Ut pro se in terris sua deinceps munera obires,

Nec nos in tenebris volvi paterere relictos. 345

Protinus ecce! viri calefacti numinis igne,

Qui modo morte ducis prostrati cuncta timebant

In latebris, nunc intrepidi mira ore loquuntur,

Mira sonant: varias linguis, longeque remotas

Inter se gentes imitantur munere vocis, 350

Uno eodemque sono diverso more locuti.

Agnoscent populi patriæ commercia linguæ,

Verbaque, quisque suæ, atque eadem discrimina vocum.

Quique modo indociles vitam piscosa secundum

Flu-

Flumina venatu tenui sine more trahebant, 355
 Edocti nunc mira canunt præcepta per urbes:
 Continuo penetrant aulas & limina regum,
 Contra stare ausi foliorum edicta superba,
 Bissenique, hominum genus id, te præside freti
 Extincti ducis, ac devicta a morte reducti 360
 Nobile per gentes omnes vexere trophæum,
 Et factum egregium totum sparfere per orbem.
 Inde alii, atque alii tanto pro nomine vitas
 Effudere alacres in aperta pericula euntes.
 Atque ita terrarum totius protinus orbis 365
 Tam varias linguis gentes quam moribus omnes
 Junxisti, ut populus iisdem sub legibus unus
 Extemplo fieret, studiisque & amore coirent.
 Hac homines tu pace ligas, iis nexibus unum
 Efficis, & vinclo nectis fera corda tenaci. 370
 Infelix domus illa, urbes cœlestibus illæ
 Invisæ, quas igne tuo non plurimus afflas.
 Tu placidam per corda feris mortalia pacem,
 Blandaque mortali præbes solatia vitæ
 Lætitia ingentem perfundens undique mundum. 375
 Per te odia & lites, per te fera bella quiescunt:
 Tu pacem regesque inter populumque patresque

Con-

Concilias: das te in medium, & sacra foedera fancis:
 Tu thalamos focias, nova tu connubia jungis,
 Quæque homines pacta inter se, conventaque firmant,
 Ipse ligas, propria ut maneant compagibus arctis. 381
 Quodcunque incipimus recti, quodcunque paramus,
 Aspicias, & cursu in medio nostra orsa secundas,
 Nec quicquam ordimur, nisi nomine rite vocato
 Ante tuo, stratique solo, genibusque voluti 385
 Auxilium, atque tui flammam imploramus amoris.
 Ipse venis: tu pectoribus mala gaudia nostris
 Excutis, abstergisque animos, puerosque revifis,
 Et nos largus opum dono septemplice lætos
 Insignis, nostrasque vehis super æthera mentes. 390
 Tu matutinus, tu vespertinus, & imber
 Aureus ille venis cœlo sitientia corda
 Nostra rigans, lætisque feracia frugibus explens.
 Cum sese objecit nobis res dura repente,
 Hæremusque diu ancipites, animisque labantes 395
 In tenebris versamur, ades lux protinus, & nos
 Instruis, ac mentem pulsa caligine lustras.
 Nec cunctaris, ubi tristis præcordia moeror
 Nostra premit; solator ades, dulcemque profundis
 Lætitiâ mœstis, & gaudia mentibus affers, 400

Ter-

Terroresque animis arces, & numine amico
Pectora demulcens pulsa formidine firmas.

Infuper & nobis quæcunque, ubicunque pericla
Objiciunt sese, nusquam nos deseris ipse,
Nusquam abes, & duce te casus evadimus omnes. 405

Salve hominum pax & requies, divina voluptas!
Huc ades, atque tuum populis innecte calorem.
Siquando validis hominum fera pectora flammis
Flagrafti, & rapidis fervoribus indulfisti,
Nunc opus igne tuo, nostras succende medullas 410
Acrius, & totis nobis incumbere caminis.

Aspice mortales quam densa nube premantur,
Aut quibus in tenebris jaceant, quo frigore segnes
Algescant animi priscae pietatis inanes.
Incipiant flammis desueta calefcere corda, 415
Et coelum aspicere, & jucundum cernere lumen,
Exutique dolos recti accendantur amore
Rursus, & ad prisca referant se moribus artes.

Præcipue tamen obscura caligine mersa,
Quæ sanctum everfis Germania numen ab aris 420
Expulit, & coelum sceleratis provocat armis,
Luce tua verum agnoscat lustrata, nec ultra
Sæviat, at veteri pietate resuscitet aras,

Unaque nobiscum sit ei sententia concors.
 Quod si sponte tuis stimulis parere recusat, 425
 Et lucem refugit, furiisque insistit in iisdem;
 Sit nostros faltem reges divinitus inter
 Jam jam aliquis pariter pietate insignis & armis,
 Cui largo infundas divinum numine robur,
 Atque habilem pariter membrisque animisque vigorem;
 Quo sese præstans animi patiensque laborum 435
 Audeat indomitis urgenti opponere bello,
 Atque armis petere, atque malo ad meliora vocare,
 Ac ferro late serpentem excindere pestem:
 Ut coeant animi, & studiis communibus acta 435
 Nobiscum tendat gens effera, sentiat unum.
 Siqua tamen lapsis contagia moribus obstant,
 Et vetus in nobis virtus elanguit illa,
 Illa, prior qua fama ætas super æthera adibat,
 Irrepsitque situs dejectis legibus ater; 440
 Rursus nostra tua recalescant pectora flamma,
 Huc jace sancte tuis tedam e fornacibus unam,
 Quæ totum accendat sanctis ardoribus orbem.
 Nos primum pete, qui in sedem convenimus unam,
 Saxa ubi depresso condunt prærupta tridentum 445
 Hinc atque hinc variis acciti e sedibus orbis;

Ut

Ut studiis juncti atque animis concordibus una
 Tendamus duce te freti succurrere lapsis
 Legibus, & versos revocare in pristina mores.
 Teque ideo coetu celebramus, & ore citemus, 45°
 Sancte veni; penitus te mentibus infere nostris
 Aura potens, amor omnipotens, coeli aurea flamma.

JESU CHRISTO

OPT. MAX.

ET solus late locus est, & fletibus aptus,
 Et rediit, qua non moestior ulla, dies:
 Ipsi etiam montes, densæ hac in rupe cupressi
 Ipsæ etiam querulo vertice flere jubent.
 Tunc etiam filices durum sensere dolorem, 5
 Et rupti ingenti diffiluere sono.
 Tunc etiam — sed jam erumpit mihi pectore fletus,
 Et lacrymas oculi fluminis instar agunt.
 Flere juvet saltem, lacrymisque explere dolorem,
 Quando aliud nihil est quod tibi persoluam. 10
 Mutua nec satis est, vitamque rependere vitæ,
 O! qui nostra tuo funere damna levas.

Nos patris æterni nostra irritavimus iras

Fraude ; cruore tuo tu probra nostra lavas.

Nos dulces vetita decerpimus arbore foetus ;

15

Distentus dira tu trabe furta luis.

O! nimium nostros nimium miserate labores,

O! nostri nimium, nil memor ipse tui.

Non genus humanum, non mundi machinam tanti,

Non tanto merces digna labore fuit.

20

Scilicet æterni proles æterna parentis

Factus homo, fontes ne moriamur, obis?

Quem pater ipse sui sine origine, concipit instar,

Dum sese æterno cogitat usque animo.

Me miserum! quæ te pietas, pulcherrime rerum,

25

Tam nova, qui quæso, tam novus egit amor?

Ah! fat erat te fidereis de sedibus actum

Tædia virginæ longa tulisse uteri,

Aut hinc mortales eductum in luminis auras,

Cum pecore agresti delituisse casa:

30

Inde vagum huc illuc nostros adiisse labores,

Dum mundum ad leges & nova jura vocas.

Næve ignominias memorem, aut quæ plurima inultus

Passus es indigno corpore ludibriam.

Hei

Hei mihi ! non avibusve ferivve cubilia defunt ; 35

At rerum auctori defit ubique locus.

Sola fuit, tibi quæ nodosis roboribus crux

Heu ! nimium durum præbuit hospitium.

Hæc fuerat servis pœna olim, hæc furibus æqua,

Quos tecum cerno mortem obiisse parem. 40

Quæ tam dira manus ? quænam tam barbara porro

Gens tantum obtusis sensibus ausa nefas ?

Quo ruitis miseri ? qui tantus mentibus error

Infidet ? in vestrum tenditis exitium.

Me potius, memè, qui feci, hoc perditè ligno ; 45

Hic nihil admisit ; fraus mea, furta mea.

Tene ita cum diris pendere latronibus, omnis

Vitai cursus cui sine labe fuit ?

Qui neque contactu intemeratæ virginis alvi

Contraxti antiquæ signa luenda notæ : 50

Sed genitrix pura cœli concepit ab aura,

Nec potuit facies dissimulare genus.

Ut fileam benefacta, tot & miracula rerum,

Quæ non humana perficiuntur ope ;

Insigni poteras forma, & juvenilibus annis 55

Immissæ pectus reddere molle feræ.

Pulcher luce magis, vel fidere matutino,

Oceanus liquidis quod modo lavit aquis.

Sed quem hic te aspicio? hæc facies tuane illa serena?

Hinc oculi? hic roseo gratus in ore color? 60

Aureane hæc menti lanugo? hoc verticis aurum

Propexum? hic toto corpore priscus honos?

Qua modo cunque ibas, blandi nova femina amoris

Jaçtabas, dulci in ore fedebat amor.

Huncne ego conspicio te, formosissime rerum? 65

Heu color! heu species quam tua facta alia!

Squalidula ut facies, ut lassula lumina livent!

Languidula ut cervix, mortua ut ora jacent!

Non ea cæsaries, concretaque fanguine barba,

Non est is plane qui modo vultus erat. 70

Serta tamen capiti, regisque insignia cerno,

Sed quæ vulnificis sentibus hirta rigent:

Et pictum video corpus juvenile rubore,

Sed quem haustus flagris sparfit ubique cruor.

Ne palmas morer, aut terebratas cuspide plantas, 75

Hei mihi! quam latum pectore vulnus hiat!

Quod tulit æs, quænam hasta tuo intepuisse cruore?

Nec tum æs deliquit? nec fuit hasta cinis?

Cum

Cum Sol ipse caput nitidum abditus obscurarit,

Et vasto Tellus fit tremefacta sinu.

80

Debueras Sol æterna ferrugine cœlum

Occulere, & terris usque negare diem.

Debueras Tellus æterno percita motu

Collabi humano haud ultra adeunda pedi.

At vos monstriferi quid tunc ô barbara ponti

85

Condita desertis æquora littoribus?

Quæ vos quæ tenuere moræ? quibus abdita claustris

Hic nulla effusis signa dedistis aquis?

Vos tum diluvio merfas absumere terras

Æquum erat, atque hominum fluctu abolere genus:

Nam quid enim cœlum, atque ultores ætheris ignes

91

Flebilibus precer hic in mea vota modis,

Cum pater & cœli, rapidi moderator & ignis,

Qui poterat flammis omnia diluere,

Ipse suum natum pro nobis jufferit ultro

95

Supplicium infandæ morte subire trabis?

Agnus eras sacer ille, sacram maçtandus ad aram,

Pro nobis æterno hostia sacra patri.

Fixum erat id cœlo, nulla pote mole moveri;

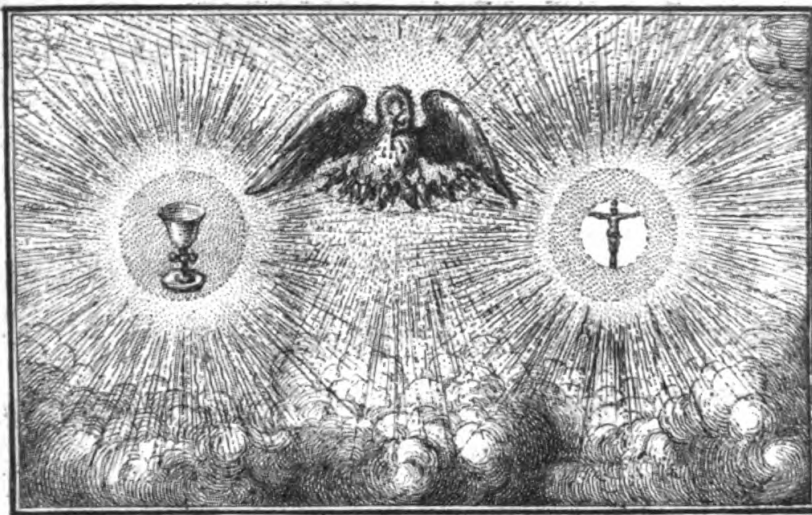
Nil Sol, nil Tellus, nil maria alta juvent.

100

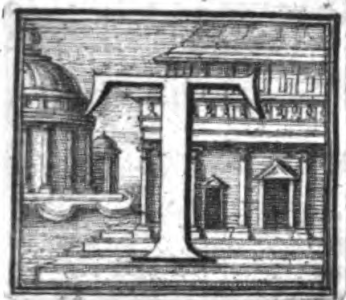
Tu

Tu quoque te nostræ es largitus sponte saluti,
Et tibi pro cunctis dulce obiisse fuit :
Atque ideo orabas moriens veniam hostibus ipsis,
Ne foret hoc ulli munus inane tuum.
Hoc quoque nos fruimur, grato sed amore dolemus, 105
Et memores tumulo solvimus exequias.
Tu tamen exutus quæ morti obnoxia, vivo
Sedibus æthereis corpore sceptrum tenes,
Venturus nostras extremo tempore noxas
Quæsitum, cum res funditus igne ruent. 110
Aspice nunc bonus, & dignos nos effice, quos tunc
Exemptos poenis in tua regna vehas.

IN EUCHARISTIAM.

HURA pii date thura ; volet va-
por ater ad auras :

Suppliciter genibus nixi advolva-
mur ad aram.

Numen inest ; magni præsentia nu-
minis instat :

Christus adest, veroque animis se corpore nostris
Terrenam in speciem velsis sub frugibus offert, 5
Mortalesque fugit crusti sub imagine visus.

At vero, quod non oculi sensusque capeffunt
Obtusi comprehensum, animi vis vivida sentit
Interius, pulsaque fides caligine monstrat
Indubitata, Dei ex ipsius vocibus orta : 10

Quod neque percipiant animi, nisi luminis aura

M

Di-

Divini evecti extulerint se nubila supra,
 Oblitque hominem penitus, coelestibus apti.

Ergo age prisca fides nostro succurre labori ;
 Quod renuunt sensus, ratio quod nostra refutat, 15

Ipsa doce, in tenebrisque tua nos erige luce
 Illustrans, certa dum relligione parentum

Annua sacra ferunt cives, tantoque paratu
 Intenduntque vias, & textis compita inumbrant,

Hostia qua festam ducenda est sancta per urbem 20
 Ordine flammaram longo, pompaque frequenti.

Nos quoque solennem læti comitemur honorem:
 Flore novo spargamus humum, fundamus odores

Veris opes varias, interque canamus eundum
 Lætitiã ingentem, & sacræ mysteria lucis, 25

Ut cœli quondam rex omnipotentis homo idem
 Ac Deus, humanos indutus corporis artus,

Bis sex cum fociis epulatus nocte suprema
 Insolitasque dapes infuetaque pocula mensis

Intulerit, miranda novo de more locutus: 30
 Utque laboratam Cererem, immedicataque liba

Fregerit, & fociis dederit partitus in omnes,
 Dilueritque merum patera libantibus eadem :

Utque omnes verbis extremum affatus amicis

Non

Non illas de more dapes, non pocula fueta 35

Testatus dare, sed formam sua viscera in illam

Vera ac viva novis epulanda apponere mensis.

Hoc est corpus, ait, meus hic de vulnere sanguis

Fundendus, commissa hominum qui diluat omnia:

Hoc este; hoc omnes haurite ex pocula fonte. 40

Sic facite, & posthac fervate in secula morem,

Et sacris moniti jam nunc assuescite mensis.

Nam quoties hæc verba meo mea nomine docti

Nota super sanctis repetetis frugibus ore,

Ipse adero, totoque epulis subito inserar almīs 45

Corpore, visceribusque meis, & sanguine opimo

Excipiam lætos, veteris solamen amoris;

Et nunquam nostri hinc abolefcet gratia leti.

Infelix vero, his dapibus quicumque carebit

Aversus, tanti meritique & muneris exors: 50

Nulla illi post funus erunt commercia nostri.

Vos tamen has lustrati animis accedite menfas,

Et manibus puris puras contingite fruges.

Este procul, quibus est foedi mens conscia facti;

Vita piis erit, atque eadem mors fontibus esca: 55

Uno eodemque falus fluet atque e fonte venenum.

Sic ait, atque suis manibus sese ipse gerebat,

Ipse onus, ipse oneris pariter moderator & auctor,
 Omnes dum sacro libamine pavit ad unum,
 Factorum ac decorum monumentum insigne suorum. 60
 Quem ritum moniti mox servavere minores,
 Libamusque sacrum sacro cum sanguine corpus:
 Nam simul ante aram verba illa augusta sacerdos
 Protulit ore premens, cœlo dilapsus ab alto
 Christus adest, vivoque epulis se corpore miscet. 65
 Illa crediderim cœli ardua tecta sub hora
 Fervere, stellatasque fores, atque ostia pandi,
 Plumipedesque acies læto descendere Olympo,
 Et terras petere, atque aram se examina circum
 Fundere, coelestique dapes sepire corona, 70
 Et totum effundi tanta ad spectacula coelum;
 Dum numen sese terrenis inferat escis.
 Non tamen omnino manifesto corpore vulgo
 Dat se in conspectum, visus tactusque refugit
 Externa tectus forma, nec crede sapor, 75
 Dum gustu exploras Cererem laticesque Lyæos
 Divinum in corpus, versosque in sanguinis undam.
 Nam penitus re mutata manet ipsa figura,
 Quæ fuit ante, manet faciesque colorque saporque
 Pristinus, & quamvis id fit, quod non fuit ante, 80

Quale

Quale tamen fuit ante, manet, quantumque videtur,
Nil verſum exterius, ſed enim ſimile omnia priſcæ
Naturæ, ut ſpecie queat una fallere viſus
Obtuſos, dum ſola oculis & ſenſibus ipſa
Objicitur ſpecies, frugumque occurrit imago, 85
Quæ guſtum viſumque hominum tactumque laceſſit:
Intus Chriſtus ineſt, & inobſervabile numen.
Tum, quamvis animo atque oculis diverſa ſimul ſe
Objiciant, aliudque oculis, aliudque tuentes
Mente volutemus, tantum tamen una ſubeſt res, 90
Unaque viſ, neque enim coeunt duo corpora in uno;
Quod ratio vetat, & proſum natura refellit.
Haud ſecus exuvias indutus & ora leonis
Incedat ſi forte aliquis plaudente theatro,
Non duo tunc pariter confidant pelle ſub illa 95
Vir feraque; at potius dicam exteriora leonis,
Interiora hominis: quid enim componere fando
Divina humanis prohibet, ſublimibus ima?
Credite mortales, mentesque abducite ab ægris
Senſibus, atque animo cœlum peragrate volucti. 100
Credite, ne titubate; hic vera eſt corporis umbra,
Hic corpus verum, hic eſt vera cruoris imago,
Hic verus cruor, ipſe ſuimet Chriſtus imago.

Credite mortales, animos adhibete fidemque;
Mortales genus infirmum confidite dictis. 105

Illius, qui nec fallit, neque fallitur unquam.

Quandoquidem nihil externæ clarissima dicta
Lucis egent, per seque suo se lumine produnt.

Ante mare & tellus, & coeli concidat axis,
Illius quam caffa fide sint aurea dicta, 110

Sanguine quæ moriens nobis testata reliquit.

Non tamen ad nostras acies venit, hacque nigranti
Stipat se veluti nebula, atque obducitur umbris,

Quanta sit ut nostræ fidei indulgentia tectus
Exploret, non visa jubens nos credere, ceu quæ 115

Luce palam sunt usque oculis obnoxia nostris.

Cum tener orbis adhuc foret, ac pubentibus annis,

Jam tum religio hæc atavos incesfit agrestes:

Jam tum aliquis longe præfaga mente recludens
Sacra abstrusa rudem congesto cespite in aram 120

Triticeos orbes & liquida vina ferebat,

Plurimaque orabat coeli conversus ad axem.

Quæ fieri humana nequeunt ope, cuncta Deo uni
Pervia sunt, & plana; potest Deus omnia quando.

Ille potis mediis pueros educere flammis 125

Illæfos, nutuque ignem sopire furentem.

Ille

Ille potis summis ferrum suspendere in undis,
 Ut natet, & non jam propria vi tendat ad ima.
 Ille etiam, quoties penuria adegit edendi,
 Millia multa hominum solis saturavit in agris, 130
 Et Cerere e tenui ingentes conflavit acervos.
 Illius imperium pavet omnis victa potestas:
 Affurgit rerum natura, elementaque parent,
 In quamcunque jubet migrantia sæpe figuram.
 Qui potuit liquidas in vinum vertere lymphas, 135
 Aut virgam in colubri finuosos flectere tortus,
 Rursus & in veterem formam transferre colubrum,
 Non poterat sanctum in sua viscera vertere crustum
 Funditus, atque etiam forma ipsa pascere sensus,
 Atque novam subito ecce! oculis offerre figuram, 140
 Nec se conjicere in miras tecto ore latebras?
 Illi aliter visum, ne viscera forte cruenta
 Humanum horreret genus, attactusque paveret,
 Dum premeret tremulam mandens sub dentibus escam.
 Nam ficui veram in speciem manifestius olim 145
 Ostendit sese, nudoque apparuit ore,
 Ac tepido emicuit saliens cratere fugatis
 Sanguis imaginibus, stetit, immotusque sacerdos
 Abstinuit tactu, atque impasta altaria liquit,

In solitam donec redierunt omnia formam. 159
 Haud secus, admota qui morbis arte medentur,
 Ne gustu horrescat languens, medicamen amarum
 Melle linunt super, & dulci sub cortice condunt.
 Ne vero quo liba modo, quove ordine quære
 Tenuia divinos Christi conflentur in artus 155
 Vi sermonis, & omnipotenti numinis aura.
 Nulli fas hominum mortali corpore septo
 Scire ea; vix volucres norunt sine corpore mentes
 Aligerum genus, ætherei gens incola cœli.
 Tantum agite, properate, sacris discumbite mensis; 160
 Divinas libate dapes, libate beata
 Pocula, velatumque dapis sub imagine numen
 Concipite; intus inest numen, Deus infidet intus:
 Christus adest, & nos invitat corpore vesco.
 Ne dubitate; Deus simul hic, simul æthere in alto 165
 Cunctus adest, simul hic, simul & quocunque vocatur:
 Rite tamen templis in cunctis, omnibus aris,
 Divinum dum farre pio libamus honorem.
 Quodque hic, est & ibi pariter discrimine nullo:
 Totus ibi, hic totus, neque eum tempusve locusve 170
 Esse vetant, quibus haud divina obnoxia, ubique.
 Quinetiam violare manu ne parcite liba

Myſtica, & in focios partiri protinus omnes.

Nam fragilem quotcunque in fruſta incideris orbem
Cœleſtis libi, Chriſti inviolabile corpus 175

Reſtat idem in cunctis, oraſque amplectitur omnes,
Nec findi in partes ullas divina poteſt vis.

Nos tamen albentem frugemque & fiſſile cruſtum,
Et liquidos latices veneramur numinis inſtar,

Non quia ſint ipſum numen color ille ſaporque, 180

Sed quia divini ſint numinis argumenta,

Significentque oculis, quod mens inde altius hauriat,

Quod nequeunt oculi, nequeunt deprendere ſenſus.

Atque ideo exiguo quovis in fragmine Chriſtum

Accipimus, quavis ſacrati in parte liquoris 185

Namq; ſubest ſanctum, ut nunquam ſine ſanguine corpus,

Sic quoque non ſuberit ſanctus ſine corpore ſanguis.

Nec toto hic majus, quam quæ pars eſſe videtur.

Quantus ibi, hic tantus: Deus haud includitur ullis

In ſpatiis, nec fas metiri corpora ſancta: 190

Omnis ibi, hic omnis, hic integer, integer illic.

Sicut ubi, quanquam ratio diverſa, liquenti

Sæpe lacu in noctem Lunæ reſplendet imago

Plurima, & hic illic ſeſe ſpeculantibus offert 194

Omnibus uſque eadem, atque ſui ipſa ſimillima ubiq; eſt.

Sicut item speculi si in partes fregeris orbem,
 Quicquid ab adverso reddebat imaginis orbis
 Integer, illud idem pars quælibet undique reddet,
 Nec plura in toto quam mox in parte videbis.
 At vero quanquam qui se sub frugibus offert, 200
 Ille idem est, patris ætherea qui regnat in aula,
 Hic aliter tamen, atque illic, utcunque se habet res:
 Ille idem est, etiam trabe qui pendeat ab alta.
 Hic tamen exemptus morti vim haud accipit ullam
 Artubus immortale atque impenetrabile corpus, 205
 Cui morbi nihil officiant, algerve fameve:
 Nec toties morti locus est in corpore Christi,
 Qui semel admittis pro nostris obtulit ultro
 Ipse suum caput æterno sacra victima patri:
 Multa licet sanctis toties eat hostia ab aris, 210
 Et matutinis renoventur funera sacris.
 Tum quamvis, dum languentum servantur in usus
 Sancta adytis occlusa, situ consumpta vetusto
 Interdum aspicias, squalentiaque exiguus mus
 Carpserit, aut similes tulerint libamina pestes, 215
 Vim nullam admittit tamen inviolabile corpus:
 Nam rerum species ubi coeptæ peste teneri
 Pollutæ, numen subito evanescit in auram,

Corporis exuvias laceras sine honore relinquens:
 Reliquiæ restant ambefæ, ingloria signa. 220

Quæ pietas, qui tantus amor tibi, maxime rerum,
 Ut Deus æterni soboles æterna parentis
 Tam fragili ingrediens ultro pro fruge venires,
 Atque homini fieres repetitis pabula mensis,
 Et matutinis toties sacra hostia in aris? 225

Hoc erat ille facer, qui quondam apparuit agnus
 Suppositus pueri infantis pro cæde parata.
 Hoc erat ille, vetus quem gens epulata quotannis
 Mandebat rite, ac solenni more sacrorum
 Cum festinata Cerere atque agrestibus herbis. 230

Festinata Ceres tu nobis, tu mola adorea,
 Farque pium, tu liba sacros lectissima in usus,
 Liba, quibus nulli fas quondam assuesse profano.
 Hoc erat illa atavis deserta per invia nostris
 Protinus e cœlo veniens errantibus esca. 235

Copia nil aliud tostæ tanta illa volucris
 Desuper insolitum nidorem halantibus auris:
 Nil aliud ros concretus portenderat ille
 Dulcis, & optatos referens cuique ore sapes.
 Vescimur hoc vere nunc cœli rore fugata 240
 Nube palam; veros nunc ista e caute liquores

Haurimus, laterisque tui nos irrigat unda
 Mixta mero; suaves misces namque inde liquores,
 Et dulci ambrosia, dulci nos nectare pascis.
 O! hominum miserate famem, miserate labores, 245
 Uno cum fatures tot cœli examina verbo
 Alituum cœlestum acies, tot millia millium.
 Quæ tibi tanta fuit, rerum pulcherrime, cura?
 Qui tibi tantus amor nostri, ut tua viscera nobis
 Objiceres epulanda, dares te in pocula, in escam, 250
 Quos tamen ex humili finxisti pulvere quondam
 Infirmos, decorisque tui nihil instar habentes?
 Tu volucris foeta illa, tuo quæ sanguine natos,
 Visceribusque tuis terebrato pectore pascis.
 Tu, quoties facimus, teque ultro in vota vocamus 255
 Verborum memores, cœli ecce! allapsus ab aula
 Candidus ille venis agnus, viva hostia ad aram,
 Quam veterum portendebant oracula vatum,
 Cordaque nostra simul replet ecce! inopina voluptas.
 Elicimus tenui liquidis te murmure ab astris, 260
 Visceribus non nostra tuis quo viscera alantur,
 Nec tuus ut sanguis nostri pars sanguinis haustus
 Evadat; neque enim confuso corpore in unum
 Miscentur quæ morte carent mortalibus addita.

At

At potius veluti gemmæque aurumque medentur 265
 Corporibus sæpe affectis, morbisque resistunt,
 Non quod ea stomachi rapido concocta calore
 Paulatim sese languentum in viscera vertant:
 Sed quia vi quadam inspergant admota latenti
 Lætitiâ, dulcique hilarent præcordia motu. 270
 Sic quoque tu nostris animis & mentibus hærens
 Robur ades, vires occultaque pabula præbes,
 Nec quicquam in nostros tua viscera digeris artus:
 Sed potius nos admotus te vertis in ipsum.
 Hinc primum specimen degustant corpora nostra 275
 Vitæ immortalis, superumque assuescimus ævo:
 Quippe hominum sic diffusus per pectora ubique
 Mutua mortales concordēs fœdere jungis
 Æterno; quos pascis amas, quos corpore sancto
 Refficis, uno eodemque repente in amore caleſcunt, 280
 Et dulci inter se nodo juncti usque tenentur;
 Atque ita nobiscum Deus hic mortalibus oris
 Usque manes, verti dum cœli desinat orbis,
 Olim ut pollicitus; nec habent promissa regressum.
 Te duce securi gradimur per quæque viarum 285
 Aspera, suscepto te non deest copia victus.
 Tu dux, tu comes; æterni tu copia victus:

Et

Et quæ deficiamus, tu nobis omnia supplies.
 Siqua forte labant in nobis spesque fidesque,
 Continuo tua nutantes præsentia firmat: 290
 Teque omnis præsentem viget fiducia nostra,
 Solis nota piis, vulgo inconcessa voluptas.
 Accedo has quoties epulas, subito æthera mente
 Concipio, subito mihi sensus eripis omnes,
 Inque tui aspectu liquido ardens corde quiesco, 295
 Sanctum, augustum, alium, cœli admirabile munus.
 Qua te voce sonem? quo te nunc nomine dicam?
 Nullum te dignum reperimus carmine nomen:
 Nullum te dignum verbis molimur honorem.
 Salve! vita hominum, non enarrabile donum, 300
 Desuper illabens nova cœlo gratia aperto.
 Per te melliflui rorant dulcedine montes;
 Per te mellifluæ complentur nectare valles.
 Omnia inexhausto mellis torrente redundant;
 Omnia amant; sancti tu nobis pabula amoris 305
 Sufficis, æterni tu nobis pocula amoris
 Ipse amor, ipsa animis nostris innexa voluptas.

J. CHRISTO

J. CHRISTO OPT. MAX.
 DE
 CAROLO V. Imper.

DE conjuratis Germanis hæc dicat arma,
 Chrifte tibi, has victor Carolus exuvias.
 Non hoc ille sibi tanto discrimine bellum est
 Aggressus, curæ sed tua causa fuit:

Quo gentem everfas victam revocaret ad aras, 5
 Ne caderet prisca religionis honos:

Objecit sese furiis Aquilonis iniquis,
 Nec timuit sævis obvisus ire feris.

Vicit io! & fufos disjecit montibus hostes:
 Gens fera procubuit Cæsaribus ante pedes. 10

Jamque adeo ille, animo sibi qui promiserat alto
 Imperia atque Aquilas, cernitur ire minor:

Qui gentem in regem regni spe captus inani,
 Inque suum armavit membra coacta caput.

Quo ruis ah! demens? quæ te tam dira cupido 15
 Impulit? ipse tuum tendis in exitium.

Sic adeo virtus, sic magni Cæsaribus arma
 Nota tibi, & nusquam cedere docta manus?

Non

Non Aquilæ imbellis forti contendit hirundo :

Non metuit cervi cornua longa leo. 20

Cum pugna abstinuit, tua demens arma timori

Esse ratus, subito tu tibi victor eras;

Tollebasque animos vento tumefactus inani,

Jam meditans ipsi demere sceptrâ Jovi.

Ille autem, parcens cum prælia detrectaret, 25

Horrebat gentis cæde madere suæ.

Contigit en! nulla tandem victoriâ cæde :

Victus es, & nusquam fanguine inundat humus.

Hac opus arte fuit, cognatæ ita parcere genti;

Hoc decuit cives vincere marte pium. 30

Haud minor invitos cives fervere putandus,

Quam foret externos sternere cæde, labor :

Sed quoties renuit collatis cernere signis,

Te toties vicit, ter tua causa jacet :

Terque piam Deus hac causam ratione probavit; 35

Pro vero steterunt numina, cede Deo :

Cede, animisque tumentibus altos exue fastus,

Et patrum sanctis legibus obsequere.

Nec tantum in te possit amor sceleratus habendi;

Define sacrilega carpere sacra manu. 40

Jam

Jam redeat versa ad ritus Germania avitos

Armipotens, prisco vivere more juvet:

Sentiat unanimis nobiscum nube remota;

Sit nobis eadem religio & pietas.

Siqua tamen lapsis contagia moribus obsunt,

45

Mutua communi probra lavemus aqua:

Et quæ de spatio palantia deflexere,

Priscorum ad rectum nos revocemus iter.

Interea Cæsar claris assuete triumphis,

Qua jam cœpisti tendere, perge via:

50

Hac iter ad cœlum; duri clarique labores

Exemptum morti te super astra vehent.

Jamque tibi longe cedit superata vetustas;

Jam tua Romulidum gloria obumbrat avos.

Et majora manent, licet hæc sint maxima; de te

55

Sidera venturi nuncia mira parant.

Grata tua est cœlo pietas mensque optima; nil est

Quod metuat virtus præside tuta Deo.

I præstans animi, majoraque mente capeffe;

I decus, i veræ gloria militiæ.

60

Ille eris, immensum qui Christi legibus orbem

Subjicias, ubi Sol cunque colorat humum.

O

Jam

Jamjam unum duce te reget unus pastor ovile;

Disjectas cogi te duce oportet oves.

Christe gregis pastor tanti, rex maxime regum, 65

Huic tua pugnanti prælia dexter ades.

Cumque tua intrepidus subeat tot ubique pericla

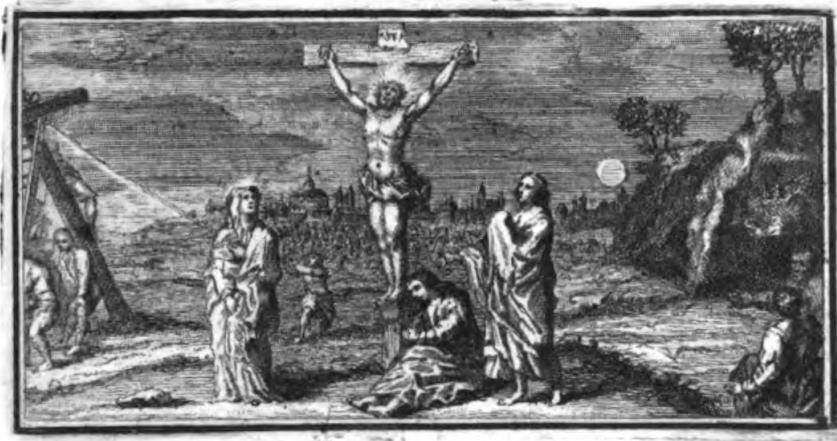
Pro causa, objectis da superare malis:

Atque diu incolumem ferva mortalibus oris;

Hoc tuta in terris vindice sit pietas. 70

IN

IN J. CHRISTI CRUCEM.

AM quod te memorem? quo cæsum
e vertice lignum

Dulce optanti animo mihi robur,
amabilis arbor?

Te, bona crux, nimbi tempestatef-
que coruscæ,

Infernæque potestates fugiuntque tremuntque;

Inque tuos aciem nequeunt intendere ramos.

Infelix olim fueras, feraleque lignum

Supplicii genus, informis trabs hospita leti:

Nunc prope numen habes; sancta & venerabilis arbor,

Coelo mixta comas caput inter sidera condis

Hospitis ingentis pulcherrima reddita tactu. 10
 Te tulit ante humeris, quem tu mox ipsa tulisti,
 Rex hominum superumque, Dei certissima proles.
 Depositi ingentis, capitis tibi credita cura
 Tam cari; tanti tu pignoris unica custos.
 Fortunata! tibi divinos contigit artus 15
 Tangere, tam sanctique inspergi rore cruoris.
 Fortunata! salus in te omnis nostra pependit:
 In te meta fuit nostrorum extrema malorum.
 Per te jam pater omnipotens mortalibus ægris
 Dat veniam, & veteres bonus obliviscitur iras; 20
 Pro nobis stetit, atque reis pro fontibus ipse
 Filius oravit causam, & nece diluit ultro
 Crimina; tu sedes oranti grata fuisti.
 Victima pro nobis magno sese ille parenti
 Obtulit: oblato tu nobilis ara fuisti. 25
 Illum afflictum atro sudantem sanguine præsens
 Vidisti, & vitam per cuncta exempla trahentem,
 Tandem animam longis singultibus expirantem.
 Fortunata arbor! in te ille ille unicus ales
 Deposuit senium, moribundosque exuit artus, 30
 Ut novus exurgens rursus, nitidusque juvena
 Æthereas pennis cœli remearet ad auras

Omni-

Omnigenum volucrum cantu & plaudentibus alis.

Fortunata arbos! in te foeta illa volucris

Molle sibi rostro pectus terebravit acuto, 35

Atque suo implumes faturavit sanguine natos.

Quæ pietas? qui tantus amor? nos crimine nostro

Occidimus; moriens nos ille a morte reduxit,

Delevitque notas, quas non contraxerat ipse.

Nos ideo nunquam e stratis confurgimus orta 40

Luce, vel ingressa jam nocte ad strata redimus,

Nostra tuo quin nos armemus pectora signo,

Et tua lustratæ imprimimus vestigia fronti.

Nil agimus, nil incipimus, nil pectore magnum

Molimus non ante tuo munimine tecti. 45

Auspiciis tu nostra tuis incepta secundas;

Tu nostrum augurium, tu fors, tu præpetis omen.

Quinetiam ad quosvis motus, ad murmura quæque,

Et strepitus improvisos noctuque dieque

Ad tua confugimus tremefacti protinus arma, 50

Queis freti vanum revocamus corde timorem.

Proinde tibi magni curvato poplite reges

Oscula dant proni, positisque insignibus ultro

Affurgunt, tectamque auro gemmisque micantem

Suspendunt inter baccata monilia collo, 55

Et

Et duce te audentes in aperta pericula vadunt,
 Præmittuntque tuum pugnanda in prælia signum.
 Jamque Aquilis tua Romulidum image nota figura est:
 Hoc signo dux in campis pugnavit opertis
 Inclytus infernas acies, obscœnaque contra 60
 Castra, Erebiq̄ue plagas victor penetravit ad imas,
 Exemitque pios vinclis & carcere cæco,
 Quos secum spoliis veheret super æthera opimis.
 Nobile tu signum, tu pompæ insigne præibas
 Semper, & egregii testis prænuncia facti. 65
 Templorum te culminibus, te turribus altis
 Erigimus; tu summa tenes fastigia, ubique
 Turres, tecta tua sunt omnia tuta sub umbra.
 Cumque omnes nos extremo sub tempore vitæ
 Deferuere, comes remanes tu sola, nec unquam 70
 Amplexu, dum spiramus, divellere nostro.
 Nec tantum vivos, sed & auræ munere cassos
 Tutaris, positosque cavis impressa sepulcris.
 Quid mirum summo si te veneramur honore?
 Ipsi etiam pueri læti immixtæque puellæ 75
 Serta tibi & flores nectunt, tibi carmina dicunt,
 Te celebrant cœtu, te festa fronde coronant.
 Jamque adeo late in terris tibi templa, tibi aras

Mortales statuunt, tibi cerea dona cremantur,
 Et pia thura, diemque tuo de nomine dicunt: 80
 Ac prope divinos orbis largitur honores,
 Haud quia fit numen, quia fit tibi sensus, at olli
 Ista ferunt, cujus leto tibi gloria parta est.

Quin, suprema dies arfuro ubi venerit orbi,
 Sideris in morem fulgebis, & æthere toto 85
 Flagrantem insolita lustrabis lampade mundum.
 Luce piis addes animos; at fontibus ingens
 Horror eris: cupient retro transacta referri
 Lustra, suis frustra orantes obliviam factis.

Tu lignum porro illud eras, medicabile lignum, 90
 Tactu cujus aquam in dulcem fons versus amarus.
 Tu lignum, genus in quo hominum, genus omne animantū
 Servatum quondam immensis evasit ab undis.
 Tunc etiam malus, tunc ille altissimus olim,
 In quo sublatus pendebat aeneus anguis? 95
 In te oculos converſi omnes, converſa tenebant
 Ora; ſalus id erat ſerpentum morſibus ictis:
 Quippe hominū infernus genus omne momorderat anguis.
 Tu nobis tu complexo serpente mederis
 Omnibus, & validos in priſtina ſoſpita reddis. 100
 Tu nos infernis pene hauſtos eripis undis:

Tu

Tu dulces in aquas fontes convertis amaros,
Et lacrymas tandem nostras in gaudia vertis.

Salve! hominum indubitata falus, spes certa quietis
Æternæ; per te patet alti janua cœli: 105

Utque orbi quondam ingressa est mors arbore ab illa,
Per te hominum generi sic tandem reddita vita est.

Effice mortales curis mortalibus omnes

Oblitis per te divina luce fruamur,

Amplexique tuos tollamur in ardua ramos. 110

Vitam autem quia non datur omnibus exhalare

Tali in sede, ipsumque imitari funere regem,

Ut pueri infirmo nequeunt medicamina ferre

Corpore, & altrices ipsæ acria pocula sumunt;

Ad pueros virtus tamen hausto in lacte redundat: 115

Sic fluat extincti divino e corpore regis

In nos transfusus dolor, & præcordia tangat.

Saltem animo, saltem mœsto doleamus amore

Noctes atque dies, neque nos conturbet amaror;

Verum ea amarities nobis medeatur, & ægra 120

Quæ nunc nostra jacent recreentur corda, necisque

Illius emanet nostra in præcordia virtus,

Sponte suo nostras qui solvit fanguine pœnas.

MAGNÆ

MAGNÆ MATRI VIRGINI.

T quo, Diva, tuas mortali Carmine
laudes

Ingrediar, quas coelestes coelesti-
bus oris

Vix audent tentare chori, nec mole
gravantur

Corporea, atque tuos coram mirantur honores?

Ipsæ, mihi quoties animum tua vivida imago

Impulit, atque aciem te contra tollere tendo,

Obruor, & nimia perfundor luce, nec absens

Ferre tui valeo radios aut spicula vultus.

Nam tu Sole velut divinum corpus amicta

P

In-

Incedis regina, caput redimita coronis 10
 Sidereis; tibi sub pedibus micat aurea luna,
 Igneaque astra premis subter labentia mundi.
 Mente olim pater omnipotens te legerat alta
 (Nondum mundus erat) multis de millibus unam,
 Quæ coeli regem pareres enixa sub auras. 15
 Atque ideo, postquam divino foedere rupto
 Primus in orbe parens hominum se perdidit ipse,
 Seque suumque genus veniens corrumpit in ævum,
 Sola malo exorta es, veterique impervia noxæ,
 Seu tua te genitrix intactam, & prorsus avitæ 20
 Secretam maculæ gravida concepit in alvo:
 Seu simul atque utero concreta es, coelicolum rex
 Communem exemit labem, puramque reliquit,
 Ne tuus exoriens pura dilapsus ab æthra
 Parte olim foetus foret infincerus ab ulla, 25
 Nec priscam traheret materno a sanguine labem.
 Teque dehinc crescens procul omni innoxia culpa
 Sanctam, incorruptam servasti præfide amico
 Tuta Deo, ac veluti latis nitidissima campis
 Virga oritur, primosque novo dans vertice flores 30
 In regum fortunatos traducitur hortos;
 Continuo sedes liquisti parvula avitas,

Tem-

Templi adytis oblata, parentum debita votis,
 Sancta ubi prisorum vatum monumenta revolvens
 Sensisti superum regem tot vocibus olim 35
 Promissum terris mortali matre oriturum.
 Jam tum lætitia dulcique cupidine pectus
 Capta, Deum casta verfabas mente propinquum,
 Et venerans matri foetæ pia dona parabas,
 Si fors ô vestris ea fors contingeret oris! 40
 Si vestro concessa forent ea munera seculo!
 Nescia venturi nondum tua gaudia cernis;
 Nondum Nympha tuos persentis pectore honores.
 Jamjam, nulla mora, adveniet demissus ab astris
 Nuntius; ille tuas quam lætis vocibus aures 45
 Mulcebit? quanto implebit præcordia amore
 Pennipotens? tu coelicolum acceptissima regi,
 Plena Deo, nuribus felix magis omnibus illa es.
 Parce metu; humanum virgo obliviscere morem;
 Concipe divinos haustus, teque infere Coelo: 50
 Non aliam porro manet hujus gloria partus.
 Tu rerum auctorem tactus ignara virilis
 Concipies, gravis ætherea divinitus aura,
 Solaque virgineum fervabis foeta pudorem,
 Vellus uti lanæ impenetrabile restitit imbri, 55

Cætera cum madeant gravibus circum humida nimbis.

Tu porta clausa æternum, superum ipse per illam
Ingreditur rector, nec claustra immota resignat.

Tu rubus ille oculis flamma crepitante cremari
Visus, at illæfæ mansere in stipite frondes. 60

Hinc etiam pueris media in fornace pepercit
Ignis, & innocuæ lambebant corpora flammæ:
Hæc te monstra petunt unam, hæc miracula tangunt.

Promissis nec fera fides: simul ecce! repente
Cum tonitru medium veluti discedere coelum 65

Vidisti, simul auricoma circumdata nube
Sensisti præsens in te descendere numen,
Desuper afflatam leviter spirantibus auris.

Quis tibi tunc sensus? qui virgo in pectore motus?
Credo equidem, tibi cor dulci flagrabat amore, 70
Et penitus totis ardebas suave medullis.

Tum quoque lætitia ac mira dulcedine pectus

Delicuisse reor, tibi cum montana petenti
Læta occurrit anus cognato a sanguine juncta,
Atque utero exultante tuos præsensit honores; 75
Felicemque uteri te terque quaterque vocavit.

Tu vero, teneri qualis rosa plena pudoris,
Ore rubens cœlo referebas carmine grates,

Te-

Teque adeo indignam, & meritam nil tale canebas.
 Parva sed hæc; majora manent; date lilia plenis, 80
 Virginei date thura chori, date ferta canistris:
 Nascitur humana sub imagine, nascitur infans,
 Qui semper fuit, est, & erit, sine fine, sine ullis
 Principiis Deus, immensi quem mœnia mundi
 Non capiunt, visusque hominum tactusque refugit. 85
 Sæpe mihi videor te poplite cernere virgo
 Subnixam, infantemque recens mirarier ortum
 Flagrantem, & radiis late vibrantibus aureum,
 Teque tuos pronò venerantem pectore foetus,
 Attonitumque senem tantis vix hiscere monstris. 90
 Felices nimium pastores ô! quibus olim
 Contigit in stabulis insuetos cernere partus.
 Tantum ô! si quoque me si secula vestra tulissent,
 Pavissemque meas vestris in saltibus agnas:
 Me sine monstratum vos nunquam issetis ad antrum 95
 Carminibus moniti cœlestibus; ipse ego primus
 Speluncæ foribus virides sylvestria myrtos
 Munera suspendissem, & florea ferta tulissem;
 Insuper & canna cecinissem carmina agresti,
 Carmina, quæ tibi nunc regina ut cunq̃ue laboro. 100
 Nec me felici quisquam extrusisset ab antro

Amplius; usque tibi famulari dulce fuisset,
 Infantique senique tuo; tum me neque vestro
 Indignum viles stipulas substernere a seello.

Hic ego vidissem reges puero ampla ferentes 105

Munera ab Æthiopum terris duce fidere vectos,
 Ante tuos carique pedes procumbere nati.

Vidissem volucres te mira in veste ministros

Sæpius affari, curasque avertere dictis,

Solarique inopem vario in discrimine rerum; 110

Dum puero metuis, capitique pericula caro

Longe arces, animo semper suspensa labanti.

Usque adeo senis in templo morientis inhærent

Sensibus extremæ voces, cum iussa recenti

Pro partu geminas aris fers dona columbas, 115

Affore, cum tibi virgo animum dolor occupet ingens,

Et quasi cor gelidum pertranseat ensis adactus.

Nec veterum deerant responsa horrentia vatum,

Natum pro multis mactandum funere acerbo:

Jamque minis tum facta fides, jam nuntius ales 120

Nocte senem monet in somnis consurgere, tecumque

Accelerare fugam, patriæ neque fidere terræ;

Ne rex, dum sceptris cavet haud securus avitis,

Divinam fobolem crudo necet efferus ense.

Impie,

Impie, mentis ubi es? quo te rerum impulit error? 125

Quid pueros jugulas cunis, & ab ubere raptos?

Tene putas posse æternis occurrere Olympi

Confiliis? morti nondum est obnoxius infans;

Nondum iussa patris supremi munera obivit

In terris; nondum factis se ingentibus orbi 130

Supra hominem ostendit per tot miracula rerum,

Quæ non humanis opibus, non artibus edet.

Ante novas condet leges, nova foedera mundo;

Ante falis ficco pede coerulea percurrenda:

Sedandi imperio fluctus, canæque procellæ. 135

Ante graves linquent languentia corpora morbi

Illius ad nutum, rursusque ad munera vitæ

Consurgent, quorum tellus jam texerat ossa.

Ille etiam prius exigua (mirabile!) fruge

Millia multa hominum desertis pascet in oris. 140

Ille etiam tacitas hominum intra pectora curas

Inspiciet; sylvæ arebunt, terræque dehifcent,

Nec gravia ora ferent, verbis dum fulminat, hostes;

Omnia quæ coram admirans lætabere virgo.

Imprimis tibi cor mira dulcedine tanget, 145

Cum puer in templis, adolent dum sacra, relictus,

Quæsitusque diu velut ecce! repente oriens Sol,

Lucidus ore oculisque nitentibus apparebit.

Illum de magnis mirabere rebus agentem,

Et veterum dictis referantem oracula vatum 150

Primores inter proceres juvenumque magistros,

Quos omnes jam tum bis sex vix mœssibus actis

Erudiet puer, atque rudes docto arguet ore

Aureus, immortale sonans (mirabile dictu!)

Sensibus illapsus penitus præcordia tanget, 155

Et dulcem toto jacet de corpore amorem

Luce recens orta, vel fidere pulchrior aureo.

Tunc illam circumfusæ longo ordine matres

Laudibus attollent, quæ tales optima partus

Ediderit, tenerisque immulserit ubera labris. 160

Illum amplexa sinu, toto illi pectore inhærens

Oscula fragranti capiti, dabis oscula fronti

Sidereæ, stellisque pares libabis ocellos

Ore alterna flagrans dulci præcordia amore.

Nec minus inde etiam tacita lætabere mente, 165

Fontis aquam latices cum Bacchi vertet in atros

Te mandante: tuo promet liquentia vina

Munere, & infolitos hospes mirabitur haustus.

Hæc tibi mater erunt; oberit nihil ante tyranni

Vesani furor: ipsa tamen cœlestibus ultro 170

Con-

Confiliis pare, quæ fidus detulit ales;
 Tolle moras; pete Niliacas interrita fedes:
 Cuncta favent; tibi nox nigrantes explicat alas,
 Et te sublustri gradientem amplectitur umbra.
 Cernis ut intonsi prærupta cacumina montes 175
 Demittant, plaudantque comis nemora alta coruscis,
 Et solitum præter varios humus afflet odores?
 Illa, credo, etiam noctu volucresque feræque
 Adventante Deo numen sensere propinquum,
 Obviaque abrupto stupuerunt flumina cursu; 180
 Donec lætanti vos Nilus condidit alveo,
 Fama ubi jam totam non læta impleverat oram
 Bethlen largifluo puerorum undasse cruore,
 Dum tuus ante omnes nequicquam quæritur infans.
 Quid tibi tunc animi? toto hæsit pectore sanguis, 185
 Et tua ceu gelidus subiit præcordia mucro.
 At non hic, virgo, vestrorum hæc meta laborum
 Hæserat, ingentis neque erant ea debita luctus
 Tempora: verum olim longe majora manebant.
 O dolor! horrendæ quis morti crederet illum 190
 Deberi, pater est cui clari rector Olympi,
 Cui mare, cui tellus, cui cœlum paret & æther?
 Verum sponte neci caput obvius obtulit ipse,

Primi hominum ut lueret scelus exitiale cruore
 Ipse suo, moriensque genus mortale piaret: 195
 Id placitum patri æternum, cœloque sedebat.
 Id quoque venturi virgo tu præscia noras,
 Cuncta oblita velut tamen, atque ignara malorum,
 (Tantus amor matris) crudeli victa dolore es.
 Fama tuas simul ac sævissima perculit aures, 200
 Heu! natum scelere exceptum infidiisque suorum
 Unigenam summos foedatum immaniter artus
 Trudi ad supplicium, atque trabem jam stare nefandam;
 Exiliisse ferunt subito extra moenia, & omnes
 Te plangore vias, queruloque impleffe ululatu. 205
 Qualis avis pastu rediens, cui pastor ab alta
 Arbore suspensum nidum dejecit, & aufert
 Implumes foetus etiam nunc ore querentes;
 Illa volat circum: vix se raptoris ab ore
 Temperat, & querulis late loca vocibus implet. 210
 Tunc tua inhumanæ miseratæ incommoda rupes,
 Atque tuo aeræ sylvæ doluere dolore.
 Ast ubi pendentem ferali robore porro
 Vidisti approperans, mediaque in morte teneri
 Jactantem huc illuc oculos, si forte suorum 215
 Siquem forte alas inimicas cerneret inter,

De-

Deficis, & fessos ægre collaberis artus.
 Quos gemitus? quas deinde trabem complexa querelas
 Ore dabas? non hæc olim tibi gaudia cœlo,
 Non promissa tibi hæc divino pignore dona. 220
 Sic nuribus te felicem magis omnibus unam?
 Sic ventura tuos florere in secula honores?
 Felices illas fortunatasque vocabas,
 Pignora cara quibus flere ipso in limine vitæ
 Contigit, & longo paulatim assuescere luctu. 225
 Parcite mortales iter illac forte tenentes,
 Quos omnes in sese, atque in sua funera mater
 Victa animi armatos lacrymosis vocibus excit,
 Ipsa quoque ut simul in trunco moriatur eodem.
 Parcite, & aerei nimbofa cacumina montes, 230
 Ne cadite in matrem subita convulsa ruina,
 Exorata licet, licet ultro sæpe vocata;
 Dum juvat immitem sic saltem explere dolorem.
 At non sic etiam positus caræ genitricis
 Filius oblitus media te in morte supremum est 235
 Affatus: quas ô voces! quæ verba vel ipsi
 Pectore ab invalido rupit miserabilis hosti!
 Tandem in te ah! moriens morientia lumina liquit,
 Et dulcem, ut potuit, vultu servavit amorem.

Hic tu muta files, lacrymisque absumpta profusis 240

Non jam ullos gemitus, non jam ullos amplius edis

Singultus: tacito dolor intus pectore sævit.

Ipsa parens frugum pro te moestissima Tellus

Planxit, & ingenti tremuit succussa fragore;

Et filices erat hic nulla vi cernere apertos 245

Findere se, & moesti, ut poterant, dare signa doloris.

Palluit aspectu cœlum, atque illustre repente

Desuper infolitis umbris caput alta petens Sol

Occuluit, medioque die nox plurima oborta est,

Et populi æternas mundo timuere tenebras. 250

At non te longo virgo intabescere luctu

Passus, ubi primos lux tertia protulit ortus,

Jam nigras Erebi sedes populatus, & umbris

Educens fursum manes, animasque piorum

Evafit tumulo, faxumque reliquit inane, 255

Atque tibi primum divino apparuit ore;

Post aliis, sibi quos lectos subjunxerat olim

Confortes tantorum operum, sociosque laborum.

Quas lacrymas tibi crediderim excussisse repentem

Lætitiâ? quali tibi tum præcordia motu 260

Exultasse? fides tua quæ præfenserat usque,

Nunc oculis adaperta vides; nunc clara liquet res.

Aspice

Aspice ut exutus moribundos filius artus
Divinam induerit speciem, inviolabile corpus
Infolitis radiis, infueta luce coruscum. 265

Parva mora; hinc terris illum supera alta relictis
Vidisti petere, atque cava se condere nube,
Ad coelumque aperire viam mortalibus ægris.
Nec tamen in terris desertam inopemque reliquit,
Dum mortalis adhuc vitali vesceris aura; 270

Ipse sed omnipotens tibi plurimus infidet, & te
Noctes atque dies præsentis numine servat;
Præside quo, quæcunque premant, secura malorum,
Cœlestum degis moribundo corpore vitam,
Nunc veterum relegens latebrosa oracula vatum, 275
Nunc animo cœlum peragrans, totaque volutans
Mente Deum, frueris nati omnipotentis amico
Numine, perpetuum tibi qui tuus afflat amorem:
Desuper ambrosia hac, dulci hoc te nectare pascit.

Jamque dies aderat lætissima, qua tibi terras 280
Linquere fas erat, & claro succedere coelo.
Vix placido moriens clausisti lumina leto,
Turbine corripere rapido, veherisque per auras
Solis inardescens radiis; te lucida nubes
Purpurea longe fulgentem amplectitur aura: 285

Te

Te circumvolitant dextra lævaque frequentes
 Alituum cœtus, cœli stellantis alumni,
 Subvectamque ministerio te præpetis alæ
 In sublime ferunt sanctæ de vertice Idumes.
 Pastores admirati videre sub auras 290
 Enantem, & claro signantem tramite cœlum.
 Talis ab Eois Aurora attollitur undis:
 Talis Luna recens roseo caput exerit ortu;
 Utraque sed longe obtuso tibi lumine cedit.
 Sed neque te primo jubare æquet maximus ipse 295
 Sol lucis fons exoriens comitantibus horis.
 Sic cœlum expectata subis, thiasique chorique
 Te circum, & liquidi resonant per nubila cantus
 Castrorum in morem, nitidis cum exercitus armis
 Pulcher it, ære acies de monte adversa refulget. 300
 Antiqui proceres, gentis decora alta vetustæ
 Occurrunt, vatesque pii ventura loquuti
 Excipiunt lætam, & summa ad fastigia ducunt,
 Lætitiæque fremunt superi. Mariam alta beati
 Ingeminant per templa chori, Mariamque frequentant,
 Ingentique procul reboant supera ardua plausu, 306
 Et totum exercent intus nova gaudia cœlum.
 Filius hic etiam sancti regnator Olympi,

Qui

Qui dextræ æterni patris affidet, æthera torquens,
 Optatos dedit amplexus, tibi que oscula fixit 310
 Pronus, & æterno matrem devinxit amore.

At pater insignem folio sublimis ab alto
 Æterna capiti implicuit de fronde coronam,
 Affixitque tuæ gemmantia fidera fronti,
 Et super alituum superum templum omne locavit 315
 Sublimem, rerum dominam cœlique potentem;
 Unde humiles mundi labentis despicias orbis,
 Lunamque Stellarumque videntemque omnia Solem,
 Angustæque procul telluris inertia rides
 Pondera, & infanis exercita pectora curis. 320

Salve! sancta parens; eadem salve! innuba virgo,
 Regia progenies, genus alto a sanguine Judæ,
 Cui pater omnipotens pleno se numine fudit,
 Gratiaque acceptam matres superextulit omnes.
 Qua primum dias prodisti in luminis auras, 325
 Luce eadem nostræ spes est exorta salutis.
 Fœmineos lapsus ignominiamque pudendam
 Ultra tui generis genus ipsum ad fidera tollis.
 Prisca hominum genitrix, & matrum maxima mater
 Prima tulit generi tristis contagia leti: 330
 Tu virgo longo post tempore prima salutem

Felici peperisti utero mortalibus ægris.
 Illa dedit merſo lacrymas, tu gaudia mundo :
 Illa homini invexit pœnas, tu præmia ; per te
 Janua aperta piis cœli, quam clauſerat illa 335
 Circumventa dolis malefuadi & fraude colubri.
 Ipſum tu valido victrix pede proteris anguem
 Fruſtra inſultantemque, & ſibila colla moventem.
 Munere quo ſuperas cœli regina per oras
 Inveheris, cœlique nurus te mille ſequuntur, 340
 Mille chori celebrant, ſervatricemque frequentant.
 Cœlicolæ aſſurgunt omnes : tibi regia paret
 Ætheris immenſi, quodcunq; ubicunq; creatum
 Infra te longe jacet, & tua juſſa faceſſit.
 Nos quoque divinos, ut cuique eſt copia, honores 345
 Largimur ; tibi centum aræ, tibi maxima centum
 Thure calent delubra : tuis pia munera templis
 Afferimus caſiasque & nardi halantis ariftas.
 Ipſæ te matres adeunt, peplumque ferentes
 Textilibus donis augent, & templa coronant 350
 Primitiis florum, ac ſuſpenſis frondibus umbrant.
 Ut primum fari incipiunt, te nomine juſſi
 Compellant, primaque ſonant te voce minores.
 Omnis ubique tuis indulget laudibus ætas,

Omnis

Omnis ubique domus: totæ de turribus urbes 355
 Te veniente die, te decedente salutant,
 Plurimaque auratis refonat tibi tibia templis.
 Tu laudes bona mortales, tu munera vocis
 Humanæ non spernis, opis nihil indiga nostræ:
 Vota hominumque precesque audis, ubicunque vocata,
 Rite tamen, nostrosque levas miserata labores. 361
 Tu bellum morbosque graves, pestemque famemque
 Avertis, coelique minas, tot sospita mortes,
 Tot clades, tot das miseris evadere casus.
 Utque mari magno jactatos turbine nautas 365
 Servat stella, polo si tandem affulserit alto:
 Sic tua lux, quæcunque instent, quæcunque premantve,
 Nos regit, inque omni tutos discrimine reddit.
 Nunc ô stella maris nostri nos aspice præfens!
 Eripe tot pelagi pene haustos fluctibus atris: 370
 Nunc lucem, lucisque tuæ jubar exere, & orbi
 Exorere, ac radiis nigrantem discute nubem.
 Ne, quæso, ne nos inopes hic desere; siquid
 Dulce tibi fuit in terris, & amabile quicquam,
 Per te, per carum oramus tua pignora natum, 375
 Perque sinus illos, quibus hærens vagiit infans,
 Brachiaque implicuit collo, innexusque pependit

Dulce onus interdum, perque ubera, quæ tener haufit,

Per pueri dulces rifus, perque ofcula blanda,

Per teneros lufus, per quicquid denique in illo 380

Dulce fuit tibi curarum, gratumque levamen;

Ipfum illum patris ad folium complexa precando

Da genitrix facilem: & fi forte piacula noftra

Averfum terris faciunt, tu fedula nobis

Concilia, ut juftas patris in nos leniat iras; 385

Et quæcunque fuis merito mifcetve paratve,

Diluat ille fui præfenti rore cruoris.

Mille procul cerno nobis inftare pericla,

Mille neces, rebus prope verfis, mille ruinas.

In nos Turca ferox toto ruit agmine, & armis 390

Cuncta movens nos extremis conatibus urget;

Jamque fibi ingentes orbis promittit habenas.

Interea noftri, quos huic fe opponere monftro

Æquum erat, inter fe reges fera bella moventes

Confligunt, totoque (nefas!) concurritur orbe. 395

Tu tantum terrorem animis labentibus aufer;

Tu nobis tu diva, pios miferata, quietem

Redde petens; placida mitefcant fecula pace.

BEATO

B E A T O
M I C H A E L I.

QUEM te esse dicam, præpetum pulcherrime,
 Quo te profectum ex agmine,
 Cœli volatu qui pererras atria

Armis coruscus aureis?

Tunc ille cœlitum inclytus princeps ducum, 5
 Dux alitum ales mentium;

Quas ipse in orbis maximus primordio
 Creavit omnium fator,

Aulæque præposuit beatos incolas
 Felicioris ætheris? 10

Ut te ferocem intueor ense, ut ænea
 Hosti imminentem cuspide,

Simul juventæ flore, & impubi gena,
 Et ore dulci amabilem!

Ut arma pectus masculum fulgentia, 15
 Plumæ ut leves humeros decent!

Salve! volucris alme ductor agminis,
 Cui creditæ cœli fores.

R 2

Tu

Tu contudisti infanientis Phosphori
Bellator insolentiam ; 20
Contaminata cum manu ille corruit
Inhospitale sub chaos,
Ubi filentes territat remugiens
Umbras tremendo murmure :
Satis superque debitas poenas luit 25
Inefficax superbia
Ultore te ; referre militaria
Te signa fufis hostibus
Videre ovantem fidera admirantia ;
Uterque te vidit polus. 30
Et ipse fummus civium in medio pater
Laudavit alitum choro ;
Post quem tibi omnis aula coeli militat
Secreta coetus in novem.
Regi ipse femper affides propinquior 35
Reconditorum particeps ;
Quæ deinde fubfequentibus tu detegis,
Mox alter aperit alteri,
Ad infimum defcenderit donec gradum
Semper minor fcientia. 40

Nec

Nec alter alteri invidet præstantiam;

Sed forte quisque amplus sua est.

O plurimum beata gens cœlestium,

Felix genus volatile!

Vos Solis usque illius intuemini

45

Os, quo beantur omnia;

Metus nec ullus vellicat, ne forte sit

Perennis hæc felicitas,

Quæ fixa clavo firmitus adamantino

Hæret moveri nescia.

50

Vos ætheris regis ministri fidera

Torquetis, & cœli vagos

Orbes rotatis, unde tempus, & diei,

Et noctis immotæ vices.

Vos temperatis aeris flatus truces,

55

Imbres, pruinas & nives;

Et fulminum sævas coercetis faces,

Ne mundus ingens conflagret.

Vobis profundum in æquor est imperium aquas

Volubiles regentibus;

60

Globumque terræ sustinetis pendulæ,

Et quicquid in terra viget.

Vos

Vos alites hero ab supremo crebrius

Ad nos venitis nuntii;

Deique nostra afflatis almi pectora

Inufitato numine,

Animisque nostris infidets additi

Ducesque adestis in via;

Nos donec exemptos humo nil invidi in

Vestros adoptetis choros.

Adeste nobis; namque, quos vos prælio

Fregistis, hostes nos premunt,

In nosque victi virus omne colligunt,

Et tuto inermes provocant.

Adeste; diris pestibus resistite

Non infueti laureis.

Tuque ô! supremo ductor agminis die

Princeps ades certantibus,

Cum falsa veris addita exprobrant probra,

Abolve nos calumniæ;

Vitasque corpus exuentes suscipe,

Hasta procacem arcens manum.

E X
CANTICO MOSIS.

CANTEMUS inclyto ætheris regi Deo,
Deo omnium fortissimo.

Incomparabili extulit se gloria

Suam hic potentiam explicans ;

Equos & equites hostium sub æquore

Vorticibus involvit rubro.

Deus ille virtus mea, Deus potentia,

Mei & triumphi gloria :

Deus salutis auctor effectus meæ

Servat sua me dextera.

Deus hic meus, præ omnibus Diis mihi :

Ejus canam usque gloriam.

Deus hic parentium meorum antiquitus :

Ejus canam potentiam.

Deus velut bellator arma Pharaonis,

Currus & omnem exercitum

Nos insequentem fluctibus maris asperi

Inhospitalibus obruit.

Huic

Huic nomen omnipotens : potentes hostium

Demersit alto principes. 20

Illos profunda ponti inexplicabili

Hausit vorago gurgite :

In ima defedere, ceu moles gravis

Excisa monte ab arduo.

Dextera tua, Deus, omnium pulcherrimo 25

Sese trophæo insigniit.

Dextera tua hostem contudit validissima :

Tuos es ultus æmulos.

Excanduidisti ; absumpsit ira eos tua,

Flamma aridam ut stipulam vorat. 30

Excanduidisti iratus ; in eos æquoris

Opes coegisti humidas.

Nobis recessit unda, & alti gurgites

Lato relicto limite,

Fundum ut per imum de manu insequentium 35

Elaberemur hostium.

Videns propinquus hostis, omnibus mare

Patere concavum ratus,

Alensque inanes spes ait secum, insequar ;

Concludam eos ; spolia auferam ; 40

In

In hostium pecunias graffabimur,

Auro potiti explebimur :

Stricto dehinc ferro irruemus acriter,

Totum genus delebimus.

Hæc colloquentes irriti falsas vias

45

Medio tenebant æquore.

Tuus ecce! spiritus repente infibilat,

Concretaque unda solvitur ;

Nec æreas fert humido tergo rotas :

Omnes in ima, plumbum uti,

50

Pelagi profunda corruere protinus :

Nos jam recepti littore,

Ejecta porro vidimus cadavera

Virum atque equorum fluctibus.

Quis tibi queat bellantium fortissimus

55

Virtute compararier ?

Tu sanctitate incomparabili inclytus,

Tu fortitudine unicus

Orbi usque maxima exhibes miracula,

Quæ nullus alter audeat.

60

Dextram tuam excitasti, & hausit terra hians

Repente vires hostium.

S

Genti

Genti tuæ vero dedisti te ducem

Jam fervitute liberæ

Nostri misertus, nos ut in pinguiſſimum

65

Traduceres manu ſolum.

Hæc audientes undique populos pavor

Invaſit, ac ſimul dolor.

Fama hac Palæſtina omnis attonita jacet,

Et ora Chananeitis tremit

70

Cum regibus populisque barbaris; tu eos

Metu coactos illiga;

Pertranſeat donec tuorum exercitus,

Immobiles ſtent, ceu filex,

Nobis nec obſtent; ſed tibi placitum genus

75

Super aquilarum alis vehes

Montem ad beatum; hæreditario in ſolo

Ut furculos lectiſſimos

Nos inferas, domumque in altam tranſferas,

Quam fabricaſti tu tibi

80

Sacrarium Deus tuum, quod affabre

Tuæ expoliverunt manus.

Regnans, io triumphe! victor imperat

Æternum, & amplius Deus.

In-

Ingressus eques Ægyptius mare invium

85

Tot curruum rex millibus;

Rex ætheris eum immerfit æquoris rubri

Sub vorticosis fluctibus:

Ast Isaci nepotibus tendentibus

In medio iter stravit mari.

90

**DIVO DAVIDÆ
REGI PROPHETÆ.**

ACCESSITE hinc, vani Poetarum
greges;

Auferte vestra hinc somnia.

Non est quod audiam, quod am-
plius legam

Diserta vestra carmina,

Seu Græca, seu Latina sint ea, ut lubet;

Me Musa detinet altior:

Inusitatæ dulcior citharæ sonor

Meis inerrat auribus,

Et

Et intimis alte infidens præcordiis

Totum mihi me furripit.

10

Jordanis usque ab algida Cygni audio

Ripa canori carmina:

Ut ille luce, ut nocte de multa canit,

Quæ nullus antea audiit.

Cui te facrorum conferam vatum parem?

15

Cui regum eundem comparem?

Quid majus in te mirer? an peritiam

Belli, an canendi gloriam?

Arteve, quas callere reges addecet

Clavum tenentes urbium?

20

Pastoris ultimus Ephrathæi e liberis

Oves paternas pauculas

Pascens puer jam tum imperabas omnibus

Amabilis pastoribus.

Jam te supremus ætheris rex legerat,

25

Cui regni habenas crederet.

Pascente te, nihil timebant pascua;

Feræ abstinebant saltibus:

Fremens supremum graviter urfus in tuis

Efflavit ulnis halitum;

30

Tuo-

Tuoque pressu vastificus olim Leo
 Discerptus ingens occidit.
 Tu mole vasta corporis teterrimum
 Puer gigantem ab hostium
 Vallo superbis provocantem vocibus 35
 Vellet fibi qui congredi,
 Et insolenter exprobrantem civibus
 Turpem tuis ignaviam,
 Cum muta legio omnis tuorum absisteret,
 Nec quisquam adire cominus 40
 Auderet; ipse aggressus ultro fortiter
 Neci dedisti: protinus
 Insonuit ad coelum graviter immanibus
 Percussa tellus artubus.
 Tum facto in hostes impetu, innumerabiles 45
 Inviatus ense demetis;
 Nec sustinere versa possunt agmina
 In terga dextræ vim tuæ;
 Quotiesque confecto redibas prælio,
 Multis peremptis millibus, 50
 Auro coruscus, omnium pulcherrimus,
 Ipsos amore urens agros;

Victori

Victori ab oppidis puellæ ubique obviæ
 Tibi canebant carmina ;
 Supraque regem ipsum efferebant laudibus 55
 Ter inclytum, ter amabilem.
 Quid mox? ubi ætas firma venit, regiis
 Elapsus infidiis quater,
 Ut regis inimici necem desleveris,
 Cui sponte bis peperceras, 60
 Manu in tua cum esset tot ense injurias
 Ulcisci, & hostem perdere!
 Hinc regnum adeptus pace ut alta rexeris
 Late subactis hostibus!
 Deo ut tot ædem sumptibus paraveris, 65
 Quam filius mox conderet!
 Tu luce pugnabas manu, noctu fide
 Arguta agebas gratias.
 Deo usque grata concinebas carmina
 Haud munerum tot immemor, 70
 Quibus tuos evexit ad fidera atavos
 Ab orbis usque exordio.
 Tot hic triumphos, tot canis miracula,
 Antiqua gentis prælia.

Quin

Quin & futura prævidens longe refers 75
 Coram velut præsentia,
 Et nasciturum prædicas mortalibus
 Heroa de Deo Deum,
 Qui nostra penitus demeret piacula,
 Cruore nos lavans suo: 80
 Nobisque nostra ostendis idem tempora,
 Et nosmet ipsis indicas.
 Salve procul videntium vatium optime!
 Regum idem ave lectissime!
 Nobis ab alto dexter ades, & nos tua 85
 Prece junge summo numini.
 Nobis tuis innitier vestigiis
 Detur; imitentur te duces
 In præliis, reges sequantur formulam
 Tuam in regendis urbibus: 90
 Sat mihi foret tua æmulari carmina,
 Dum fila percurro citharæ.
 Quod si neque id penitus datum est accedere,
 Nec pluma tam alta volat mea,
 Abstrusa mitto versibus mysteria, 95
 Divina mitto evolvere,

Qui-

Quibus alta cœli tranfilis cacumina,
Quibus inferum penetras chaos.
Unum erudiri aveo; doce faltem meis
Orare veniam noxiis: 100
Unis mihi his te præbeas faltem rogo
In verbis imitabilem,
Quibus juventæ errata deprecans studes
Placare regem cœlitum;
Ut flebilibus atque miserabilibus modis 105
Nostros in animos influis.
Miserere, miserere ô! mei Deus, iterans,
Mecum tua age clementia.
Ego enim piacula mea novi; quod male
Feci, mihi est usque præ oculis. 110
Soli tibi peccavi, inique egi pater
Tuis sub oculis impius.
Contaminatis sum parentibus fatus,
Conceptus ipso in crimine.
Tu, quicquid admissum est, tua indulgentia 115
Ignosce noxiæ immemor.
Delicta dele; nequiter facta occule;
Meas remitte amentias,

T

Et

Et, inquinatum quidquid in me est, dilue,

Me rore respergens tuo:

120

Novamque mentem in me, novum cor suffice,

Virumque verte in alterum.

Affa tui aura numinis mirabili,

Hilara tuo me spiritu.

Demum ita priori restitutum gratiæ

125

Aspice benigno lumine.

Laudes aperies ita mihi labia ad tuas,

Flectantur ut tibi impii.

Meæ tibi hæ sint victimæ; hos immolem

Super tuum altare vitulos.

130

D I V O

JOANNI BAPTISTÆ.

QUÆSO quid id negotii? quamobrem boni
Semper premuntur improbis obnoxii?
Quo nullus ortus major unquam gentium,

Dei loquentis vera testimonio,

Perit, perit vates ter ille maximus

5

Infanientis mulieris libidine,

Quod abdicari is tenderet regem illico

Opor-

Oportuisse inauspicatis nuptiis,
 Fratrique reddi clamitaret conjugem;
 Ipsa ferente incesta animo id ægerrimo, 10
 Vati que pestem interminante pessimam.
 Tantumne mulieri uspiam licentiæ?
 Indignus ille qui fatus fit masculus,
 Cui ferio imperat mulier, & arduis
 In rebus advocata semper consulit, 15
 Cum procreandos conjuges ob liberos
 Tantum viris sint additæ imperantibus;
 Nec foeminæ ingenio suopte pessimæ,
 Sed sint equorum sicut optimum genus,
 Eumque, quem vult sessor, incedant gradum. 20
 Freno viri si uti sciant, quisque in suas,
 Possit carere mundus hac molestia;
 Nec tot fuissent gentibus tragoediæ.
 Mandavit illa saltitanti filiæ
 Incesta, regem posceret sibi aurei 25
 Tradi amputatum vatis in disco caput:
 Mero ille, ludo, amore captus annuit
 Juratus; in patina sacrum affertur caput
 Squalore fuscum, tabo & atro sanguine,
 Horrentibus quotquot aderant convivio. 30

Convivium incestum! efferum spectaculum!
 Infane, cæce, brute rex! tun' optimi
 Viri muliebri offers caput libidini?
 Tun' inclytum, sanctum, Deoque proximum
 A Solis almo aspellis almi lumine,
 Quem tu colebas, expetebas pessima
 Tua exprobrantem probra confidentius?
 Lugete valles, antra, solitudines,
 Et quicquid est ubique montium avii
 Lamenta, flebilesque voces rumpite
 Tam destituta amabili solatio.
 Non audietis amplius vocis sonum
 Felicis ævi nuntiæ, venisse jam,
 Quem nesciebat nocte mundus obrutus,
 Deum patri futurum, ut agnum victimam,
 Mortalibus qui tolleret piacula,
 Coelique claufas panderet nobis fores.
 O pessime factum! adeon' innocentia
 Cessit subacta? vicit impotens furor?
 Nec Sol repente lucidum abdidit caput?
 Nec terra ruptis dissilivit vinculis?
 Nec ignibus coruscus orbis arbiter
 Mortalia in cineres redegit omnia?

35

40

45

50

At

At at quievit ira credo coelitum,
 Coeli quod omnis curia id providerat, 55
 Vates ut effet ille, non modo voce qui
 Deum indicaret editum mortalibus,
 Vita sed ipsum, moribusque redderet,
 Et morte dira prævius præcurreret;
 Quod tu sciebas ipsemet præfagio 60
 Pectus futuri plene Joannes sacrum,
 Lubensque morti te obtulisti fortiter.
 O morte felix non minus natalibus,
 Quibus tibi queat nemo comparariet !
 Tu regis index coelitem prænuntius, 65
 Tu matre sterili, anu fatus divinitus
 In matris alvo labe communi omnium
 Ante expiatus, quam fores luci editus,
 Nec noxiæ ulli mox fuisti obnoxius.
 Ne te inquinarent civium commercia, 70
 Sylvis latebas victitans in abditis :
 Sylvestre mel stillans vetusta ab ilice,
 Nucesque & unguibus revulsa gramina
 Regale erat semper tibi convivium.
 Præbebat ultro viva flumen pocula; 75
 Pelles ferarum delicatam purpuram.

Hic

Hic nationes perluebas flumine,
 Suadens probrorum voce pœnitentiam,
 Monstransque ad altas ætheris viam domos.
 Felix ter ô & amplius! qui venerat 80
 Maculas lavare & omnium piacula,
 Dei regentis cuncta ubique filium
 Tu proluisti vulgus inter cæterum.
 Sanctum lavacrum! balneum admirabile!
 Nec te fefellit artubus mortalibus, 85
 Sed nare ceu canis procul odora feram
 Numen sagaci deprehensti pectore.
 Repente gurgite aureo resplenduit,
 Igni fluentum ceu flagrantibus vadis;
 Tuis simul vox insonuit ampla auribus, 90
 Ruptis ut olim cœlum ubi tonat nubibus,
 Quem proluebas, quis foret, denuntians.
 Salve! orientis alme Solis lucifer
 Jubar propinquum gentibus prænuntians:
 Ades; & adhuc quicquid potes, nos erudi, 95
 Et rectam ad astra errantibus viam indica;
 Nostriſque abolitis nos piaculis lava.

DIVO

D I V O
PETRO APOSTOLO,
 De ejus CATHEDRA.

PAPÆ! potestate uspiam mortalium
 Diis proxima adeo quemquam in altum subvehi,
 Ut summus unus cæteris mortalibus
 Præscribat, illi nemo prorsus omnium;
 Mussent sed omnes, sponteque uni pareant 5
 Pietate sola adducti in animis infita
 Suapte vi parentiumque ritibus?
 Porro ille mortales adhuc apud manens,
 Quæcunque de hominum constituerit noxiis,
 Sunt rata apud ipsos cœlites arbitria; 10
 Animæque corporum expeditæ nexibus
 Sive illigarit idem eas, seu solverit,
 Hærent ligatæ, & inferis fornacibus
 Cremantur igne, vel solutæ devolant
 Feliciores cœlitum invecitæ domos: 15
 Recto modo arbitrio, nec errore id fuat.
 Dei hæc potestas maximi, Dei optimi est

Com-

Communicata filio unigenæ optimo,
 Et maximo, de virginis utero edito,
 Mortalibus cum se artibus mundo obtulit 20
 Spectabilem, doloribusque obnoxium,
 Mortique acerbæ pro salute publica.
 Ille inde tibi mortalibus præ omnibus
 Eam reliquit ætheris repetens domos,
 Hæreditario velut jure caperes, 25
 Tibique concessit suas prorsus vices
 Petre, five Cephas, feu Simon dici eligis.
 Quid hoc negoti? quo tuo istuc facinore
 Meritum esse dicam, quave gratia rear?
 Tu pisculento natus in gurgustio 30
 Parentibus fane fatus pauperrimis,
 Nulla inclytus nisi arte piscatoria,
 Nihil patraſti glorioſi facinoris:
 Nonnulla potius, ſi merita perpendimus,
 Malefacta te plane arguunt, & peſſima 35
 Quidem, ferenda neque gregario in homine.
 Tun' ille, qui tutus, proculque periculo
 Magnifica verba prolocutus ampliter
 Sponderas te mille ſubiturum neces,
 Si opus fuiſſet, pro duce meritiffimo? 40

At

At mox ubi usus venit, in discrimine
 Deferere eum haud pudicum est, ab hostium globo
 Obsessum, inermem, dum metu perterritus
 Fuga saluti consulis turpissima,
 Foedeque dissimulans tibi usquam cognitum 45
 Eum ter abjuraisti amicus optimus.
 Convincimus se habere ita hæc, nec quispiam
 Potest negare: poenitentia hanc tamen
 Moerens luisse noxiam celerrima.
 Factum putamus provide divinitus 50
 Deo volente, scilicet quo fontibus
 Expertus hinc ignosse disceres reis
 Statim futurus arbiter mortalium.
 Quod deinde factum est; namque tibi concreditas
 Tot civium vitas fovens humanitus, 55
 Nullo usus imperio acerbitateve,
 Benignitate temperabas unica.
 Demum quod olim perperam peccaveras
 Morte expiasti gloriosa occubans
 Pulchre pro eodem, quem antea fefelleras: 60
 Atque is fuisti tam ardua in provincia,
 Nunquam ut pigitum eum sit, tibi hanc qui credidit,
 Tibique succedere adeo innumerabiles,

U

Alium;

Alium, deinde alium instituit in secula,
 Eadem ut potestate pariter præcellerent 65
 Sella sedentes in tua, eodemque folio,
 Consultum ut hominum generi ita deinceps foret,
 Omnes ut unum agnoscerent ultro caput.
 Periculosum, forte si quis dixerit,
 Tandem hæc potestas ne in potentiam exeat, 70
 Merumque regnum hominis soluti legibus
 Latissime patenti adeo licentia:
 Tua, Petre, cautio hæc; tuum est succurrere
 Gregi tuo olim, ne unquam id ei mali accidat.
 Es ubi caveri id detur, es apud quem omnia 75
 Orare possis, facileque istuc assequi.
 Quare, quod hominum legibus fieri est nefas,
 Saltem impetrato, ita ipse, qui solus potest,
 Tantæ potestati modum statuatur Deus,
 Nobis ut usque præsit optimus pater, 80
 Pietate sanctus re magis quam nomine,
 Castis initiis qui ad honores repferit,
 Non imperandi cupidus, aut fitiens opum:
 Qui non oves deferat, ubi lupum aspexerit,
 Eviscerandas, dum timet rebus suis, 85
 Ut cavit olim pastori omnium optimus.

Nil

Nil sibi arroget, nisi id jure optimo,
 Sed ipse sibi fit sponte lex & terminus,
 Quem præterire peste pejus censeat,
 Et, quam rogarit ipse, legi obtemperet, 90
 Mente ætheri semper quam humo propinquior.
 Privata penitus missa faciat omnia,
 Domus suæ oblitus, suumque liberum:
 Primum procuret publica, æquus proximos
 Sibi remotosque eodem habeat omnes loco, 95
 Dum Christiano censeantur nomine:
 Sitiat & omnium salutem æque ac suam.
 Ac pastor ut sibi traditas oves domum
 Reducere omnes satagit, una ne abfuat;
 Sic creditas animas sibi mortalium 100
 Deo optimo resignet ultimo is die
 Pro singulis paratus, haud tibi degener,
 Mortem, si opus sit, oppetere pulcherrimam.
 Talem usque nobis, si merebimus, patrem
 Dabit, nec unquam negliget suos Deus. 105

DIVO JOANNI APOSTOLO.

ECQUA leves adeo se cœli ardentis in auras
Tollit avis? viden' ut celeri super æthera penna
Enarit, liquidique secet supera ardua mundi?

Ut nostris ablata oculis, vix denique visa

Radit iter facili lapsu, neque conciet alas? 5

Stare putes, nec gressum usquam proferre volando

Æthereis cœli libratam corpus in auris;

Sed tacitam secum cœlesti in lumine pura

Luce frui, propiusque vago succedere Soli

Gaudentem, & liquidos oculis depascier ignes, 10

Obtutu hærentem, lucis dulcedine mira.

Quod genus hoc volucrum? neq; enim regina volantum,

Quæve altam præpes supra volat ardea nubem.

Fortunate ales! qua te de gente volucrum,

Qua de stirpe rear? neque enim te præpete pluma 15

Credo equidem fretum, neque enim pernicibus alis,

Humano sed te potius de femine cretum:

Quisquis es, auguror hæud nostræ rationis inanem.

Nec tamen agnosco corpusne, an corporis expers:

Quic-

Quicquid id est, sese liquidas super efferat auras: 20
 Quales sæpe hominum mentes, animique volucres
 Corporis in terris terrena mole relicta
 Tollunt se, & superi peragrant confinia cœli
 Summa leves, celsaque diu regione fruuntur.
 Quis vero ille adeo felix, cui contigit uni 25
 Longe alios supra sese alite tollere sensu,
 Rimarique acie nostros fugientia visus,
 Sanctaque cœlestum penitus penetralia adire,
 Et cœli infueto libare e fontibus haustu?
 Quid fuerit vasti longe ante exordia mundi, 30
 Omnia quo consent, quo cuncta auctore creata,
 Quæ sunt, quæ fuerunt, & quæ ventura sequentur.
 Mira quidem hæc; nam cuncta sibi jam redditus ales
 Ore canit, nostrosque vehit super æthera sensus,
 Insolitas rumpens voces, infueta locutus, 35
 Ut Verbum omnipotens, dictu mirabile Verbum
 Illapsum cœlo moribundos corporis artus
 Induerit Deus, & nostris habitat in oris
 Factus homo; illius decus & facta inclyta testes
 Vidimus, illius, inquit, uti stellantis Olympi 40
 Rege fati, omnipotens, non enarrabile Verbum
 Vidimus, ac veros geniti attrectavimus artus,

Gratia

Gratia cui comes, & nudi vis plurima veri.
 Quis canat hæc, nisi divino qui numine plenus,
 Cuive olim rege ipse fatus radiantis Olympi 45
 Eximio præfens eadem instillarit amore?
 Quis canat hæc, nisi Ioannes, quem maximus heros
 Unigena in terris socium sibi pectore toto
 Junxit, præque aliis miro dilexit amore,
 Atque unum erudiit, superumque arcana retexit? 50
 Ales, Ioannes, tu certe, ille inclytus ales
 Alta petens sensu, coelique abstrusa recludens.
 Felix! e tali cui talia plurima fonte
 Haurire, & largo perdiscere contigit hauftu.
 Felix! quem tanto sancti rex ætheris ipse est 55
 Complexus præfens mortali in corpore amore,
 Et juvenem juvenis dilexit, amicus amicum.
 Non genus ista tibi præclarum, aut ulla parentum
 Nobilitas dedit exigua Bessaide creto,
 Ars ubi erat tibi per ripas muscosa secundum 60
 Flumina deceptos in retia trudere pisces.
 Is tamen unus eras, generosis omnibus illi
 Posthabitis, cui præcipuo indulgeret amore,
 Quique parem sibi responderes gratus amorem.
 Dulcis amor; dulces animi super omnia curæ; 65

Præ-

Prædulces nexus amborum, & amabilis ardor.
 Quænam mente rear tum gaudia vestra fuisse
 Mutua, quæve vices flagrantis pectora amoris
 Utraque, quam dulces subter præcordia flammæ!
 Te tamen ô! certe felicem, terque beatum, 70
 Evenit cui talis amor, cui qualis amicus
 Nusquam alias inter mortalia corpora visus,
 Gratus luce magis, vel fidere pulchrior aureo.
 Aspiceres quoties oculos pulcherrimæque ora,
 Infolitumque decus, totoque in corpore honores 75
 Divinos, visu dulcem jaculantis amorem,
 An poteras totis non exarsisse medullis?
 Audires quoties voces & verba loquentis,
 Divinas juvenis voces, divinaque verba
 Lætitiæ æthereæ instillantia mentibus aulæ, 80
 An poteras totis non deliquisse medullis?
 O! certe te felicem quater, atque beatum,
 Cui se talis amans, soboles æterna parentis
 Æterni interdum est solitus committere seorsum
 Omnibus ab caris, tutoque affarier unum, 85
 Inque omnes socium curarum admittere casus,
 Et tibi divinos animi concedere sensus.
 Testis eras, cum cœlestem clam sæpe parentem

Affatus

Affatus miras hauriret ab æthere voces,
 Interdumque suas divino redderet ore 90
 Illuftris radiis, & clara luce corufcus,
 Confeflusque Deum fe toto corpore verfo.
 O! quoties illum fupra radiantia cœli
 Lumina fulgentem Solis feptemplice luce
 Miratus fubitis fulgoribus expavifti! 95
 O! quoties rupto velut acta tonitrua cœlo
 Territus ad voces divinas contremuifti!
 Ipfe tibi placidis firmabat pectora dictis,
 Arcebatque metus juvenili vinctus amore,
 Confilia æterni referans æterna parentis. 100
 Cumque alios omnes fua per veftigia cœlum
 Ingreffos perimi fit funere paffus acerbo,
 Unum te ferro exemit, plagisque cruentis,
 Annis qui placida centum actis morte jaceres,
 Si tamen abfumpto defunctus corpore obifti: 105
 Nam perhibent vulgo comperto corpore nufquam,
 Degere adhuc vitam Syriæ felicibus hortis,
 Nec te poffe mori, donec flammantibus auris
 Undique supremos mundus confidat in ignes.
 Atque ideo, immitis cum te vis effera regis 110
 Ureret impositum gremio exultantis aheni,

Nil

Nil æstus nocuit flammis stridentis olivi,
 Molliter unde unctus tantum, haud exustus abisti.
 Nec tibi supplicio exilium fuit; æquore vasto
 Inclusus fylvas & inhospita littora circum 115
 Ibas, ac veteres repetebas carmine amores,
 Atque Deo plenus foliis inscripta notabas,
 Quæ ventura forent labenti secula mundo
 Clara videns, sed cuncta tegens obducta sub umbra:
 Sublustrati tamen e nebula undique tralucebant. 120
 At non passus amor, tibi erat qui plurimus oris
 Æthereis, pelagi arceri te semper ab undis
 Extorrem, merita sublato morte tyranno
 Redditus in patriam vicinis gaudia terris
 Quanta repente refers? tunc ad tua vota precesque 125
 Fama canit nuper defunctos munere vitæ
 Aereas blandi rediisse ad luminis oras,
 Et tibi plus heros devinctus amore rependit,
 Quam pro te ac pro fratre parens male cauta poposcit.
 Ille etiam tibi supremo sub funere pendens, 130
 Ut poterat, solitum ex oculis respondit amorem,
 Et tibi dilectam genitricem credidit uni,
 Dulcibus extremum verbis affatus utrumque,
 Illa tibi ut genitrix, illi ut tu filius esses

Pro sese post hinc, dum in terris vita maneret. 135
 Tantus amor, tanto cumulatum liquit honore.
 Tantum in te potuit supremum munus amici,
 Ne tibi quam velles teda sociare jugali
 Ignarusque experisq; tori, dum visus in orbe es.
 Scilicet addecuit costodem virginis esse, 140
 Qui neque connubia, Veneris neque munera nosset.
 Sanctior intus amor, fax gratior intus edebat
 Noctes atque dies veniens illius ab ore,
 Qui cœlum vultu, tempestatesque serenat
 Sole oriente recens, vel Eoo pulchrior astro. 145
 Ante ferunt hesternis etiam te vespere amico
 Incubuisse sinu, somno ac mœrore gravatum
 Cui positus caput hærebas, sublimia cœli
 Arcana hinc sensusque Deum traxisse per omnes.
 Hic tibi præcipue divini pabula amoris 150
 Largius hausta reor, quæ verbis te inde juvabat
 Suavidicis late mortales spargere in omnes.
 Nil nisi prædulcem, quæcunque effatus, amorem
 Ore loquebaris: tibi erat tibi dulcis in ore
 Semper amor; blandum spirabas semper amorem, 155
 Mutua concilians hominum fera pectora dictis
 Inter se, placidæque ferens bona femina pacis,

Unus

Unus paciferi fator atque hortator amoris,
 Unus amans, unum nil curans præter amorem.
 Omnia amor tibi; vivus adhuc in corde vigebat 160
 Priscus enim calor ille Deo abscedente relictus:
 Vivus adhuc residebat amans in sensibus heros,
 Et veterem innexus cordi integrabat amorem.
 Ac veluti, ut saxi liquefactis plurima fornax
 Incensa est, longoque ardens incanduit æstu, 165
 Materies subducta licet sit pabulaque igni,
 Ignis adhuc tamen intus inest, & flamma superne
 Luxuriat, vivaxque diu furit ardor ad auras.
 Felices ô mortales! si mutua sese
 Coniuncti pariter nullo discrimine amarent, 170
 Inque vicem mites animis sine fraude foverent:
 Aurea converfis irent nova secula rebus;
 Nil cuiquam desit, nec opum ulli defuat uber;
 Divitiæ fluerent vulgo; omnes omnia haberent.
 Quandoquidem unum animis omnes concordibus essent;
 Auri dira fames & habendi sacra cupido, 176
 Fraudesque insidiæque & furta latentia abessent.
 Omnibus una etenim lætandi causa dolendique
 Esset & una salus, unum & commune periculum,
 Et labor, & lætis accedat gloria rebus. 180

Tot curis hominum careat genus; omnibus omnia
 Tuta forent; degant sine vi, sine cædibus ævum
 Mortales securi, altaque in pace quiescant,
 Et passim pleno fluat aurea copia cornu.

Hic fructus, placidi sunt hæc commercia amoris; 185

Aureus hic hominum generi omnia sufficit unus:
 Hoc uno sumus, hoc orimur, hoc vivimus uno.

Unus amor nobis præsentem numinis auram
 Conciliat: quin ipse favor, quin gratia & ipsa,
 Qua fruimur, qua nos sibi jungit numen amicum, 190

Lustratosque iterum qua nos in pristina reddit,
 Nil nisi amor pius est; ipsum quoque denique numen
 Est amor ille Deus, Deus ille affusus ubique
 Regnat amor, cœlumque movet, terrasque fretumque
 Omnipotens, requies hominum superumque voluptas.

Talia suaviloquo per gentes ore canebas, 196

Omnibus inque locis miscebas pocula amoris,
 Omnia demulcens; discebant omnia amare:
 Omnia largiflua dulcedine distillabant.

Cum vero solus sola sub nocte relictus 200

Errares, ubi corda sopor mortalia solvit,
 Nulla quies animo tibi erat; sub pectore semper
 Versabas, quali fueris dejectus amico,

Et

Et dulces nunquam infomni discedere curæ.
 Illum absens oculis absentem cernere coram 205
 Usque videbaris, blandosque agnoscere vultus,
 Optatosque oculos, & gratæ frontis honores,
 Cujus ab aspectu jucundo lumine cassi
 Sæpe resurgebant repetitas lucis in auras.
 Usque videbaris dulces haurire loquelas, 210
 Cujus ab eloquio jam vitæ munere functi
 Sæpe resurgebant in blandas luminis oras,
 Atque iterum dulcis viscebant limina lucis.
 Usque animo tibi fixus erat ; tibi dulcis imago
 Ante oculos, blandum obversari nomen ad aures, 215
 Quo superi coetus atque omnis curia cœli
 Audito lætantur, & infera regna tremiscunt.
 Illum per nemora & sylvas, perque alta canebas
 Littora, & in solis per noctem montibus ibas.
 Reddebant valles tibi JESON undique, JESON 220
 Saxa resultabant ; iterabant omnia JESON.
 Hæc placidam semper duxti per munera vitam
 Dulce querens, dulci fallens ingrata querela
 Tempora, confectus donec membra ægra senecta
 Corpore paulatim absumpto lux sola remansti, 225
 Et sonus, in nostras qui nunc quoque laberis aures.

Huc

Huc ades ô! seu te jam functum corpore cœli
 Regia habet, seu vivus adhuc spiransque sub auris
 Felices Arabum saltus & amœna peragras
 Rura canens, felix utcunque, utcunque beatus, 230
 Huc ades, & præsens te sensibus inferere nostris.
 Te referante acie nostros superantia captus
 Cernamus, quæ tu Ægæis vallatus ab undis
 Obscuris vera obducens ventura canebas,
 Atque Deum colere, & nos assuescamus amare 235
 Mutua te monstrante, piumpque bibamus amorem.

DIVO ANDREÆ APOSTOLO.

QUAM veteres nulla arte tuo de nomine dictam
 Coelicolum regi quondam posuere parentes,
 Labentem, victamque fitu renovavimus ædem,
 Andrea, tibi, conspicuoque polivimus ære,
 Marmoreque e niveo candentem ereximus aram, 5
 Huc quicquid nobis bellum exitiale reliquit,
 Contulimus, tibi nec pro tempore rebus egenis
 Defuimus: si fortunæ foret illa prioris
 Copia nunc, nec opes nostras fera bella tulissent,

For-

Forfitam hic lento templi quoque plurimus auro 10
 Fulgeret tholus, & rigui plebs læta Ticengi
 Dives te dignos aris inferret honores.

Illam Deum te post unum veneratur, & omnem
 In te spem locat; iterum tu sæpe Tonantem
 Concilias nobis, & justæ te objicis iræ. 15

Quandoquidem nihil omnipotens non annuit ultro
 Devinctus tibi, nil veteri non donat amori:

Quæque olim in terris fuerat tibi gratia vivo,
 Hæc eadem te consequitur cœli arce receptum,
 Cœlestumque choros inter spectabilis omnes 20

Incedis bis sex procerum non ultimus unus,
 Quos Deus humanos indutus corporis artus
 Subjunxit sibi delectos ex omnibus unos,
 Retiaque & pisces & flumina linquere jussit.

Fortunati omnes! vobis pro retibus hamisque 25
 Æthereus vigor est menti divinitus altæ

Additus, unde animas hominum pro piscibus ipsas
 Venari datur, & superum conjungere regi,
 Ad superosque aperire viam mortalibus ægris.

Pisces pro fluminibus, pro fluctibus alti 30
 Æquoris, ætherei vobis data regia cœli,

Ventorum flabra unde absunt violenta, nec ulla

Tem-

Tempeftas metuenda, feri neque prælia ponti;
 Sed placida, & fine fine quies, fecura voluptas,
 Votaque plena, omnisque animis exempta cupido est. 35
 Jam quid enim cupiant æterna luce fruentes,
 Atque bonis faturati omnes, & forte beati
 Quisque fua dulci complexi mutua amore?
 Sed vos præcipuo pater inſignivit honore
 Omnipotens longe ante alios, quos fcilicet omnes, 40
 Cum fuprema dies perituro illuxerit orbi,
 Atque iterum natum cœlo demiferit alto,
 Arbiter ut vitas hominumque & crimina quærat,
 Addet ei arbitrii focios: bis fena fedentes
 Vos folia accipient bis fenos ardua: ibi omnis 45
 Vos tremet, atque metu muſſans venerabitur orbis.
 Fortunate, domus ſub tecto pauperis ortus
 Craticeo ad patrias pauper Beſſaidos undas
 Piſcator, tu ſublimi conſpectus honore
 Judicis æterni lateri ſubjunctus amico 50
 Hærebis, neque te fociorum ante iverit alter
 Poſt fratrem, quem præfecit mortalibus olim
 Arbiter ipſe heros terrasque hominesque relinquens.
 Tu prior acceſti divina voce vocatus
 Ad lucem, verumque datum eſt tibi cernere lumen 55

Ante

Ante alios, Petrus ipse tua est post voce secutus.
 Fortunate! datum est tibi coeli cernere regem
 Mortali, & sanctos manibus mortalibus artus
 Tangere: tum veras voces divinaque verba
 Haurire, & fociis toties accumbere mensis. 60
 O! ego tunc illas cur non sum natus ad undas
 Piscator? quos non hamos, quæ non cava lætus
 Retia liquissem & lembum & cum flumine pisces,
 Nassasque cratesque & vimineos calathiscos,
 Et tectum & patriam & caros? me denique & ipsum
 Omnibus adjiciens hæsissem protinus uni, 66
 Omnia qui superat, quique omnibus est satis unus;
 Quem qui habet, omnia habet, nulliusq; indigus ultra est:
 Quæ tu præfagi sensisti pectoris haustu.
 Omnia despexisti, præque uno nil ratus esse 70
 Cætera, flagrabas ardenti unius amore.
 Illum animo suspirabas noctesque diesque,
 Et dulcem cupido pascebas pectore curam.
 Præcipue postquam moriens terrena reliquit
 Sponte sua, & nostram delevit sanguine labem; 75
 Protinus ætherea afflatus divinitus aura
 Cum fociis, miroque animum inflammatus amore
 Quos casus, quæ non discrimina sponte subisti

Intrepidus, totum quo ferres facta per orbem
 Illius, & sanctas vulgares undique leges, 80
 Mortalesque novo lustrares luminis ortu?
 Cumque alias alius purgandas iffet ad oras,
 Cura tibi Scythiæ cecidit concredita forti:
 Quam postquam insolitæ recreasti lumine lucis,
 Atque omnem factis implesti ingentibus oram, 85
 Græcia restabat divinæ impervia luci,
 Dum nimium freta humanis sese artibus effert,
 Nec cedit nisi fallaci ratione subacta.
 Divinæque potestati nihil arrogat ultro,
 Quæ sensus hominum longe prævertitur ægros, 90
 Et refugit tardos animorum ob nubila captus.
 Protinus Argolicas perrexti navus ad urbes:
 Nec te ullæ tenuere moræ, quod multa piorum
 Corpora missa neci Danais acceperis oris,
 Præsidis Argivi invidia cæcoque furore. 95
 Ut faciles omnis tibi Achaia præbuit aures,
 Audiit ut mira rerum novitate loquentem:
 Atque animis verum lucemque volentibus haufit.
 Impie quid furis Ægæa, lucique repugnas?
 Tene putas posse illustres abscondere cœli 100
 Auricomi flammæ, ipsumque extinguere solem

Undantem luce, ac toto res orbe rigantem?
 Forfitan humentem nebulam proflare, brevemque
 Obsessis poteris radiis obtendere nubem;
 Erumpet lux, erumpet rutilantibus auris 105
 Lampas, & auriflua face nubila differet omnia.
 Nempe pium nihil obstantem, nulla arma moventem
 Pro se vim contra, sed mortis amore ruentem
 Optatæ infando potuisti perdere letho
 Efferus: at clarum vis nulla extinguere nomen 110
 Evaleat, quod per populos magno ore sonabat.
 Sed quo tu magis obstabas, hoc latius illud
 Serpebat, penitusque animis hærebat adauctum.
 Id potuere, quibus præeras, ostendere Patræ,
 Felices Patræ, quibus almam cernere lucem, 115
 Hoc monstrante, datum, & certam sperare salutem
 Pignore tam certo: quis enim non se eximat ultro
 Protinus abruptis, si detur copia, vinculis?
 Sed tibi dulce, senex, (etenim ad te, sancte, revertor)
 Vilem per mortes omnes effundere vitam 120
 Pro duce, qui sese nostra ob commissa necandum
 Obtulit, infamique trabi suffixus obivit.
 Quod mortis genus efferres cum multus ad astra
 Laudibus, & nostram hinc caneres prodisse salutem,

Supplicio obsequium simulans te affecit eodem 125
 Impius, ingentique parem dedit esse magistro.
 Te poteras tam crudeli subducere morti,
 Cum subito tota urbe ruens manus omnis in arma
 Arfisset, dirique faces in tecta tulissent
 Præsidis, infanti tibi ni vincla arcta levasset. 139
 Tu vitæ magno æternæ correptus amore
 Mortalem optabas quam primum effundere vitam,
 Atque ideo tendens exutas vincula palmas
 Obvius orabas populum pietate furentem
 Ne faceret, studio tibi ne male amicus obeffet, 135
 Ne prope jam partum eriperet sub fine triumphum.
 Atque adeo sævis qui tempestatibus actus
 Per maria Arcturi dubio sub fidere iniqui,
 Si quibus imegit ventorum munere tandem
 Littoribus, cumuloque ratem subjecit arenæ, 149
 Non tam avido ficcum arripiat telluris amore,
 Quam tu tunc procul aspiciens feralia ligni
 Brachia flagrabas, miraque cupidine captus,
 Impatensque moræ orabas dispendia tolli:
 Utque obiturus olor moriens insueta canebas, 147
 Et dulcem amplectens inhiabas pectore truncum.
 Ut te conspicio, ut te animo, Crux alma, volenti

Acci-

Accipio, inscendoque libens, & pectore glisco!
 Suscipe me; dignare tuo mea viscera fulcro,
 Quæ prius ingentis divinos hospitis artus 150
 Læta onere insolito felici fede tulisti,
 Unde decus tibi per gentes, & gloria parta est.
 Nunc ducis ingredior tanti vestigia longe:
 Nec fuerit mihi rex tantum, dum vita manebat.
 Me me etiam quamvis longe inferiora secutum 155
 Suscipe, & optato sublatum redde magistro.
 Nam veluti angustas duplicis per roboris oras
 Vere novo ingrediens renovat se lubrica serpens:
 Sic tua dulce mihi est nunc inter robora molem
 Linquere, & exuvias moribundi corporis hujus, 160
 Liberiufque poli volucris petere ardua lapsu.
 Hæc repetens robur tandem es sublatus in altum,
 Heu nimium duros perpeffus morte dolores!
 Nunc fræteris placida felix in secula pace.
 Salve bisfenos inter, pater optime, patres! 165
 Aspice nos bonus, atque tuo nos junge magistro.

DIVO

DIVO PAULO

APOSTOLO.

ET sunt, qui tendant cœli explorare profunda
 Confilia, ac penitus tectas deprendere causas,
 Nec dubitent in jus prope sacra voce vocare
 Regem ipsum cœli, si forte quid evenit usquam,
 Legibus a nostris quod longe ac moribus absit, 5
 Obductum nube, ac picea caligine opertum ?
 Non equidem meritis præsentem numinis auram
 Affequimur freti nostris, nostrique labores,
 Aut benefacta parum profint, ni desuper adfit
 Auxilium prius, & favor omnipotentis Olympi. 10
 Ecquibus egregie factis, quo munere Saulus,
 Qua pietate Deum sibi conciliavit, ut ultro
 Tam nigra mentis de nocte repente vocatus
 Tam claram in lucem, tantisque ereptus ab undis
 Tam tuta, pelagi securus, in arce federet ? 15
 Ille quidem primis veri contemptor ab annis
 Gaudebat Christo infestis se opponere signis,
 Ne nova relligio furgens se ferret in auras,
 Quam pater omnipotens tandem mortalibus ægris

Osten-

Ostendit placitam sibi prisca nube remota, 20
 Legiferi adventu nati, qui cuncta novaret:
 Quoque magis sancti cultores incumbebant
 Hanc veluti eductam struere, atque attollere coelo,
 Atque recens latas orbi diffundere leges;
 Acrius hoc urgens animis hostilibus ille 25
 Omnia deturbare, piisque obsistere coeptis:
 Tantus amor patrias inerat defendere leges.
 Ille etiam, cum pene puer pubescere primum
 Inciperet, mollique genas vestire juvena,
 Sacrilegis sese adjunxit focia arma secutus, 30
 Dum Solymi infontem faxorum grandine dira
 Obruerent juvenem, qui primus sanguine fuso
 Post coeli indigno mulctatum funere regem
 Purpurea meruit caput insignire corona.
 Nec dehinc ille etiam crescens juvenilibus annis 35
 Destitit incepto, usque piis minus æquus, ad unum
 Omnibus intentans lethum, genus omne perosus:
 Donec præcipitem altitonans, & ad ima ruentem,
 Suscepit pater, eximioque evexit honore.
 Proh coeli obscuras latebras, noctemque profundam! 40
 Sensibus a nostris quantum summotâ recedunt?
 Coelicolum arbitria & fortes abstrusaque jura

Juribus humanis quanto discrimine abhorrent?
 Omnibus horror erat Saulus meliora secutis
 Cæde madens multa infandum, plenusque minarum, 45
 Terrorumque potens Solymum sævibat in oris.
 Forte olim missu primorum gentis ab urbe
 Arduus ibat equo, galea cristisque superbus,
 Ense minax hastaque, & athena luce coruscus.
 Haud impune olli quisquam pius obvius isset : 50
 Quippe magistratus jussu discrimine nullo
 Correptos omnes atrox in vincla petebat,
 Quos pietas nova, religioque incepta tenebat.
 Jamque advectus erat prope opimæ antiqua Damasci
 Moenia, jam summas spectans de vertice turres, 55
 Et jam se cædi spirans immane parabat
 Terribiles acuens animos, irasque manusque :
 Qualis nocte lupo, quem dudum infana libido
 Faucibus errantem fassis exercet edendi,
 Cum caulas videt, & balatus haud procul audit, 60
 Incaustum fremit, ac rictus frustratur hiantes.
 Protinus ætherea superum regnator ab arce
 (Qui coeli tantus favor?) hæc speculatus, amico
 Lumine respexit juvenem in sua damna ruentem,
 Supposuitque manum dexter, mentemque benignam 65

Con-

Concipiens in eum præfenti numine fovit.

Namque improvifo vibratus fulgor ab æthra
Tendenti venit ecce! repens, & luminis aura
Afflatum ætherea lux plurima circumfulfit.

Ilicet actus equo ad terram ruit, atque relictis 70

Calce petens auras jacuit refupinus habenis:

Audiit hinc vocem horrificam: quid, Saule, quid ultra,
Saule, furis, mihi que adverfis opponere castris?

Ne quicquam cœlo arma moves, ftimuloque repugnâs.

Saulus ad hæc tenebris fustollens lumina obortis, 75

Quæfivit lucem frustra, extimuitque negata.

Demum hæc fummiſſo vix hiſcens pectore fatur:

Sancte edice; mones quæcunque, ego juſſa capeſſam.

Vix ea, cum volucres vox rurſum audita per auras:

Surge age, ſolve metus, urbi ſuccede propinquæ: 80

Hinc reſponſa ferēs, quæ porro obeunda tibi inſtent,

Qui te hac dehinc maneant pro religione labores.

Quæ pariter comitum juxta manus audiit omnis.

Obſtupuere viri: nam vox veniebat ad aures

Omnibus hauſta quidem: ſed vocis cominus auctor 85

Nuſquam apparebat vocalibus abditus auris.

Vix ægre ſeſe attollens ſurrexit, iterque

Ingrediens frustra tenebris tentavit in atris.

Lapfantem, & dubios nitenti cuspide gressus
 Firmantem manibus focii intra mœnia ducunt. 90
 Jam tres in tenebris exegerat urbe receptus
 Et frugum & laticum penitus sine munere Soles;
 Cum subito Ananias, quo non fervantior æqui
 Tunc illa urbe fuit, nec cœlo gratior alter,
 Hospitis antiqui penetrali in sede jacenti 95
 Improvisus adest, jussis cœlestibus actus,
 Compellatque virum, & divino pignore firmat.
 Saule, ades huc animo: tibi amico ab numine veni,
 Luminis amiffi jucunda ut luce recepta
 Desuper affleris cœli omnipotentibus auris. 100
 Haud ignota audis: eadem scio, nam modo qui me
 Huc adigit, tibi detexit manifestius idem.
 Ille tuos etiam mihi porro ostendit honores,
 Quanta tuæ faveat cœli indulgentia laudi,
 Quam junctus superum sis regi, præ omnibus unus 105
 Delectus jam, qui totum nova sacra per orbem
 Divulges verborum opifex, uberrimus oris.
 Quæ furiis modo carpebas agitatus iniquis,
 Omnibus hæc propter caput objectare periclis
 Haud renues, ultroque insigni occumbere letho. 110
 Hæc fatus, liquida accurvum lustravit in unda,

Unde

Unde animis scelus eluitur, veterumque parentum
 Crimine contractæ excedunt contagia labis :
 Inde manum super imposuit, templisque sacratæ
 Præposuit, populisque ducem dedit esse docendis. 115
 Interea afflato vifi cava lumina circum
 Scintillare ignes, velutique erumpere ahenæ
 Squamæ oculis, lucemque hausit, visusque recepit,
 Atque suæ victu rediere in pristina vires.
 Continuo Saulo plane mutatus ab illo, 120
 Qui modo ubique pios ferro vinculisque petebat,
 Longè alios verso accepit cum nomine sensus ;
 Et jam Paulus erat: subito illi copia fandi
 Verborum, rerumque potens prudentia venit
 Orta magis, studio quam aut ullo parta labore. 125
 Jam claros hominum fandi fabricator adibat
 Conventus, medioque foro divina loquutus
 Pendentem populum infueto sermone tenebat,
 Semine ab æthereo terris venisse virum, quem
 Venturum toties vates cecinere per orbem, 130
 Quo veterum lueret scelus exitiale parentum
 Proditus, & læsum placaret sanguine numen
 Ipse suo, morti pro cunctis deditus unus.
 Atque hæc crebra quidem, populosque ad sacra vocabat

Multa querens super extincto, super arbore multa 135
 Infami, & pœnas fando integrabat acerbis.
 Obstupuere omnes, nimiumque ea mira videri,
 Unde nova hæc species, tam versa repente cupido,
 Et veterem in Pauli quærebant pectore Saulum.
 Haud aliter suadente fame implacabilis ingens 140
 Exitium pecori modo qui, cædemque parabat,
 Ille lupus, pleno si forte receptus ovili
 Mitescat, jamque inter oves innoxius erret,
 Et pavidos lambat, linguaque remulceat agnos.
 Nec mora jam Solymum magnæ quoque redditus urbi
 Commovit totam monstrosis ingentibus oram: 146
 Vix oculis credunt: nec primum fiditur illi,
 Infidiasque pii metuunt: vix ducere amicum
 Possunt, quem tot erant experti cædibus hostem.
 Parte alia patriis trepidi pro legibus omnes 150
 Concurrunt urbis primi, durique resistunt,
 Et se certatim contra exhortantur ad arma:
 Bella cient, & saxa fremunt, rapit arma Juventus.
 Ille autem nullisve minis, nullisve periculis
 Territus inceptis perstat, nec flectitur usquam. 155
 Quove magis pugnant acres, hoc amplius ore
 Fulminat, atque aperit vetiti nova lumina veri,

Præfatus sanctas nil se convellere leges,
 Sed legum arcanos penitus recludere sensus,
 Amotisque palam nebulis ostendere Solem. 160
 Dum loquitur, circum ora silent, & sensibus imis
 Illapsus faciles animos, ac mollia fando
 Fingit corda premens, vivæque loquentis ab ore
 Visæ exire faces, labrisque erumpere flammæ,
 Et vibrans rupto velut æthere lingua tonare. 165
 Jamque Palæstinam monitis impleverat oram,
 Atque omnes, genus Ifacidum quas incolit urbes
 Cornigeri degens sub vatis legibus ævum,
 Cum pater omnipotens templi in penetralibus altis
 Astitit oranti, atque alias quoque luce carentes 170
 Jussit adire plagas, aliasque capeffere gentes,
 Barbaricas, Graiasque, Italoque à sanguine cretas,
 Quas coleret, lucisque novæ splendore rigaret
 Nil veritus, fidens nil se præfente timeret.
 Ergo animi intrepidus nil ille horrebat acerbi, 175
 Omnes per mortes mente imperterritus ibat
 Sponte sua; quas ærumnas, quos mente labores
 Inviçta tulit, huc illuc, terraque marique
 Jactatus? non ille dapis, non ille quietis,
 Aut somni memor instabat, placitoque labori 180

In-

Indulgere odiis primorum objectus iniquis.

Ille etiam infidias muro demissus ab alto

Per funem evasit, nocti & se credidit atræ.

Ille etiam faxis quoties jactante petitus

Plebe tulit diros lapidum sub grandine jactus? 185

Terque magistratus virgis per compita fectus

Contempsitque minas, ignominiaque pudenda

Verbera, divini facibus succensus amoris.

Jamque illi carcer requies erat, usque adeo omnes

Pertulerat lethi securus vincla per urbes. 190

Quid referam quoties veluti contagia secum

Dira ferens fuerit muris exclusus, & atra

Nocte graves tulerit cœli intractabilis iras,

Inter saxa jacens pernox, fociusque ferarum

Montibus aut gelidis, aut horrifera speluncis? 195

Flumina non illum ab studio torrentibus undis,

Aut objecta feri tardarunt æquora ponti;

Terque mari in medio fracta rate navit, & haustus

Noctem omnem, totumque diem sub gurgitis imo

Deerravit lethi parvo discrimine fundo. 200

Ut fileam infidiasque hominum, incurfusque ferarum,

Et quæ mille die non parva pericula adivit,

Hic illic quo mortales in nocte jacentes

Ob-

Obscura erigeret bonus, in lucemque vocaret,
 Palantesque, proculque errantes tramite recto 205
 Inveheret caelo sibi per divortia nota.

Cernere erat late hic illic per regna, per urbes,
 Atque hos atque illos ad veræ surgere lucis
 Lumina, lustrarique undis, & credere dictis.

Felices, Paulum magno quibus ore tonantem, 210

Mulcentemque iras, invictaque corda prementem
 Coram audisse datum est, quantus scelera impia fando
 Invectus quateret, quantis assurgeret undis,

Vel cum rege fatum superum omnipotente referret
 Morte sua nostris ultro cavisse periclis, 215

Quanta animos mœsti afficeret dulcedine amoris
 Egregius linguæ, foecundo pectore veri?

Quantove ipse loquens intus flagraret amore?

Frustra eadem feri optabunt vidisse nepotes,
 Et votis hoc in summis numerabitur unum. 220

Jamque ea Grajugenum regnabat lingua per urbes
 Altitonans, victrixque animos ducebat hiantes.

Jamque novis Afiam facris permoverat omnem,
 Resque illi externis melius successit in oris,

Verus ubi penitus Deus omnipotentis Olympi 225
 Rex ignotus erat, sed diis simulata colebant

Saxa, hominum multo manuum fabricata labore.
 Jamque opibus quondam Romæ suspecta Corinthus
 Pene omnis nutare, suæ & diffusa Dianæ
 Alta Ephesus celebri paulatim absistere templo, 230
 Miratæque virum doctæ narrantur Athenæ
 Orantem, ignotique Dei nova sacra canentem:
 Carmine quo capti è primoribus Actæorum
 Nonnulli ad verum properarunt surgere lumen
 Signorum memores, quæ quondam maxima Sole 235
 Viderunt nulla cœli ratione subactis;
 Cernere dum piget æterni fera funera regis.
 His actis venit in mentem Solyma alta redire,
 Quamvis multa palam vatum responsa minentur,
 Vinculaque ipse sibi vulgo canat inde, futurumque 240
 Exitium, sua nec Graiis ultra ora videnda.
 Hic circumfusi nequicquam plurima amici
 Orabant, fletuque amplexi genua tenebant,
 Parceret, infensæ ne se committeret urbi
 Rursus, ubi nuper perpeffu haud mollia passus. 245
 Ille autem precibus nequicquam flectitur ullis;
 Coeptum tendit iter: nec quæ tulit aspera quondam,
 Nunc subeunt, sed quo graviora instare pericla
 Sentit, eo major semper furit ardor eundi:

Qualis

Qualis nocturni pingues ad luminis ignes 250
 Plurimus illectus volitans fert tangere flammam
 Jucundam visu, propiusque accedere lucem;
 Usque sibi admotam licet experiatur iniquam,
 Urat & extremas in amatis ignibus alas:
 Non tamen absistit ludo; sed lumina circum 255
 Itque reditque, vagoque affultat plurima gyro,
 Dum cadat, & moriens crepitanti pendeat igne.
 Tantus amor lucis, flammæ tam dira cupido:
 Talis abire fuga, Paule, imperterritus ardes.
 Nulla quies animo; non mentem horrentia vatum 260
 Dicta movent, coelique minæ, quæque ipse videbas
 Præscius Ifacidum tibi tendi vincula in oris
 Primorum scelere, invidia flagrantis Idumes,
 Denique Romulea portendi funera in urbe.
 Noctes atque dies optanti pectore verfas, 265
 Instent quanta tibi capto discrimina terra,
 Quanta mari, Ausonias ibis cum vincetus ad urbes:
 Littora Graiorum subeunt relegenda, tot oræ,
 Tot maria, atque urbes, pelagoque tot insulæ in alto,
 Bellaque ventorum, tempestatesque futuræ; 270
 Italiæ tandem portus, Laviniaque arva,
 Et pulcher Tybris: tibi enim super omnia in ipsis

Roma oculis, dirusque Nero est, & Romulus ensis.
 Felix Roma ducum non tantum elata trophæis,
 Quantum morte tua, felicique inclyta busto: 275
 Scilicet huic uni cœlum concesserat urbi,
 Ut Cilicas inter natus Perseide Tharso,
 Quam vastum procul à nostris mare dividit oris,
 Hic spoliis moriens peteres supera alta relictis.
 Illa tuos obitus vidit miserata cadentem, 280
 Explentem regis crudeles sanguine pœnas,
 Regis inhumani materna cæde madentis.
 Illa tuum vidit caput à cervice recisum,
 Dum caderet, resillire iccta ter pondere terra,
 Atque solum undanti toties signasse cruore; 285
 Ad signum subitos laticum erupisse liquores,
 Tresque adeo, ut fama est, secretos margine fontes
 Diffiluisse, nova & maduisse aspergine terram.
 Nunc etiam sanctas venerati visimus undas,
 Teque illi focium donis, & honoribus addunt 290
 Usque parem, cui rex cœli mortalia linquens
 Credidit arbitrium, ac rerum commisit habenas.
 Utque tibi confors fuit hic necis, atque laborum,
 Sic aræ, sic sacrorum tibi junctus honore est,
 Ossaque vestra tegit pariter commune sepulcrum. 295

Vos

Vos ambos pariter juvat altæ mœnia Romæ
 Tutari, atque Italas studiis confortibus urbes.
 Tu regis superum, interpres lectissimus unus
 Ante alios, vatumque potens, orbisque magister
 Terrarum, edoctæ tibi debent undique gentes, 300
 Acceptamque ferunt veram tibi secula lucem.
 Ipsi bissepi, rerum queis credita cura,
 Mirati proceres te mira arcana canentem,
 Linquentem terras, atque æthera voce sequentem,
 Inter quos ipsum, qui sese primus agebat, 305
 Cum veri specie deceptus tramite recto
 Digrediens dubia inciperet regione vagari,
 Corripere, in meliusque ausus revocare magistrum es.
 Tu falso Argolicæ delusum numine pectus
 Virginis, atque illam rabido actam sæpe furore 310
 Sedaisti, veroque implesti numine versam.
 Tu falsum magicis vatem artibus illudentem,
 Et tibi nequicquam verbis certare parantem
 Obtutu solo terres, & lumen obortis
 Vicinis adimis tenebris, cæcumque in nocte relinquis, 315
 Quærentem tenues manibus prensantibus auras,
 Quo nitens trepida regeret vestigia dextra.
 Unus amor tibi fixus erat, cura una sepultas

Nocte animas revocare novæ ad nova lumina lucis.
 Utque novam semper traheres ad retia prædam, 320
 Omnibus omnia eras, tu civis civibus ipfis,
 Inter & externos externi verba sonabas,
 Romanis Romanus eras, Argivus Achivis,
 Omnes obsequio, simulatis moribus omnes
 Concilians; sic credentem circumvenit auceps, 325
 Et volucrem fictæ deludit imagine vocis.
 Nemo adeo vacuis Gallorum in faltibus olim
 Venatu assiduo indulgens tot retibus apros
 Implicat, aut canibus tot agit de vertice capros,
 Quot tu hominum tibi corda die devincta trahebas. 330
 Tu lupus ille die primo nascentis in ortu
 Cæde madens toto multum grassatus ovili,
 Vespere dein prædam focios partitus in omnes,
 Biffenum ut procerum moriens pater ipse minori
 Prædixit nato, unde tibi descendit origo. 335
 Jam tunc ille tuos spe percipiebat honores,
 Quæ secum tulit ad manes solatia lethi.
 Quos vero semel illectos sub signa vocaras,
 Hærebant validis tibi juncti nexibus usque,
 Certi animo te ardente sequi, quocunque juberes. 340
 Illi etiam, quo liberius cœlestia obirent

Mente,

Mente, alacres rebus spretis mortalibus agros
 Vendebant, pretiumque tuos æs grande ferebant
 Ante pedes, tecum læti omnes rebus egenis.
 Tu vero placita tibi paupertate fluebas 345
 Tecum dives opum, rerum licet omnium egenus,
 Atque inopum potius vertebas omnia in usus ;
 Et tibi dulce famem manuum tolerare labore.
 Per populos ideo gressum quocunque ferebas,
 Ceu lux gratus eras, & magni numinis instar : 350
 Digredientem ægre semper dimittere cives
 Cum natisque domoque ad littora curva sequuti,
 Mutuaque amplexi, noctemque diemque morati
 Hærebant, totoque erat ingens littore fletus,
 Remivagamque ratem, quo fluctibus usque dabatur, 355
 Spectabant, donec pelago evanesceret alto ;
 Vixque inde avelli poterant bona verba precati.
 Rex etenim omnipotens, quo se nova tolleret astris
 Te duce relligio, sensusque ut flectere quires
 Spectantum huc illuc, decus ori, oculisque decoram 360
 Addiderat speciem, diumque affarat honorem,
 Tecum habitans, intus diffusus pectore toto.
 Altior hinc, majorque homine haud mortale sonabas ;
 Nam tibi sufficere ille animo præsentia semper

Verba

Verba nivis ritu, toto cum ex æthere ningit: 365
 Ille tibi occultam quoque vim inspirare, nec usquam
 Deferere, ut tanto posses superare labori;
 Claraque signa dabat cœlo mortalibus, & te
 Casibus eripere interdum, variisque periclis
 Illæsum, ut quondam, cum carceris ima teneres 370
 Nil opis expectans humanæ, protinus ecce!
 Sub pedibus tota cœpta omnia in urbe moveri
 Ingenti terræ motu, quo cuncta soluta
 Vincula parietibus patefactis carceris ultro.
 Olim etiam egressum navi te vipera ab igne 375
 Experrecta petens morfu nihil obfuit acri:
 Vipereum hinc parere tibi genus omne, tuosque
 Attrectare ferunt diras impune colubras.
 Ille tuis etiam precibus, quæcunque petebas,
 Annuere, humanis & nunquam viribus ausa 380
 Posses tibi dabat, atque tuo indulgebat honori.
 Hinc quibus impositis umbrabas tempora palmis,
 Protinus afflati coeli divinitus aura
 Tollebant actas ab humo super æthera mentes;
 Teque etiam orabant omnes, quibus ægra jacebant 385
 Corpora: tu miseratus ope auxilioque levabas.
 Et quoniam haud omnes poteras accitus adire,

Sæpe

Sæpe tuis ipfos operibant vestibus ægros :
 Ad tactum pulsi linquebant corpora morbi.
 Tu longo jam depositum languore parentem 390
 Præfidis Aufonii, morbo de corpore abactò,
 Servasti revocans ad priscae munera vitæ.
 Tu miserum incurvis plantis genua ægra trahentem
 Stare jubes, pedibusque suis consistere nixum:
 Continuo ad vocem erigitur, (mirabile visu!) 395
 Incessu properata ferens vestigia recto.
 Tu puerum in somnis dejectum pariete ab alto,
 Quassatumque artus, crepitantiaque ossa refractum
 Morte obita luci reddis, flentique parenti
 Incolumem, utque prius, valido se robore agentem. 400
 Tu tempestatem cœlo multo ante sereno
 Prædixti fociis nil tale timentibus augur,
 Sed tamen è numero fracta rate defore nullum.
 Hæc propter tibi divinos manus omnis honores
 Cum ferrent, struerentque aras, & thura pararent, 405
 Tu fugis, inspecto veluti qui forte colubro
 Horruit, inque Deum oblatos traducis honores,
 Qui mare, qui terras, cœlum, æthera, cuncta creavit;
 Nos animas viles, mortalia corpora fassus,
 Pulveris exiguam partem, nil tale merentes. 410

Cuncta

Cuncta accepta refers illi, cui gratia, & omnis
 Debetur cui laus, & honos, & gloria soli,
 Quem propter tantos gaudebas ferre labores,
 Præque uno, unius tantum inflammatus amore
 Omnia fastidis, cupis hunc, nil cætera curas : 415
 Hunc unum tibi cor, tibi mens hunc deperit unum ;
 Quem semel expertus haufisti pectore toto,
 Toto animo, tota seclusus corpore mente.
 Fortunate animi! quod paucis contigit olim,
 Haufisti mortalis adhuc mortalibus oris 420
 Lucis inaccessæ jubar, immemorabile lumen.
 Illa tibi vivo sublata nube tueri
 Ora datum est, quorum aspectu illustrata beantur
 Omnia, quæ superæ vix possunt cernere mentes,
 Alituum coelestum acies, gens incola cœli. 425
 Fortunate animi! quam dulci pectus amore
 Tunc tibi flagrabat! quanta dulcedine! quali
 Nectare perfusus præcordia distillabas!
 O! ego cur illo infelix, si fontibus ista
 Præmia erant ipsis, non sum quoque tempore natus, 430
 Servatus sterile, extremumque relictus in ævum?
 Scita tamen cœli alta latent, penitusque reposita
 Arbitria ad nostros non pervenientia sensus :

Omnia

Omnia quæ te tunc oculis vidisse putarim.
Hæc ideo sunt illa, nefas quæ ferre sub auras 435
Mortali aiebas, sed religione premenda.
Hinc largum epotus mortali pectore flumen
Hauifisti, quo corda rigas, quo plenus inundas.
Hinc largam effulgens mortali lumine lucem
Hauifisti, qua corda replet, qua nubila differs. 440
Et licet omne ipsum vulgo diffundere flumen,
Arcanamque tibi vetitum sit prodere lucem:
Attamen ipse adeo torrens fluis undique, ut ad nos
Stillantes veniant transfusim in pectora guttæ,
Eque tuo erupti radii de Sole redundant. 445
Timotheus bibit inde, bibit Titus, inde Philemon,
Et Solymi imprimis hausere, humilisque Colosse,
Cumque Ephefo solo nunc nomine clara Corinthus;
Et Galatæ, & Macedum populi, Æmathique Philippi,
Atque potens Latium, ac rerum pulcherrima Roma. 450
Felices! queis parta tuis ea gloria dictis:
Nunc etiam monumenta manent, semperque manebunt.
Salve hominum interpret! lux gentibus addite ubique,
Nunc ades, obtentas hominum de cordibus umbras
Lumine pelle, tua lustrati luce fruamur; 455
Nec tua quosdam adeo dubios oracula reddant,

In partesque animos varias obnubila raptent,
Ne rem discerpens late discordia turbet.

Aspice ut hinc illinc studia in contraria passim
Oppositæ inter se placitis discordibus urbes 460

Confligant, sua dum studiis inventa tueri
Adversis tendunt certi non cedere utrique,
Inque suas certent hostes deducere partes
Conversos: proh quanta animis discordia gliscit!

Quam tenui, quam raptim ingens exorta favilla 465
Undique seditio coelo caput extulit altum

Protinus, & terras regnat bacchata per omnes!
Illinc nos contra totis Germania castris

Invehitur, veterumque audet patrum aurea scita
Oblinere, & sanctas dictis evertere leges, 470

Sive errore novo capti, tenebrisque sepulti,
Seu potius scelus est, animisque volentibus errant.
Nos contra hinc tegimus prisorum jura, tuisque
Responsis freti leges tutamur avitas,

Frustramurque feros, vanosque eludimus ictus. 475
Illis affer opem, tuaque alta ediffere senfa;

Ipsè ades, atque animis te protinus infere captis,
Ut tandem nebula lucem mirentur abacta.

At nobis, nostris si quicquam moribus obstat,
Si nostris quicquam insinceri mentibus hæsit, 480
Sit

Sit fas diluere, & precibus nos effice, & illos
 Unum omnes, simul infusa quo luce fruamur
 Unanimes positis odiis, eademque foventes
 Lucis inextinctæ jubar, inviolabile lumen
 Quæramus, vitamque inhiemus fine carentem. 485
 Interea pietas ea nos, is mutuus ardor
 Tantus edat, quanto te olim flagrare canebas,
 Ut cuperes aliis prælatis omnibus unus,
 Æternum miser ipse amplexu, atque ore carere,
 Illius ore (ah ne fit fas mihi credere tantum!) 490
 Cujus ab aspectu fluit illa immensa voluptas,
 Qua faturati animi coelestum in secula gaudent.
 Hunc tu oro, hunc nobis innecte argentibus ignem:
 Hæ flammæ nostro vivæ usque in pectore alantur,
 Dum tua fixi animis depascimur aurea dicta. 495
 Tende preces ideo, nostrisque occurre periclis:
 Ille tibi orandus pro nobis, qui tibi sese
 Ostendit coram, tenebrisque evolvit ab atris,
 Ut, quoniam quos vult liber damnatve probatve,
 Hos acuens, illos permissa nube retundens, 500
 Ut libet, ipse operum dominusque, potensque suorum,
 Nobis corda finens non asperet ipse, sed ultro
 Molliat, atque sua præsens nos subvehat aura.

DIVO PAULO APOSTOLO.

HOC, Paule, Christi ad optimi divinitus
 Converſe partes Vida tibi fanum addicat,
 Haud paſſus obſoleta in æde tuum amplius
 Solariolli nomen implorariet,
 Places ut iram ſæpe læſi numinis.
 Id, quicquid eſt, tu muneris lubens cape,
 Tuo & datorem ſub patrocínio tege,
 Tuosque ab alto ſpiritus ei ſuffice :
 Fidei ut ſuæ docere queat accreditos,
 Bonumque cum illis noſſe verum, & aſſequi,
 O! doctor orbis, inſtitutor gentium.

DIVIS INFANTIBUS BETH. INNOCENTIBUS.

BEATÆ animulæ, parvuli integelluli,
 Quos hauſit immaniſſimi regis furor
 Ab ubere abreptos, parentium ab ſinu;
 Dum perdere ſimul autumat, regno cavens,

In-

Incognitum sibi aureum puellulum, 5
 Quem nuntiabat fiderum præsentia
 Regem universis nuper ortum gentibus;
 Vos vere veluti gemmulæ quas primulo
 Adufit albicans pruina primulas,
 Ætatulæ ipso concidistis flosculo. 10
 Pro illo ante vobis contigit pulchre mori,
 Qui pro omnium vita immolandus venerat,
 Beatæ animulæ, flosculi coelestium.

DIVO STEPHANO PROTOMARTYRI.

DIIS alii laudes aliis, & carmina dicant,
 Tete ego, sancte puer, qui post fera funera regis
 Coelicolum insignem meruisti morte coronam
 Primus, & effuso tinxisti faxa cruore,
 Dum juvenem immerita testaris cæde peremptum; 5
 Te, Stephane, ipse canam: tu, dum mihi vita manebit,
 Muneribus, semperque meo celebrabere honore.
 Non tua nequicquam Leo mi delubra tuenda
 Crediderit pater, atque tuæ præfecerit aræ.
 Huc ades ô, seu felicitis te regia cœli 10

Nunc

Nunc habet, & superum regis juvat ora tueri :
 Seu juvat interdum mortalia visere templa,
 Et patrias Solymorum arces lustrare, ubi quondam
 Te perhibent sese indigenæ vidisse per altas
 Jordanis ripas prima sub luce sedentem, 19
 Dum liquido solus sacrum lavis amne cruorem.
 Huc ades, indignæ relinquens loca conscia cædis ;
 Hic tibi digna domus, melior (ne despice) fedes.
 Hanc patrio antiqui Ligures in littore molem
 Ingentem posuere, tibi que hæc templa sacrarunt. 20
 Hic tibi thure calent, æternisque ignibus aræ :
 Hic patrio de more canunt tua maxima facta,
 Alternique tuas jactant ad sidera laudes.
 Ipse audis, tacitusque lates, nec cerneris ulli,
 Et tibi tranquillam demulcent gaudia mentem. 25
 Huc olim quicumque tuam miser imploratum
 Venit opem supplex, voti reus usque recessit,
 Dona que fervati tibi solvunt debita nautæ.
 Salve ! sancte puer, cœli decus, haud tibi quisquam
 Cœlicolas inter Divos certarit honore. 30
 Tu proceres longe ante omnes, qui sanguine fuso
 Ante diem veræ pro religionis amore
 Projecere animas meriti post funera cœlum,

In-

Incedis Tyrio chlamydem spectabilis ostro,
 Purpureamque aciem ducis per lucida Olympi 35
 Atria; ductorem te cuncti sponte sequuntur,
 Et tibi præcipuum non invidet alter honorem.
 Nam quis non magno te afflatum numine quondam
 Protinus obstupuit mira atque insueta loquentem;
 Dum patrum intrepidus semper mandata faceffis, 40
 Quos olim comitesque viæ, sociosque laborum
 Biffenos numero ipse omni delegerat heros?
 Illi etiam tua sæpe adeo tua maxima facta
 Mirati stupuere, sacro dum numine plenus
 Illa audesque potesque puer, quæ scilicet æque 45
 Paucis posse datum est cœlo divinitus ante.
 Non ullus potuit tua contra tendere dicta,
 Dum canis invictumque ducem sine crimine morti
 Demissum, regemque ipsum testaris Olympi.
 Fortunate puer! tibi sese regia cœli 50
 Omnis, cœlicolumque domus patefacta reclusit.
 Mortali tibi fas superum vidisse parentem
 Immenfum, ingentem, qualis Diis cernitur unis,
 Et quantus, rutilans flammis, radiisque coruscus.
 Ecce! autem invidiæ stimulis exercita iniquis 55
 Effera te insurgit subito Solyma omnis in unum:

Saxa

Saxa fremitque, rapitque simul commota juvenus,
 Præcipitemque agitant, atque extra moenia pellunt
 Infontem, & meritis non præmia digna ferentem.
 Hinc atque inde fonat circum cava faxeus imber 60
 Tempora, & inscribunt sacram fera marmora frontem :
 Ipsæ te rupes, ipsa & te flumina moesta
 Labentem videre, animæque extrema trahentem.
 Tunc & te Libani flerunt palmeta propinqui,
 Eque sacro aeræ lacrymarunt vertice cedri. 65
 Tu tamen attollens passas ad sidera palmas,
 Immotosque oculos, media ipsa in morte rogabas
 Coelicolum regem, crudeli parceret hosti,
 Cum ferus interea non ille absisteret ictu,
 Sed magis atque magis stimulis agitatus iniquis 70
 Sæviret, donec lapidum sub grandine dira
 Efflasti felicem animam, coelumque petisti;
 Unde hominum curas rides miseratus inanes,
 Supplicibusque faves, tua qui prece nomina poscunt.
 Me nunc, qui novus ingredior tua templa sacerdos, 75
 Et tibi sacra fero puero puer, aspice præfens ;
 Da fraudis scelerumque exortem ducere vitam ;
 Da contemnere opes, & vulgi gaudia, honores,
 Et casto usque tuis operari pectore sacris.

DIVO

DIVO LAURENTIO MARTYRI.

TAntane te juvenū quondam pulcherrime virtus
 Impulit, ut facibus flagrans melioribus intus
 In mediis diros tuleris fornacibus æstus
 Impavidus, regemque ferum irritaveris ultro
 Instaurantem ignes, incendiaque igne novantem? ;
 Me si bella mea paterentur vivere sede,
 Pulcher ubi Tanarus rigat arva Ligustidis Albæ,
 Sacra tibi facer hæc hodie rite annua ferrem
 Longe omnes supra in mediis penetralibus astans,
 Solennemque tibi, ut mihi mos, præferer honorem, 10
 Tectum auro caput effulgens, & vestibus aureus,
 Prosequererque tuas haud ficto carmine laudes ;
 Ut genere haud humili terra prognatus Ibera,
 Parvulus & dulcem patriam, carosque parentes
 Liqueris Italiæ captus florentis amore : 15
 Ut flavum ad Tyberim, magnamque invec̄tus ad urbem
 Æneadum, cunctas quæ se super extulit urbes,
 Hæseris Actæo Xysto, cui tempora fulgens
 Infula tergemina redimibat sacra corona.

Ut dehinc ille tua virtute inductus, & acri 20
 Pectore Divum adytis post se præfecerit unum,
 Qui secum sanctæ libares frugis honorem
 Semper, & in templis populos peragenda moneres.
 Ut demum ille neci pro religione parentum
 Devotus trucis invidia furiisque tyranni, 25
 Mille tibi instantes prædixerit ore labores
 Veridico: ad mortem senior lætissimus ibat
 Ensis in mediis; morituri pone magistri
 Actus amore pio sequeris vestigia, nec te
 Absterrere queunt edicta immitia regis; 30
 Sed te luce palam mediis in millibus offers.
 Me me etiam: quo tractus abis? quo proripis? inquis,
 Sancte audi: casus quoque me tecum arripe in omnes.
 Est hoc est etiam præfens in corpore virtus:
 Est animus lucis contemptor, lucis amore 35
 Alterius, toto quo dudum pectore tendo.
 Me sine nulla tuis accedat gloria rebus.
 Omnia constitui; quæ me ad majora reserves?
 Tecum tolle, tuisque volentem adjunge periclis.
 Talia vociferans: quæ vero deinde sequuntur 40
 Mens refugit luctu, atque animus meminisse perhorrens
 Deficit, & victi torpent ad carmina sensus.

Quæ

Quæ, proh sancta fides! quæso, superumq; hominumque,
 Quæ quadrupes sacris viva unquam est tradita flammis
 Victima? quis memoret lacrymis sine talia sacra? 45
 Summa tamen sequar, & rerum fastigia tangam.
 Mox te digna canam, positis si tempora bellis
 Mitescent, reddentque meas mihi denique fedes,
 Templaque, quæ surgunt tibi coeli educta sub auras.
 Urbis Romanæ imperio, sceptrisque potitus 50
 Audierat Decius Xyfti post funera Iberum
 Divitias templi juvenem oculuisse repostas,
 Ingens argentum, prifcorum munera regum,
 Crateras magnos, lancesque, urnasque scyphosque,
 Cymbiaque & lychnos, vectesque crucesque lebetesque,
 Et tripodas, mensasque, & cladem thuris acerras, 56
 Effigiesque sacras, simulacraque grandia Divum,
 Hæc super & vestes ostroque auroque nitentes,
 Inclusasque auro gemmas, aurique talenta
 Plurima, quæ cuncta, hisque etiam majora tyrannus 60
 Pectore dudum inhians sibi jam spondebat avaro.
 Continuo tota id propter Laurentius urbe
 Quæritur: ille die rerum haud ignarus agebat
 Occultus vitam in latebris: sed nocte per umbras
 Ibat, & huc illuc inopum cava tecta subibat, 65

Quos omnes larga miserans ope sustentabat,
 Donec quicquid opum fuit, hos absumpsit in usus.
 Hinc tunica ad talos demissa inducitur aurea,
 Sericaque ex humero dependet tænia lævo,
 Fibula quam lateri dextro subnectit eburna, 70
 Muneris ante aras commissi insignia nota.
 Atque ita conspicuus, sacraque in veste coruscus
 Emicat, & recto ad regem se tramite confert,
 Divini jaculis haud mollibus ictus amoris
 Ibat ovans, cupidus ceu pactæ it conjugis olim 75
 In thalamos juvenis primæ ad nova gaudia noctis.
 Siquando tamen in ripa subsistit amœni
 Tybridis, aspectans auras, cœlique profunda,
 Solis ad occasum versus, non te amplius, inquit,
 Aspiciam dives regnis Hispania opimis, 80
 Nec vos ô patriæ fluvii, carique parentes,
 Qui spem forte mei reditus agitatis inanem.
 Tuque ô Tybri vale! colles salvete Latini!
 Quos colui, heroum tumuli sacrataque busta,
 Nec me sancta urbis delubra videbitis ultra : 85
 Me terris meliora vocant nunc templa relictis.
 Hæc ait, unigenamque flagranti pectore Christum
 Verfabat memor; hunc amor ingerit ossibus ignem.
 Cui

Cui rex: Tune sacrum furatus comprimis aurum,
 Contèmniſque Deos omnes, novaque orgia templis 90
 Inducis vana ſub relligione dicatis?

Aut aurum huc deprome, Deumque hic numen adora,
 Aut Xyſto inferias merita te morte remittam.

Ille autem intrepide vultu immutabilis inſit,
 Irritatque virum dictis, & voce laceſſit. 95

Quid Xyſto me prærepto ſæviffime terres,
 Aurea quem jam nunc ſtellantis regia cœli

Accipit, & Divum numerum non ultimus auget?

Pone auri quam dudum animo ſpem paſcis inanem:

Quicquid erat, quod quæris, inops miſerandaque turba
 Abſtulit, & cœli penetralibus abdidit imis. 101

Nec tua frigida ſaxa colo ſimulacra Deorum:

Eſt unus mundi omnipotens fabricator & auctor,

Qui mare, qui terras, qui cœlum numine complet:

Hunc colimus; huc fas eſt omnia noſtra referri. 105

His rex auditis curarum carpitur æſtu;

Irarum cæcos tamen abdit pectore fluctus.

Stat cunctis prius artibus omnia pertentare,

Sive illum abſtruſi tenet auri extrema cupido,

Seu ſpeciem egregii juvenis miſeratur & annos: 110

Quippe erat ante alios forma ſpectabilis omnes,

Vix

Vix prima ora puer signans intonsa juvena;
 Atque illum hic vultu gratum mage fecerat ignis,
 Quem sparsus rubor accenso subjecerat ori.
 Nunc hos atque illos aditus, blandisque retentat 115
 Vocibus oppugnans, nunc sæva territat ira
 Infrendens, variisque incassum assultibus urget.
 At juvenis magno coeli percussus amore
 Obstet inaccessus, penitusque immobilis hæret
 Contemptu vitæ, & mortis amore superbus. 120
 Hic rex, se nihil ut vidit multa irritus arte
 Profecisse, omnes irarum effudit habenas,
 Continuo loris corpus juvenile, flagrisque
 Horrificis plumbo infuto, atque hærentibus hamis
 Subjecit, pulchrosque jubet foedarier artus: 125
 Sic cordi affixum sperans divellere Christum.
 Omnia quæ superans animo, ingratusque salutis
 Perpeffu gravia & sensu aspera pertulit heros:
 Quem demum fessis lacerum tortoribus imas
 Trudunt in latebras, & tetro carcere claudunt. 130
 Postera vix aderat lux, & jam nuntius ardens
 Evolat ad regem, monstrisque ingentibus implet.
 Nil agimus rex; moliris frustra omnia porro:
 Carceris ut limen subiit Laurentius, ecce!

Ter-

Terrifica subito visa omnia luce cremari. 135
 Respicimus; lacero puer actus ab æthere præpes
 Pulcher adest, miroque absterfit rore cruorem
 Immundum, & priscum membris afflavit honorem.
 Hic lucem jucundam oculis Lucillius hausit,
 Quem penitus cæcum jamdudum lumine adempto 140
 Vidimus, Hippolytusque, omnis cui credita cura
 Vincitorum, foede mutato pectore versus
 Detraçtat tua jussa, fidemque oblitus, & omnia
 Vincula longe alio jactat se numine haberi,
 Vana superstitio focios quæ serpit in omnes: 145
 Quos simul allata lavit Laurentius unda,
 Relligione nova, & magicis ligat artibus omnes.
 Talibus accenso gliscit violentia regi:
 Æstuat, & stimulis furiarum haud mollibus actus,
 Magna parat, medioque foro jubet ilice secta 150
 Ingentem struxisse pyram, juvenemque superbum,
 Ni cedat, flammis vivum torrere minatur.
 Protinus undanti coeli alta ad culmina fumo
 Ingens erigitur, dum robora pascitur ignis.
 O! qui res hominum mortaliaque omnia summis 155
 Imperiis regis, atque tuo sub numine torques,
 Hæcne vides, paterisque? adeon' te deficit ignis,
 Fessa-

Fessaque dextra tua est? cur cœli innubila cerno
 Atria, & aereos piceo sine turbine campos?
 Cur tonitru ingenti cessas cœlum omne ciere? 160
 Disjice crudeles cœlestibus ignibus ignes:
 Hic nihil iste suos nisi nomina vana tyrannus
 Sentiat esse Deos: tremat unum cuncta videntem,
 Cuncta gubernantemque, & nutu cuncta moventem.
 Vosque adeo maria alta voco, pelagique profunda, 165
 Quæ siccam affiduis tellurem tunditis undis,
 Fontesque fluviique lacusque huc ite liquentes,
 Et plenis diras rivis restinguite flammæ.
 Aut vos ô gravidæ pluvia succurrite nubes,
 Et sancto infamem juveni defendite pestem. 170
 Jam superans alte congestam exhausterat ignis
 Materiem, & multa stabant sola fervida pruna.
 Huc statuunt fulcrum infandum, exitiale cubile
 Vectibus intextum ferreis, atque ære rigenti
 Compactæ in morem cratis, cui plurimus ater 175
 Subjicitur fumus, femustaque robora subdunt.
 Ecce! autem egregius juvenis, miserabile visu!
 Haud dubiam ad mortem rapitur: hinc comminus atque
 Spectantes animis cuncti miserantur euntem. [hinc
 Adjuvat insignem formam pudor: haud metus olli 180

De-

Dejecit vultus pallentes morte propinqua.
 Non alias grato magis unquam apparuit ore:
 Illum suprema Deus ille afflaverat hora,
 Quem propter tantos libuit perferre labores,
 Impressitque genis divini signa decoris, 185
 Et totum multo corpus perfudit honore.
 Ut passim circumstantum rorantia vidit
 Ora puer lacrymis, has fudit ad æthera voces:
 Non mihi ob admissum foede tam dira parantur
 Supplicia; hæc cœlo jampridem me sacra debent; 190
 Hic mihi erit requies, cunctorum hic meta laborum:
 Quique ferus vitam mortalem auferre tyrannus
 Nunc tendit, meliorem affert mihi fine carentem.
 Ille prius, cui sponte mea nunc immolor igni,
 Pro nobis graviora tulit; nos crimine nostro 195
 Æterni justas patris irritavimus iras:
 Ille luit diras infonti sanguine pœnas.
 Ipse mihi hos ignes infuso protinus imbre
 Desuper, aut solo posset restinguere nutu,
 Cujus ad imperium pueris infontibus olim 200
 Abstinuit vapor in mediis fornacibus ardens.
 Ipse egomet precibus flexi illum, ne mihi mortem hanc
 Demeret haudquaquam indecorem, auxilioque levaret:

Meq; ideo indefensum, inopem, atque reliquit inermem,
 Totus adest animo tamen, & mentem erigit altam. 205
 Olim tempus erit, cum corda ferocia ponent
 Romulidæ, & magnæ Christus dominabitur urbi:
 Tum neque per gentes erit hoc sine nomine lethum.
 Hæc memorans medios per coetus flebilis ibat.
 Ut vero infandos perventum est denique ad ignes, 210
 Rurfus ait, coelum aspectans, Solemque cadentem:
 Ardua coeli equitans Sol, splendorque alme diei,
 Quandoquidem properas te gurgite tingere Ibero,
 Funera uterque parens mea per te, hunc nesciat ignem,
 Quos nunc longinquis Hispania dividit oris. 215
 Fama incerta malum prius illis mitiget, & se
 Spemque metumque inter dubio solentur amore,
 Atque ita quicquid id est, assuescant ferre timendo.
 Hæc fatus sacros humeris rejecit amictus:
 Diffulsit roseos lumen juvenile per artus, 220
 Et dulcem toto jaculatus corpore amorem
 Spectantum molli labefecit corda dolore.
 Porrectum duro tandem extendere cubili,
 Quod dudum impositum subjecto incanduit igni.
 Avertere oculos ipsi, visuque ministri 225
 Abstinerere, feri execrantes iussa tyranni.

Hor-

Horrui aspectu cœlum; perterrita toto
 Sydera clara polo faciem obduxere ferenam,
 Lunaque sublustri latuit circumdata nimbo,
 Atque adeo fortunatum nimiumque beatum 230
 Mundi oculum illustrem Solem, cui talia sacra
 Contigit haud vidisse, infra dum circuit orbem.
 Jamque vapor serpens per viscera viva, per artus
 Strinxerat expresso pingui sudantia membra :
 Ast heros superans animis, patiensque dolorum 235
 Sustulit, ut potuit, turgentia lumina fumo,
 Ætheraque aspectans tanti velut immemor ignis,
 Oblitusque sui cœlestum gaudia versat,
 Quo properat lethi securus; pectore toto
 Vivus inest amor; unum animo voluitque, tenetque 240
 Hærentem, quantos obita morte ille dolores
 Pertulerit Deus, atque Dei indubitata propago,
 Quo clausum generi humano referaret Olympum :
 Illiusque graves dum versat pectore pœnas,
 Ipse suas contemnit, obstisique artibus ardens 245
 Jucundo fruitur sensu, lætusque dolorum
 Ipse per æstatem gelida sibi valle videtur
 Propter aquæ rivum, vel fontem propter amœnum,
 Aut flores varios legere, aut viridantibus herbis

Mollibus in pratis prædulces carpere fomnos. 250
 Jam magis ac magis ambusto de corpore sensus
 Undique diffugiens, & vitæ lumina linquens
 Cesserat, & totos prope mors immissa per artus
 Vaferat: irridens hostem tamen, ocyus, inquit,
 Viscera tosta viri epulanda apponite regi. 255
 Hæc dicens vitæ morientia claustra reliquit.
 Projiciunt corpus, campique in pulvere linquunt
 Deserto; admotus medium perstrinxerat ignis,
 Servat adhuc medium priscae vestigia formæ:
 Quale rubens roseo malum plerumque colore, 260
 Cum cadit ante diem, maternaque brachia linquit,
 Sole sub ardenti coquitur qua parte per æstum
 Tabescens, pulchrum cutis almæ amisit honorem:
 Cætera pars veteri manet inspoliata nitore.
 Impie, mentis inops furiis, sævissime regum, 265
 Qui potes infontes, & corpora viva cremare;
 Non scelus hoc Tybris, non tota plurimus unda
 Proluet Eridanus; nil ô! nil proficis; olim
 Adveniet lustris mundo labentibus ætas,
 Cum domus Æneæ præstans, Romana propago 270
 Infonti juveni flammis extrema sequuto
 Centum aras, centum magnis penetralia templis

Eri-

Eriget, & tumulo divinum imponet honorem.
 Tu vero, venerande puer, sanctissima coelo
 Digna anima, informi quæsitos morte triumphos 275
 Lætus adis; potuit mortalia membra tyrannus,
 Et corpus sævis tibi vivum exurere flammis;
 Non valuit te fydereis avertere regnis,
 Est ubi vera quies, nunquam peritura voluptas.
 Ille avido infontem dum fert te perdere corde, 280
 Servavit, cupidusque nocendi profuit igni;
 Nam tibi sine carens parta est in funere vita,
 Partus honos ignominia, atque in cæde triumphus.
 Sic flammis ultro senium exuit unicus ales,
 Purius & multo sic aurum redditur igne. 285
 Nunc tibi adepta quies cœli in penetralibus altis
 Purpureos inter proceres, qui sanguine fuso
 Per varia æternam meruerunt funera palmam,
 Atque humiles celso mutarunt æthere sedes.
 Respice nos inde, & nostri miserere laboris: 290
 Quandoquidem regnant quot nostro in pectore curæ,
 Undique quas nobis acuit non una libido,
 Nostra tot incendunt intus præcordia flammæ,
 Quæ nos sæpe ipsis nobis furantur, aguntque
 Præcipites, nostri oblitos, rationis inanes. 295

Auri

Auri hinc sacra fames, & amor sceleratus habendi,
 Hinc laudum, hinc plausus, & honorum immensa cupido,
 Et Veneris curæ, & cæcæ mala gaudia mentis,
 Iræque, invidia, atque odium, studiumque nocendi,
 Unde tot & cædes, fraudesque, & plurima, quæ nos 300
 Crimina foeda premunt, cœlique à sedibus arcent
 Indignis nimium succensos pectora flammis.

Tu nobis miseratus opem flagrantibus offer.

Nil tibi (credo equidem) merito negat optimus ille,

Cujus amor sævas suasit tibi temnere flammis. 305

Ille faces diras facito, hos nos exuat æstus,

Atque tuum nostris bonus implicet ossibus ignem.

Me vero jam nullus opum, jam nullus honorum

Tentet amor, nec tantum aliis ambita fatiget

Purpura, sed placida contentus pace quiescam; 310

Nec mihi commissis usquam regionibus absim,

Dum sedet hic multos opibus, monitisque juvare.

Tantum compositis rebus fera bella quiescant,

Nec ferus in nostris dominetur finibus hostis.

Sin nos nostra premunt commissa, suosque relinquens

Damnavit Deus, & victor ruet omnia Turca, 316

Me nemo indecorem victori tendere inermes

Aspiciat palmas, sacrataque solvere jura,

Et

Et numen violare nova sub relligione.

Sit mihi dulce aras dextra, legesque tuendo

310

Oppetere, & calidus mihi linea texta per artus

Inficiat cruor; hæc capitis fit purpura nostri;

Hoc facer incedam sacro conspectus in ostro,

Purpureosque petam tua per vestigia honores.

DIVO LAURENTIO MARTYRI.

HUC ades clarum jubar inter omnes
Coelites, partam nece qui coronam
Induunt, pictasque suo colorant
Sanguine palmas.

Huc ades, dum te canimus frequenti

5

Æde, Laurenti, tua dum quotannis

Dicimus læti redeunte certa

Luce trophæa.

Seu Tagus te nunc, patriæque fines

Detinent dulcis, sacra seu Quiritum,

10

Quæ tuos olim miserata vidit

Terra labores;

Nos

Nos quoque alternos adeas vocatus
 Rite solenni prece, ne vocantem
 Temne non queisvis minus addicatam 15
 Urbibus Albam.

Post Deum quæ te venerans secundum
 Spes suas in te locat advocato,
 Et tuo hæc regi superum dicavit 20
 Nomine templa.

Tu potes nostris mala molientem
 Multa peccatis prece flectere ipsum
 Maximum coeli, superumque regem
 Numine læso.

Asperas pro quo puer horruisti 25
 Nec minas regis nimis efferati
 Prodigus vitæ, nec acerba spretis
 Funera flammis.

Tu levas omni, fera iussa contra,
 Pauperum coetus ope destitutos, 30
 Queis sacrum templi bonus erogasti
 Divitis aurum.

Tu rofas inter velut in viretis,
 Ustus in prunis mediis triumphas,
 Despicias flammæ meliore tostus 35
 Intus ab igne. Nunc

Nunc pii fructu frueris laboris,
Coelitem gaudens vagus in rosetis.
Hic tuis spirant Zephyri perennem
 Ignibus auram.

40

Civium hinc dexter varios tuorum
Aspicis casus, & in omne tutos
Protegis tempus, tibi nil negante
 Numine fretus.

Hujus imprimis tibi cura tractus
Adsit, & nostros tueare fines:
Sint fames pestisque procul, quiescant
 Aspera bella.

45

Sint nurus castæ; valeat juvenus
Optimas artes studio æmulata,
Et fenum coetus potiora callens
 Consulat urbi.

50

Utque nil obfit, face quos libido
Suggerit menti, excutiamus ignes,
Et tuas nostris animis salubres
 Injice flammæ.

55

Ut Deo regi superum canamus
Gratias, a quo bona cuncta, qui ter
Optimus, ter maximus omne ubique
 Regnat in ævum.

60

E e

DIVO

DIVO LAURENTIO MARTYRI.

QUÆ Vida cecinit, ediditque carmina
 Commiffa chartis laudibus Christi optimi
 Et maximi indulgens, caduca fore ratus,
 Sibique diffufus tua has in æde tibias
 Syringa multifonoram & omnifariam 5
 Factam organis è muficis verfum loco
 Erexit, & commendat has quam maxime,
 Beate Laurenti, tibi, qui præfides
 Albæ advocatus plurimum Ligufidi.
 En! ut corufcæ, ut templum ubique illuminent! 10
 Argenteas dicas, vel argento pares:
 Discriminatæ auro ut nitent interlito!
 Expressam ubi hæ de follibus tumentibus
 Auram hauriunt, prædulcibus fonant modis,
 Neque fimul omnes, fed vocatæ fcilicet, 15
 Juffæque folum; cæteræ interim filent.
 Hic Muficorum omne audias prorfum genus,
 Seu tibias veras velis, feu barbiton,
 Seu fifulam, feu tympanum, feu cornua,

Tu-

Tubamve bellicam, lyram quoque & lituum, 20
 Quæ cuncta Syrinx, aliaque refert plurima
 Modo hoc, modo illud musici ad libidinem.
 His Vida saltem concinet Christum modis,
 Chartæ & caduca si peribunt carmina.

DIVO DALMATIO MARTYRI.

NEC te nos tacitum indictumve relinquere
 fas est,
 Nec finire ire tuos sine carmine, Dalmati,
 honores,

Quos tibi rite die memores redeunte novamus.
 Huc ades ô! quondam clarum jubar addite cœlo
 Post tantas vitæ ærumnas, post mille labores, 5
 Et, quos insigni es perpessus morte, dolores
 Pro Christi decore, & veræ pietatis amore.
 Huc ades, & festas quas læti ereximus aras,
 Inter & Eridani ripas, & fluminis Ollij,
 Dexter adi, populique tua prece vota secunda; 10
 Seu Rhodani te gens halantibus invocat aris
 Accola, quam quondam in tenebris & nocte jacentem

Erexti, verumque dedisti cernere lumen,
 Omnem luce nova radiisque recentibus oram
 Perfundens, dictisque hominum fera pectora lustrans: 15
 Seu Ligurum extremis tenet inclyta finibus Alba.
 Quandoquidem haud procul inde ferunt te lucis inisse
 Limina, & in Tanari ripa vagisse sonantis.
 Mox caram implesti meritis ingentibus urbem,
 Celsa docens rectas ad sidera tollere mentes: 20
 Nec potius te Ticini liquidissimus amnis
 Detineat, sedesve juvet cognominis urbis,
 Quam pater imperiis sacris placidissimus olim
 Rexisti gentis custos, templique sacerdos.
 Illic, credo equidem, fumant majoribus aris 25
 Tempa tibi, quæ quondam atavi eduxere sub astra
 Indigenæ tua mirati immortalia facta.
 Illi jure quidem hæc memores, visuque coacti:
 Nos vero, quos longe alia regione remotos
 Vix tantorum operum tenuis famæ attigit aura, 30
 Ad nomen tibi præcipuos largimur honores.
 Sponte autem: non dives opum, non æris abundans
 Stat pagus; sed enim pietate in teque, fideque
 Nulla fasellifero certaverit ora Paderno:
 Nulla tuas tendat melius gens dicere laudes. 35

Nam

Nam simul ac lætum in coetum convenimus omnes,
 Foemina virque choros agimus, tuaque inclyta facta
 Æquamus coelo; resonfant densa falicta
 Undique, & aerea recinit de turre Cremona
 Armipotens, gaudetque procul pietate suorum. 40
 Primus ego ante aras vates, vicique sacerdos
 Carmina mille cano, totidem plebs consona reddit.
 Primum ipsam ut meritis præsens devinxeris Albam,
 Expulerisque adytis mentitos numina divos
 Indigetes, verumque Deum detexeris urbi 45
 Implentem maria, ac terras, coelumque profundum,
 Concinimus: tum ut tota tuis ultroque citroque
 Gallia præbuerit faciles hortatibus aures,
 Admirata hominem supra te plurima ubique
 Posse Deo plenum, vanasque reliquerit aras, 50
 Et simulacra Deum falsos reddentia vultus:
 Sparferis ut veri divinos numinis haustus
 Per populos in corda, animosque in nube jacentes
 Obscura illustrans monitis erexeris aureis
 Ad sanctum jubar, immensique ad luminis ignes; 55
 Omnia per terras quæ late fama canebat.
 Hoc te Ticinī gens accola nomine tanto
 Præfecit divumque adytis, morumque magistrum

Haud

Haud urbi indecorem summo insignivit honore,
 Multa ubi mira olim superum regnator ab alto 60
 Te poscente hominum solitas superantia vires
 Edidit: obstupuit regio ad miracula rerum.
 Tu variis ope divina de casibus ægros
 Mortales nulla eripuisti præditus arte:
 Tu vocem surdis, tu lucem lumine cassis 65
 Reddis, & in media positos jam morte, relictosque
 Erigis: elatos tu priscae ad munera vitæ
 Restituis, animasque in frigida membra reponis:
 Tu ductori Italo, cum te miser imploratum
 Finibus æquoreæ venisset ab usque Ravennæ, 70
 Incolumem ac validum prædixisti vivere natum,
 Quem modo discedens ægrum, mortique propinquæ
 Luctantem, & superis prope functum liquerat auris.
 Addimus innumeros, quos nocte dieque labores
 Pro superum decore, & vera pietate tulisti: 75
 Quot casus, quot per mortes, per quanta pericla
 Iveris, aut diros quoties evaseris enses.
 Ipse aderat pater omnipotens, teque ocyus usque
 Ceu fulvarum avium subvectum insignibus alis
 Omnibus eripiens servabat casibus ultro. 80
 Hujus ope instantem fugeres cum protinus hostem,
 Ti-

Ticinum, pleno tibi qui se objecerat alveo,
Tranasti suspensus, iterque impune tulisti
Aera per, fluctusque supra sine ponte, sine ullis
Navigiis rapidæ correptus turbine nubis 85
Ocyor aut Euri pennis, aut fulminis igne:
Nec te oculis potuere sequi trans flumina, donec
Conspexere amnis ripa ulteriore canentem
Coelicolum tanto grates pro munere regi.
Talia frustrati viderunt multa, nec unquam 90
Gens infesta tuum potuit contingere corpus,
Donec purpurea emeritum insignire corona
Omnipotens statuit pater, è tenebrisque vocare
Jucundam ad lucem semper florentis Olympi.
Tum demum ipsius Ticini in littore captum 95
Sponte ferunt gladio colla objecisse secanda,
Et nil mutato lætum isse ad funera vultu.
Nec commune tamen fuit, aut sine numine lethum:
Nam caput exectum penitus cervice cadendo
Blandum nomen adhuc servantis cuncta sonabat, 100
Et longo erectus tenuit se tempore truncus,
Vivus adhuc veluti vigor, & vis pristina adesset.
Quo monstro attoniti crudeli cæde madentes
Agnovere Deum, veniamque immanibus ausis

Orantes verum tenebris hausere fugatis. 105
 Omnia quæ in numerum memores altaria circum
 Dicimus; hic nullus qui non mihi succinat ordo est,
 Nulla tuis quæ non titulis indulgeat ætas.
 Nempe tibi primos pueri, mixtæque puellæ
 Semper vere legunt flores, & cerea cantu 110
 Dona ferunt, variisque onerant altaria frugum
 Primitiis de more viri, matresque suorum
 Ipsæ etiam tibi dant operum testantia fructum
 Munera, bombycum folles, linique maniplos
 E nodis, albumque oculo nigrante fasellum. 115
 Tu populi præsens vota audis rite vocatus,
 Avertisque tuis precibus mala plurima genti,
 Concilians nobis aversum crimine nostro
 Cœlestum regem, & quodcunque piacula pubis
 Infecere, tuo tu diluis ipse favore, 120
 Et tua, qua multum polles, nos gratia servat.
 Nunc vero si nostræ unquam fuit ulla salutis
 Cura tibi, aut nostri si te movere labores,
 Nunc ô! nunc pater auxilio, nunc munere nobis
 Est opus alme tuo, tantis occurre periclis, 125
 Quæ nostris, nisi pulsa vetes, cervicibus instant.
 Inter se reges adverfi bella laceffunt:

Mi-

Militis ipsi inopes nos semper prætereuntis
 Præda fumus: nostros manus est externa labores.
 Aspice nos, & tanta tuis dispendia pelle. 130
 Vitam inopem nostro liceat tolerare labore,
 Solarique famem, parvosque educere natos.
 Siquid præterea in nostris fraudisve dolive est,
 Corrige tu, & meliorem animum prece suffice genti.
 Nos furto nihil inter nos carpamus avari, 135
 Dives quisque suo; pateant noctesque diesque
 Prædia nostra: domus nullo custode relictæ
 Nullos nocturno metuant neque tempore fures.
 Ipsi jam culmis sint tuti arenibus agri,
 Prataque, sylvæque, & pictis vineta racemis. 140
 Surripiant nec justa avidi plus parte coloni:
 Assuescantque fatis dominorum inhibere juvencos,
 Sponte sua pactos nec agro subducere fulcos.

DIVO CASSIANO MARTYRI.

COMMENDO tibi, Cassiane, nostros
 Hic quoscunque vides virere agellos:
 Non frustra hoc pia struxerit vetustas

F f Dictum

Dictum nomine de tuo facellum,
 Quo matres pueros gravedinosos 5
 Albenfes querulis ferunt grabatis,
 Et plerique tua levantur aura,
 Morbus quos diuturnior peredit.
 Idcirco id vetus, erutumque bellis
 Nuper Vida tibi tuus resectum 10
 Forma reddidit elegantiore.
 Hinc nos aspice, plurimumque nostros
 Commendo tibi, Cassiane, agellos.

D. CHRISTOPHORO MARTYRI.

CHRISTOPHORE, infixum quod eum uf-
 que in corde gerebas,
 Pictores Christum dant tibi ferre humeris:
 Quem gestans quoniam multa es perpessus amara,
 Te pedibus faciunt ire per alta mari:
 Id quia non poteras, nisi vasti corporis usu, 5
 Dant membra, immanis quanta gigantis erant;
 Ut te non capiant, quamvis ingentia, templa,
 Cogaris & rigidas sub Jove ferre hyemes.

Omnia

Omnia quod victor superasti dura, virentem
 Dant manibus palmam, qua regis altus iter. 10
 Quod potis, ars tibi dat, nequeat cum fingere vera:
 Accipe cuncta bono tu bonus ista animo.

DIVO SILVESTRO PONT. MAX.

URBIS sacerdos maxime Romulæ
 Silvester olim cum fugeres opes,
 Causam malorum, victitabas
 Urbe procul latitans superba,
 Soractis antro sive sub horrido, 5
 Seu Tusculanæ rupis in angulo,
 Ubi tuo hoc extat dicatum
 Nomine nunc etiam facellum.
 Ubi morari me quoque nunc iuvat
 Regis canentem cœlituum aspera 10
 Majore plectro personanda
 Funera, carminibus Latinis.
 Hic tu beata pauperie potens,
 Parvoque lætus cœlitibus parem
 Vitam actitabas: non tibi aurum, aut 15
 Purpura, non triplices coronæ

Gemmis nitentes multicoloribus,

Tanti ut decebat Pontificis caput,

Præstans sed alta mente regum

Altior omnium eras coronis.

20

Opes perosum te tamen occupant

Opes, & usque iis juncta potentia:

Repente dives fis, potensque

Urbis ad imperium vocatus.

Coeli secutus prodigia optimus

25

Cæsar relicta sede Quiritium

Tellure decessit Latina,

Sedem aliis positurus oris.

Urbem potentem Romulidum tibi,

Lateque regnandum Latium ferox

30

Concessit ultro, posterisque

Perpetua ferie infecutis.

Non tantum ut esset relligio suis

Vallata muris, tutaque viribus,

Vique abstinerent, atque cæde

35

Hac ratione truces tyranni.

Sed rex id egit maximus ætheris

Periclitatus, dives an is fores

Qui pauper olim, nec tibi æquus

Divitiis animus labaret;

40

Ut-

Utque eniteret conspicuo tua

Virtus theatro maxima, posteri

Quam deinde possent æmulari

Haud tibi degeneres futuri.

Non horruisti munera Cæsaris;

45

Non hæret ipsis divitiis malum,

Nobis sed ipsis; dantur æque

Nempe bonisque malisque habendæ.

Tu sicut ipsa pauperie prius

Dives fuisti, divitiis item

50

Pauper fuisti mox adeptis

Plurima egentibus erogando.

Non cruda duri robora militis,

Decebat ut tantum imperii caput,

Non arma formidanda terra,

55

Non tibi erant metuenda ponto.

Non proferendi cura erat imperi,

Urbesve captas adjicere urbibus,

Te sceptrum regum nil movebant,

Nil periturum animo extruebas.

60

Mens fixa cœlo sed penitus tua

Regnabat alto exercita in æthere:

Ibi locabas regna, & urbes,

Quosque ageres alacer triumphos.

Ibi

Ibi beatus nunc ideo viges:

64

Curas inanes, & studia irrita
Mortalium spectas ab alto
Continuos miserans labores.

Tuis adesto: ne officiant opes,

Quas per te adepti sunt humiles, face:

70

Tuamque mentem illis precare,
Sintque tuis studiis potentes.

Mens prisca nostris, & pietas tamen

Resurgat ante in regibus, ii sacra,

Olim ut solebant, absque fraude

75

Mente pii tueantur ipsi.

D. AUR. AUGUSTINO HIPPONIS EPISCOPO.

UT te, dive potens Libyæ, nunc pectore toto
Accipio, patiorque libens, me lumine quando
Lustrasti vates olim, divumque sacerdos,
Nunc ipsos inter divos stellantis Olympi
Templa tenens: audi, atque tuas ne despice laudes, s
Dum nos mortali facta immortalia voce
Libamus, sacrosque aris adolemus honores.

Huc

Huc omnis chorus, huc pariter juvenesque senesque
 Ferte pedem, lætoque faventes agmine adeste.
 Hæc est illa dies, penitus caligine mersis 10
 Quæ claram rebus lucem attulit, atque nigrantem
 Eloquio noctem insigni, tenebrasque resolvit.
 Nam cui non notum quanta perculsa jacerent
 Olim corda patrum formidine, quis pia cordi
 Relligio? quem non Tyriæ telluris alumnus 15
 Terruerat linguæ confusus fallere doctæ?
 Cui non audacis, cui non audita furentis
 In superos, superumque ipsum convitia regem?
 Non tulit omnipotens genitor miseratus ab alto,
 Et juveni immisit mentem se pectore toto 20
 Diffundens; subito est oculis densissima nubes
 Discussa, & ratio manifesta in luce refulsit.
 Quos ah tum gemitus, quæ tum suspiria ab imo
 Pectore jam culpam fassus dedit! haud mora victus
 Exiit hostilesque animos, mentemque benignam 25
 Accipit in veros divos, divumque parentem,
 Jam melior, jam noster, amans quos oderat ante.
 Protinus illa animi vis vivida, & aurea lingua,
 Quæ modo cœlicolas toties exercita contra est,
 Invigilat veterum pro relligione parentum. 30
 Ille

Ille quidem in mediis hominum conventibus ore

Incipit effari immortalis gaudia vitæ

Ostendens, altique acie penetralia cœli

Mentis adit; sed quæ nunc prima exordia fumam?

Nam modo nascentis canit incunabula mundi, 35

Quis rerum fator, immensum per inane quis auctor

Terrarum validis vinculis libraverit orbem.

Nunc docet obliquos Solis Lunæque meatus,

Astrorumque vices, pascentiaque æthera dium

Sidera inexhaustis flammis laticesque coactos 40

Astra super, quæ dehinc liquidi ignis femina, quæ vis

Torqueat immensi irrequieta volumina mundi.

Addit coelicolum sedesque, domosque quietas,

Agminaque alituum superum ter terna recenset.

Quinetiam ulterius solertis lumina mentis 45

Sustollit, figitque oculos in luce suprema.

Qua ratione animæ nascentibus insinuentur,

Quæve animis natura, quis & vigor, omnia dictis

Illustrans: tum nescio qua dulcedine mentem

Captus, vitam aliam post secula fera futuram, 50

Atque alios populos, nova regna, nova arva, novum æquor,

Aeraque, stellasque alias, renovandaque Lunæ

Lumina, nec motu volvendos ætheris orbem

Per-

Perpetuo canit: ac tempus jam jam affore, cum Sol
 Aureus, atque suos dediscent fidera cursus. 55
 Tum canit, ut multum miserans incommoda nostra
 Vera Dei soboles, cœlo divinitus olim
 Demissus Deus, intemeratæ virginis alvum
 Impleret clausus: mox ut mortalis in auras
 Prodierit puer: utque patres eduxerit antris 60
 Morte obita infernis, magna & vi straverit hostem,
 Regnatorem Erebi, spoliisque animosus opimis
 Victor ovans rursus astra petiverit: addit & olim
 Affore, cum terras iterum idem viset ab aula
 Siderea, ut vitas hominumque & crimina discat 65
 Quæsitior, damnetque Erebo (miserabile!) fontes,
 Atque pios cœli vocet alta ad fidera manes.
 Nempe iterum vita functis, ac lumine cassis
 Pristina deberi sua corpora cuique ferebat.
 Atque ideo contemnere opes, & gaudia vitæ 70
 Mortalis lapsu subito peritura monebat,
 Justitiamque, animisque Deum, & virtutis amorem
 Infundens, veris purgabat pectora dictis.
 Continuo in melius mores formavit, & artes
 Humanas, legesque dedit, quas mille sequuntur 75
 Nunc etiam gentes, observabuntque minores,

Dum circum astriferi volvetur machina mundi.
 Quid mirum illius si, Sol quacunq̄ue recurrens
 Asp̄icit extremum Oceanum, cita didita porro
 Exiit immensum terrarum fama per orbem? 80
 Quis nescit quantos etiam mox ille labores
 Pertulerit sacra pro re, pro regis amore
 Cœlicolum objiciens certis sese usque periclis?
 Ut formidatos toties superaverit hostes
 Fandi ope? ut aversumq̄ue Deum mortalibus ægris 85
 Assidua supplex prece conciliaverit? utque
 Excidium patriæ belli flagrantibus armis
 Inconcusso animo tulerit, plebemque patresque
 Solatus? neque enim quisquam certaverit unquam
 Laudibus, Augustine, tuis: tu maximus ille es, 90
 Nobis labentem qui verbis restituis rem:
 Templâ tibi, tibi relligio non perdita debet.
 Te nunquam ullius fando violentia vicit:
 Te nulla incautum veri sub imagine fugit
 Pellâcis hostis fallacia: solvere nodos 95
 Tu bonus, atque dolos verborum aperire latentes.
 Se tibi se ratio ostendit; tibi sæpe futura
 Nosse datum, & vera populis prædicere voce.
 Tu mulcere potens hominum fera pectora dictis
 Exacuens,

Exacuens, animosque rudes formare colendo. 100
 Nunc merito cœlum mortali corpore functus
 Incolis, Æthereæque plagæ juga læta: tibi omnis
 Astrorum chorus affurgit: tibi lucidus æthra
 Siderea applaudit polus: altum nubila longe
 Te nigra, te fugiunt, nimbique Auftrique madentes, 105
 Terroresque, metusque, & inexorabile lethum
 Sub pedibus jacet: aereis tibi carmina campis,
 Perpetuasque canunt laudes vatum chorus omnis,
 Cœlestum vatum chorus omnis, amœna per arva
 Qui te incedentem medium comitantur ovantes, 110
 Sublimemque humeris attollunt, atque beatos
 Per cœli populos alacres arcana canentem
 Magna ferunt, sistuntque supremi ante ora parentis.
 Salve! inter summos lumen venerabile divos,
 Magne pater; facilis precibus nunc annue nostris, 115
 Dum tibi solennem de more novamus honorem,
 Et cœtum celebramus: adi hæc tibi sacra secundo
 Tempa pede, & proprias tibi quas ereximus aras,
 Seu Libyam patriæ captus telluris amore
 Nunc colis, atque, Hippona, tuam: seu propter amœni
 Ticini ripas Insubrum respicis urbes, 121
 Ossa ubi marmoreo tua sunt tumulata sepulchro.

Da deinde auxiliū pater: en! nunc aspice quantis
 Degitur hoc ævi in tenebris, vitæque periclis,
 Ut curæ nostra affiduæ præcordia carpant, 125
 Utque auri malefuada fames, & dirus habendi
 Ducat amor captos, veræ & rationis egentes.
 Eripe nos his, sancte, malis: fit nescia vita
 Culpæque, fraudisque, & prorsus criminis experts.
 Suffice dehinc animis visum: da tollere mentes 130
 Ad cœleste jubar, fontemque ad lucis, ut artus
 Exuerimus ubi moribundos, Tartara fontes
 Impia non subeamus, & illætabile regnum.
 Hoc precibus, pater, hoc prohibe, per siqua parentis
 Longævæ est pietas, quæ te terraque marique 135
 Sola anus ausa sequi per mille pericula quondam
 Finibus excessit Libycis, patriaque relicta
 Littoris Ausonii ignotas penetravit ad oras,
 Nostraque nunc etiam tellus complectitur ossa
 Illius, & proprias Divæ sacravimus aras. 140

JO. MATTHÆO GIBERTO
 VERONÆ EPISCOPO,
 NON IN ΑΠΟΘΕΩΣΙΝ RELATO.

QUI poterat fluxis unus succurrere rebus,
 Atque hominum lapsos revocare in pristina
 mores,

Cœlestum æquiparans mortali corpore vitam,
 Occidit ante diem, & spes nostras morte fefellit!
 Scilicet omnipotens genitor mortalia nondum 5
 Respicit, humanis sed adhuc irascitur ausis.
 Spes mihi pacis erat, res citra posse ruinam
 In melius verti, dum se & sua quisque retractat
 Hoc duce, & egregias prisorum accingimur artes.
 Hujus enim simulatque Athesim lux propter amœnum 10
 Diffulfit, squalens ad tantum protinus omnis
 Obductos oculos passim jubar extulit orbis.
 Fortunatæ Athesis ripæ, collesque beati,
 Tam prope tam clarum quibus unis cernere lumen
 Contigit, & primos tam sancti fideris ortus! 15
 Tuque adeo, Verona, poli acceptissima regi,
 Qui talem Siculis partum usque accivit ab oris,

Sacrorum ut tibi præficeret, morumque magistrum
 Esse daret; nec se penitus mortalibus ægris
 Subducens pietas, terrenas linqueret oras: 20
 Sed dictis ille, & rebus, rectique piique
 Cordibus in nostris priscum renovaret amorem.
 Illum ideo à teneris regum in penetralibus altis
 Educi voluit, summisque affuescere rebus,
 Mollis adhuc tenero cum vix pubesceret ævo. 25
 Jam tum, Romulei accitu patris, atque senatus,
 Illum Roma orbi mirata est jura ferentem,
 Miratique duces pacis præscripta notantem.
 Hinc acris vis illa, animi decora alta superbi,
 Semper celsa petens, & nil mortale agitans mens: 30
 Prodigia mens vitæ, nec habendi obnoxia amori.
 Nullæ non animis curæ cœlestibus æquæ
 Illum habuere: procul fuit omnis vana cupido,
 Et quæ multæ hominum exercent præcordia pestes.
 Unus amor recti, sanctique arrecta cupido 35
 Una erat, & totum capiebat pectore cœlum.
 Ille, viam ingrediens, longe nos ante volabat,
 Attollensque facem dextra vibrante coruscantem,
 In tenebris nostras lustrabat lampade mentes,
 Et recti, justique vias dabat esse patentes, 40

Illius

Illius impressis ponens vestigia signis,
 Qui Deus humanos, morti obvius, induit artus.
 Utque Dei ille animo observabat facta sequaci
 Æmulus, humanis quantum fas viribus ulli,
 Sic nobis, quibus est is honos, parque infula cingit, 45
 (Atque utinam quoque par virtus, visque æmula mentis)
 Illius ad speculum nostros componere sensus
 Cura erat, & vitas hominum formare colendo.
 Ille quidem, metuens ne sese gloria inanes
 Tolleret in ventos, semper benefacta tegebat, 50
 Diffimulansque premebat humi se sponte jacentem.
 Attamen usque suo tralucens igne micabat
 Proditus, & quo se premeret magis, hoc magis altum
 Ore sonans cunctas tollebat fama per urbes.
 Multi illum populi, multæque per oppida gentes 55
 Optavere ducem, sibi que affcivere magistrum :
 Mortalesque adeo, quam densa in nocte jacerent
 Oppressi admonitos, vitæ tædere prioris
 Coeptum erat : hic illic flentes admissa per urbes
 Longe alio versi incipiebant vivere sensu. 60
 Jam sacris cedebat, ubique coercita frænis
 Fraudumque, scelerumque licentia ; jam nova rebus
 Mutatis facies mortalibus apparere.

Jam-

Jamque sacerdotes casti; jam pectora virtus
 Nunc meliora hominum, recti modo inhospita, habebat;
 Jam templis antiquus honos, jam debitus aris 66
 Cultus erat, cunctique suos desuescere mores
 Sponte sua, priscumque ætas meditarier aurum
 Decolor, & versis hoc sole nitescere rebus:
 Omnia lætari, spes heu! sed pascere inanes. 70
 Cuncta Euri volucres sparserunt vota per auras:
 Namque ecce! in medio cum vere tepentibus auris
 Jam viret omnis ager, cum mille coloribus arva
 Picta nitent, tenerasque omnis sese induit arbos
 In frondes, tolluntque caput fata, & omnia rident, 75
 Tum tacitis spes agricolis accenditur ingens,
 Et cupidas penitus subeunt nova gaudia mentes
 Ah! nimium ignaris sibi cœlo quanta paretur
 Tempestat: namque ecce! ruens venit horrida grando,
 Spemque anni una dies aufert, tot acerba labores! 80
 Hæc, Verona, tuum populata est horrida agellum
 Tempestat, qui cultus erat, qui floribus omnem
 Afflabat late circum bene olentibus oram.
 Giberto moriente, perit labor irritus omnis;
 Præside quo, tollens caput aurea fidera adibas, 85
 Ut priscos jam non malles Zenonas apisci.

Occidis

Occidis ô nostri decus, & lux unica secli!
 Occidis, & rursum nos alta in nocte relinquis!
 Te moriente, simul toto detractus Olympo
 Sol penitus, rebusque videtur lumen ademptum: 90
 In pejus jam cernere erit ruere omnia rursum,
 Et bene cœpta iterum retro prolapsa referri.
 Ut pro te cunctantem animam prior ipse dedissem,
 Tercentumque alii, quorum minus utilis ætas,
 Et virtus, longo tu vita dignior ævo! 95
 Ipse mihi in cunis videor ceu mollibus infans
 Desertus, media quem somnus nocte reliquit,
 Cum sibi nutricis sentit solatia blanda
 Deesse, locum querulis omnem vagitibus implet.
 Cujus ego admonitu posthac componere vitam! 100
 Cujus ego impressis niti vestigia signis!
 Quo duce tendere iter potero per devia cœptum!
 Circum errant umbræ, tenebrisque involvor obortis;
 Jamque magisterii, quodcunque est, pœnitet hujus:
 Quî potero dux esse aliis errantibus ipse 105
 Obsitus, & nigræ noctis caligine pressus!
 Tu mihi lumen eras! tu fax! tu prævius ignis!
 Te sine nil dubiis mihi mens confidere rebus!
 Omnis nostra perit penitus fiducia tecum!

Tu, cœlestum agitans mortali corpore vitam, 110
 Oblitusque hominem, & cœli cava nubila tranans,
 Ardua terrarum nos linquere mente jubebas;
 Ostendensque breves quam fit mortalis ad usus
 Conditio, quam nos fluxos natura creavit,
 Suadebas, contra vulgi communia vota, 115
 Mortales contemnere opes, contemnere honores.
 Etsi dives opum flueret tibi copia semper,
 Dives opum, tibi parcus eras, sed largus egenis.
 Hinc etiam, quæ tantum alios quæsitâ fatigat,
 Sæpe oblata, alta spreta est tibi purpura mente: 120
 Longe alios flagrans inhiabas corde rubores.
 Si tibi fors unquam, si tempora forte dedissent
 Pro templis, arisque tuum effudisse cruorem,
 Atque ita purpurea caput insignire corona,
 Nullum ideo horrebas discrimen sponte subire, 125
 Jam duris animum assuetus quæcunque ferendo.
 Et si quando (etenim virtus obnoxia semper
 Ictibus, infestique pios odere profani)
 Horrida tempestas te contra forte coorta est,
 Inconcusso animo te fluctibus opponebas 130
 Omnibus, & fractas temnebas arduus undas.
 Nec tamen auctores noxæ, cum perdere posses

Ipse

Ipse tuis opibus, sævibas ultus in ipsos,
 Sed, veluti meritos bene, amica mente fovebas,
 Et caros inter nullo discrimine habebas; 135
 Tantum illis meliorem animum, mentemque precatus.
 Quæ nos erudiens propiora exempla docebas
 Ultro ignominiam ferre, & convitia inultos
 Æquo animo, & mala sponte pati, mentemq; benignam
 Concipere in meritos male, nec sua præmia cuique 140
 Reddere pro meritis, sed amando uno ordine habere
 Æque omnes, studia illius præclara secutos,
 Qui moriens nostro pro crimine versus ad astra
 Orabat veniam lethum intentantibus ipsis.
 Atque ideo tibi vita fuit discrimen ubique, 145
 Et labor, humanis dum te pro viribus effers,
 Terrenisque animo, quantum potes, eximis oris,
 Assiduum ducens contempto foedere bellum
 Cum scelerum invictis auctoribus, undique duris
 Hostibus objectus, quos in te armabat Erinny 150
 Addita, & infernis tibi erat certamen ab oris;
 Corporeisque animo obluçtatus pestibus acri
 Gaudebas varios nunquam tibi deesse labores,
 Et tibi ludus erant certamina, cuncta ferendo.
 Nunc tibi parta quies, tibi pax secura laborum. 155

Et quamvis nos imbelles, orbique relictī
 Tristemur; quamvis fufis Verona capillis
 Sæviat, & mœftis ululatibus impleat auras;
 Tu tamen ô Pelagi tantis defunçte periclis!
 Tot maria emensus, tot tempeftatibus actus, 169
 Optato frueris portu, & tuta arce receptus
 Despicis errantum casus, miseratus ab alto,
 Et nostros ope, fançte, levas propiore labores.
 Quandoquidem Superum domus illa, impervia vivis,
 Nunc tibi aperta patet, patet alti janua cœli: 165
 Lucis inaccessæ diffuso lumine fulges
 Aureus, & quo cuncta beantur, Sole reluces;
 Quasque preces longe fundebas nuper ad auras,
 Nunc patris ad folium omnipotentis faris ad aures.
 Et quamvis cœli nondum dignentur honore 170
 Mortales, noctis densa caligine preffi,
 Tu tamen æternum titulis florentibus ævum,
 Immixtus Superis, agis altis ætheris oris.
 Tot Divos terra genitos veneramur ad aras
 Projecti, quorum tantum benefacta minores 175
 Credimus, & tenuem vix famæ accepimus auram:
 Verum oculis tua nos his hausimus aurea facta,
 Irreprensa, sacro Divum digniffima honore.

Scilicet adveniet, nec fera morabitur ætas,
 Cum te mortales vulgo per templa, per aras 180
 Ore fonent, humilesque vocent in vota, tuique
 Nominis objectu supremi numinis iras
 Placabunt, statuentque tuo de nomine templa.
 Spero equidem pater omnipotens tua nomina ab alto
 Audiet ad tumulum orantes; tu, vota secundans, 185
 Quæ non humanis opibus, non artibus ullis
 Conferi possunt, cunctis mirantibus edes;
 Et tabulas templo testantes omnia figent.
 Jamque hujus mihi nescio quid rumoris ad aures
 Repit, & hanc in spem vicinas erigit urbes. 190
 Illum carminibus me in secula mille juvabit
 Æternis aperire diem, sacrisque dicare
 Annua, quæ feri celebrent toto orbe nepotes.
 Interea mihi sanctus eris, mihi fideris instar
 Ætherei, unde meæ veniat lux plurima nocti. 195
 Jamque adeo magnis magnum decus addite Divis,
 Jam votis hominum assuescens, Giberte, vocari,
 In melius flecti coeptis ne defice rebus:
 Et, quanquam nos arma premant, hostisque superbus
 Victor ovans sævo nostros terat undique bello, 200
 Et pulchræ Italiæ immineat, sacrisque Quiritum

Moenibus, atque orbis raptis aspiret habenis;
 Haud tamen ipse velim super his te multa moveri
 Nunc primum, primasque preces confumpse precando,
 Sunt alii, quibus hæc curæ, toto æthere Divi. 205
 Ipsa Dei genitrix, cœli regina periclo
 Huic aderit, natiq̄ue pedes complexa Tonantis
 Nos tutos dabit, & si præstet, ad otia reddet,
 Nec finet everti sua tot delubra, tot aras.
 Te vero, quæ cura fuit, dum vita manebat, 210
 In terris, eadem cœli super astra sequatur.
 Aspice nos propius, quæque intus bella fatigant
 Convulsos animos propiora averte pericla.
 Scis quid opus, nostris quid tantum mentibus obstet,
 Scis, pater, & coram flens mecum es sæpe locutus. 215
 Luce nova adveniens illustres pectora nostra,
 Ut nostri ah! nimium, & nostrorum semper amorem
 Exuti, ac vitæ curas mortalis inanes
 Obliti, vacuas tollamus ad æthera mentes;
 Atque ibi regnemus securi, ibi nostra locemus 220
 Sceptra, hominum varios nunquam metuentia casus;
 Quove graves pater omnipotens attemperet iras,
 Nec novet excidiis res versas funditus omnes,
 Ipsi nos versis renovemus mentibus ultro.

Mutemus mores, veterumque insignia nobis 225
Aptemus studia, & nostros antiqua labores
Respiciens pietas fubeat nova corda; noventur
Secula; converſo redeat gens aurea mundo.

DIVO HOMOBONO CREMONENSI.

BEATE pauperum pater,
Decus Cremonæ, Homobone,
Juva tuos cives tuis

Cantu vacantes laudibus.

Nil poſt Deum, Deique poſt 5
Magnam parentem virginem
Noſter chorus te ſanctius
Colit ſacra tibi die.

Senſere noſtri ſæpius
Tuam patres præſentiam, 10
Dum ſupplicum victus prece
Noſtris ades periculis.

Tu ſæpe nobis percitum
Ira Tonantem mitigas,
Nec in merentes nos finis 15
Sævire pœnis debitis.

Non

Non templa frustra ponimus,

Araſve dictas de tuo

Vetusta rite nomine

Dicavit olim civitas. 20

Hæc confecuti nobiles

Tui labores præmia,

Dum more Divum degeres

Vitam caduco corpore.

Tu mente cœlum cogitans, 25

Deum gerebas pectore,

Quem deperibas unice,

Rerum tuarum nil memor.

Tu largus indigentibus

Eras, profundens omnibus, 30

Parvum tuo quod prædium

Vix ſuppeteſbat victui.

Quod erogabas, largius

Supplebat illico Deus,

Et toſta liba crefcere 35

Sunt ſponte viſa in arcula.

Quid? obvio cum pauperum

Non abnuifti cœtui,

Quod afferebas vineæ

Fofforibus pactum merum, 40

Cados inanes prodigus

Lympha replesti fluminis,
 Quæ visa mox bibentibus
 Merum colonis nobile.

45

Per se tibi templi fores

Utro patebant vi sua,
 Dum nocte concinentium
 Choros adires flaminum.

Ascriptus inde cœlitum

Choris beatis, indicas
 Apud Deum qua polleas
 Rerum fatorem gratia.

50

Funus venit ad tuum:

Cæci vident, claudi meant,
 Muti loquuntur, audiunt
 Surdi, levantur languidi.

55

Quin & sepulchrum sub tuum

Ducunt furore percitos,
 Nunc usque cedit protinus
 Vis inferæ potentiæ.

60

Regi tamen fit gloria

Horum datori munerum,
 Qui trinus unus omnia
 Regnat Deus per secula.

65

D I V O
 THOMÆ AQUINATI.

LÆT A dies nobis rediit volventibus astris,
 Qua Volsci Thomas decus, & lux unica Aquini
 Digressus terris cœli aurea templa petivit.

Ferte rofas, date thura, pio date carmina vati.

Ille Deo ante diem plenus, puerilibus annis 5

Mortales contempsit opes, contempsit honores,

Quicquid opis potuit miseris partitus egenis,

Quos exercebant morbique, algorque, fameſque.

Nobilium longe fugit tecta ampla parentum,

Fortunamque domus: inopem traducere vitam 10

Maluit, atque humiles cœtu cum paupere fedes

Antetulit habitare, rudi male tectus amictu.

Fortunate puer! non hæc sine numine venit

Mens tibi, sed teneris jam tum Deus adfuit annis.

Fortunas fragiles, perituraque gaudia vulgi 15

Despiciens, sequeris longe meliora, supernisque

Aspiras opibus Divum, regnisque beatis,

Nulla tibi quæ vis unquam, nulla auferat ætas.

Si non regifico hic tibi dives regia cultu

Luxu-

Luxuriat, si non ostro fulgens comitatus, 20
 At secura quies, & raris nota voluptas:
 At tibi tranquillam permulcent otia mentem,
 Otia læta, quibus mortales pectore curas
 Exutus vacuo egregias amplecteris artes,
 Atque choris prope par degis cœlestibus ævum, 25
 Regum sceptrâ animo superans, ipsaque beatus
 Pauperie, duris dum pares legibus ultro.
 Fortunate animi! egregias divinitus artes
 Hic haurisque, colisque; tibi se recta loquendi
 Ostendit ratio in dubiis veri omnibus index, 30
 Ne quis fallaci tenebras offunderet astu
 Verborum, & nigram lucis sub imagine noctem.
 Hic etiam penitus sese omni ex parte videndam
 Ostendit Natura parens tibi dædala rerum,
 Et causas penitus dedit alte accessse repostas. 35
 Insuper & cœli numeros, mensurque, viasque,
 Et superos aperis motus ratione, nec ulla est
 Ars usquam, docto quam non vulgaveris ore:
 Pectore nil intentatum, nil linqvis inausum.
 Quid recti mox per populos præcepta canentem, 40
 Unigenæque Dei, veterumque oracula vatum
 Pandentem referam? mortalia pectora veri

Implesti accendens lucis coelestis amorem.

Tu quoque divina pro re, pro religione

Pugnando, in populis ubi plurima sæpe coorta est 45

Seditio, averfas revocasti in pristina mentes,

Auctoresque mali multa ratione subactos

Urges voce, adigisque invitos vera fateri.

Aurea adhuc monumenta manent divina reperta,

Thesauris sensa orando è coelestibus hausta, 50

Pro quibus optabas (tibi veri tanta cupido,

Tantus amor coeli) mortalem effundere vitam

Fortiter, atque tuo testari vera cruore,

Et petere insignem palma è victrice coronam.

Atque ideo in terris tibi sæpe affulsit ab alto 55

Coelicolum pater, ac pleno se numine fudit,

Quo præsentè datum tibi sæpe micantia Divum

Templa animo peragrarè, polique arcana referre.

Sæpe hominum tacitas simulato in pectore curas

Detexti: sæpe instantes morbosque, famemque, 60

Præliaque, cladesque, & funera prædixisti.

Te nulla inferni potuit vis vertere monstri :

Nil animi nocuere truces, sine corpore vulgus

Nubivagum, aereas quos clam volitare per auras,

Atque hominum perhibent mentes abducere recto. 65

Pesti-

Pestibus his magna invictus virtute resistis,
 Et puram puro servasti corpore mentem
 Integer: intactum flexit te nulla cupido,
 Nulla Venus, nulli subierunt pectus amores:
 Unus amor cœli supero tibi venit ab axe. 70
 Ipse fator rerum rex omnipotentis Olympi
 Usque amor, usque tibi dignis fuit ignibus ardor.
 Hunc unum captus sequeris, hunc faucius unum
 Noctes atque dies flagranti pectore verfas:
 Hoc sine dulce nihil tibi erat, nec amabile quicquam. 75
 Quicquid agis, quicquid moliris, ad æthera versus
 Usque adeo hunc supplex ante omnia consulis unum.
 Ipse tibi afflatam manifesto numine mentem
 Firmabat, votisque tuis nihil abnuit unquam.
 Te vario hinc illinc positi in discrimine adibant 80
 Suppliciter; tu dexter opem præsensque ferebas
 Omnibus, atque tuo servati munere abibant.
 Te quoque fama refert, prece dum vim tendis Olympo,
 Funere jam elatos revocasse ad munera vitæ.
 Hæc adeo ætherei tibi erant commercia cœli 85
 In terris: quoties focii te nocte silenti
 Deprehendere, tuos dum in templo affaris amores?
 Ara vetus stabat, stabat venerabile faxum

Supra aram nostræ servans simulacra salutis
 Pendentem cœli ferali è stirpitate regem. 90
 Hic tibi, consuleres tacitus dum numen amicum
 Multa super Christi latitanti corpore in almīs
 Frugibus arcana vi, quæ libamus ad aras
 Pro veterum tauris, pro sanguine quadrupedantum,
 Reddita vox cœlo, templumque audita per omne est: 95
 Macte animo insigni, mortali corpore Thoma
 Septus adhuc habili hausisti mysteria mente,
 Quæ vix cœlestes animi cœlestibus oris
 Securi norunt: sed quæ satis ampla tuarum
 Præmia erunt laudum? quæ merces grata laborum? 100
 Tu mihi solus, ais, magna atque uberrima merces
 Tu mihi solus eris: nihil ô! nihil apprecor ultra.
 Hac vice sermonum oblitum mortalia cuncta
 Te perhibent, cœlique oculis adiisse profunda.
 Namque ab humo te sublatum (mirabile visu!) 105
 Cernebant, ea dum fierent, pendere per auras,
 Libratumque solo nil jam debere relicto.
 Qualis avis, liquido dum captat flumine piscem,
 Stat super, & levibus vix aera conciet alis.
 Qualis item volucrum regina, liquentibus auris 110
 Summa tenet, radiis oculos dum explorat acutis.

Quanta

Quanta tuam hic porro mulcebant gaudia mentem?
 Quantus amor? te ô! felicem quanta voluptas?
 Tunc tibi lætitia liquefacta in pectore corda
 Crediderim, & membris penitus stillasse solutis, 115
 Molleque prædulci flagrasse cupidine pectus.
 Quas ego opes regum his? quos victo ex hoste triumphos
 Contulerim? quos non mortales sanus honores
 Posthabeam? tantum istius me tenuis amoris
 Corripiat scintilla tuo de fomite lapsa, 120
 Et rapido argentes mihi torreat igne medullas.
 Tu pater hæc tu nos divinæ incendia flammæ
 Erudias bonus: has felices suggere tædas,
 Ut versi in melius renovatis moribus ultro
 Placemus superum regem, quem crimine nostro 125
 Læsimus, & justas crebri irritavimus iras.
 Sancte veni, precibusque tuas mitissime nostris
 Junge preces, nobisque tuo placabile numen
 Concilia adventu, nostrisque occurre periclis:
 Respice nos duris attritos undique bellis. 130
 Hinc atque hinc hostes fessis crudele minantur
 Exitium; jam capta Rhodos, jam Pannonia omnis
 Debellata jugum subiit. Quin nuper ab Afris
 Infestis vis ventorum pia reppulit arma.

Pro

Pro trucibus mare pugnavit prædonibus in nos 135
 Iratum, coelumque piam intractabile causam
 Damnavit nostra hostiles pro classe per undas
 Disjecta: evasit raro cum milite Cæsar,
 Ah dolor! & laceras vix legimus æquore puppes.
 Tende, piis redeat vigor in præcordia priscus, 140
 Et nostris rursus assuescat victoria dextris.
 Nunc ô! si vestro fit quisquam è sanguine ductor,
 Qui decus antiquum, laudesque imitatus avorum
 Obvius amplexis magno sub Cæsare rebus
 Succurrat, patriisque avertat sedibus hostem. 145
 Sit vestræ tibi cura domus, sit cura tuorum
 O Avalæ gentis decus, utque ex orbe tenebras
 Unus tu sola quondam ratione fugasti,
 Gentibus & clarum potuisti ostendere lumen:
 Sic eadem quoque nunc aliquis de stirpe nepotum 150
 Terrorum has tenebras victricibus auferat armis.
 Atque adeo hunc juvenem pietate & fortibus ausis
 Insignem, modo qui generi superaverat unus,
 Omnipotens pater his velit aspirare trophæis.
 Non ille ignarus decorum, non ille triumphis 155
 Infuetus, veterum sed famam egressus avorum
 Tanto operi fat erit, nec onus detrectat iniquum.

Hunc

Hunc olim Italiæ portus lætantis, & urbes
 Excipiant redeuntem, armis felicibus ultum
 Argolicas arces, Solymamque, & nobile bustum. 160
 Vix prædam ingentem capiant, Turcasque frementes
 Regia Parthenope, Prochyteque latrantibus undis
 Cincta, Pythecusæque, & vestri mœnia Aquini.
 Quod si perstat adhuc cœli tamen ira, malisque
 Nondum finis adest, etiamque admissa luendum, 165
 Nec male amica viro hanc permittunt tempora laudem,
 Huic peperit sobolem egregiam pulcherrima conjux.
 Qui pueri! quantum ostentant virtutis amorem!
 Nec jam ullum occasum metuit domus alta, nec ullum
 Progenies finem; spes fulsit tanta nepotum. 170
 Hæc saltem de tot natis crescentibus uni
 Debita suspensis maneat victoria bellis,
 Si tibi nunc intra Sirenum mœnia templa
 Alfonso dicat, & propriam pater erigit aram.
 Ille suis laudem eximiam concesserit ultro, 175
 Nec pulchris genitor natorum inviderit ausis.
 Tolle tuum cœlo genus, & res aspice nostras.

DIVÆ MARGARITÆ VIRGINI.

NUNC te, Diva, canam, quando tua templa
 sacerdos
 Ingredior, custosque tuæ novus addicor aræ.
 Nympha decus cœli, quam late fama sequuta est
 Per gentes sævum non expavisse Draconem
 Squamigerum, ingentem, & cristis capita alta ferentem.
 Non te vesani valuit vis ulla tyranni
 Vertere, non diræve minæ flexere, precesve,
 Non ingens auri pondus, non munera opima.
 Ille tuo ardebat nimium crudeliter igne,
 Optabatque tuos thalamos accensus amore; 10
 Quandoquidem Armenias par forma inventa per urbes
 Nulla, tamen multæ Armenias viguere per urbes.
 Mortales sed enim tu non dignata Hymenæos
 Cœlesti face flagrabas, & regis amore
 Coelicolum, cui formam uni, mentemque sacras, 15
 Pro quo etiam tantos voluisti ferre labores.
 Hunc unum suspirabas, hunc scilicet unum
 Noctes atque dies infixum corde gerebas.

Quin

Quinetiam vera pro religione pudoreque
 Ultro læta dares gladio cum colla secanda, 20
 Hunc unum exiliens caput à cervice vocabat.
 Ille igitur tibi, conditio ut mortalis adempta est,
 Pro vita moribunda, & pro spretis Hymenæis
 Continuo dedit æthereas regnare per oras,
 Felices populi degunt ubi morte carentes 25
 Æternum, pascuntque optato lumina vultu
 Numinis immensi, superum quæ immensa voluptas.
 Hic tibi celsa domus, molemque & corporis artus
 Hic habitas exuta, tibi mortalia regna
 Sub pedibus, tu coelivagis immixta puellis 30
 Æthera per superique incedis fidera Olympi.
 Nempe choros cum sæpe vocat, festasque choreas
 Siderei regina poli, veniuntque vocatæ
 Mille nurus, cinctæque olea felice puellæ,
 Secreti qua læta magis plaga lucida cœli, 35
 Ipsa venis forma ante alias spectabilis omnes
 Nympha decus cœli ô pulcherrima Margarita!
 Omnis te sequitur chorus; omnes lilia matres
 Cana tibi sternunt, tibi narcissosque rubentes
 Sub pedibus, capitique addunt redolentia ferta. 40
 Ipsa suas tibi partitur sanctissima curas

Æterni regis genitrix domina ætheris alti,
 Cum mortale genus cœli miseratur ab arce,
 Atque iras nati meditatur flectere iustas.
 Nos ambæ aspicitis simul, arcetisque periclis, 45
 Nec te compellat nequicquam nomine quisquam.
 Te matres facilem partus jam mensibus actis
 Implorant, mediaque vocant in morte jacentes:
 Ipsa faves Lucina, tuo se munere lætæ
 Incolumes testantur: adit tua protinus omnis 50
 Hinc delubra chorus matrum, & tibi sacra quotannis
 Dona ferunt, nataſque docent connubia nondum
 Expertas primis tua templa invifere ab annis,
 Et votis venerari, & sacras dicere laudes.
 Salve cœlicolum virgo decus innuptarum! 55
 Huc ades: & quamvis alibi majoribus aris
 Tempa tibi fumant, cœloque minantia tecta,
 Nec tamen ex longo addiſtam tibi sperne Cremonam:
 Sed quoties hanc thura tibi incendemus ad aram,
 Læta veni, & facilis noſtris, Diva, annue votis. 60
 Aspice ut Italiæ felicem hanc divitis oram
 Servitio uſque premant externi, ut finibus hoſtes
 Nunc hi, nunc illi in noſtris æterna fatigent
 Bella, nec Italia poſſunt decedere victa.

Nos

Nos fessi rerum interea victoris iniqui 65
 Præda fumus; coram aspiciamus populatibus arva
 Nostra rapi, nostros maculari cæde penates.
 Pinguia jam squalent abductis arva juvencis
 Undique, præcipitesque fugam petiere coloni.
 Civibus ô! tandem lucem da cernere nostris, 70
 Et populis redeat vetus in præcordia virtus.
 Inter se positis ultro civilibus armis
 Pacem agitent, unaque velint occurrere pesti
 Communi, atque ferum divellere finibus hostem.

DIVÆ MARGARITÆ VIRGINI.

MARGARITA, tuam, senium quam ever-
 terat, ædem
 Vida tibi è patrio marmore restituit.
 Pro qua si pietate ulla est ei gratia apud te
 Parta, facerdotem respice, Diva, tuum.
 Non aurum, non, quos vulgus suspirat, honores, 5
 Non, longa in terris fit sibi vita, petit:

Verum

Verum illum sibi concilies, cui sanguine fuso,

Cui simul æterna virginitate places.

Numen ut illius in morte experiatur amicum,

Illius inque piis fit pius usque choris. 10

DIVÆ PELAGIÆ VIRGINI.

TU quoque carminibus, Pelage, memorabere
nostris,

Parva meis cui flore halat penetralibus ara,
Diva, olim Armenias inter celeberrima nymphas,
Fax juvenum: neque enim melior fuit altera forma,
Ornatuque prior, gressum quacunque ferebas, 5
Antiochi mediam pube stipante per urbem,
Gemmiferum caput attollens, auroque relucens,
Ore oculisque faces jaçtabas, unde juvenus
Pestem animis male cauta, acremque bibebat amorem;
Et tibi ludus erat cupidos suspendere amantes, 10
Ac torquere diu: foribus tibi pendula ferta
Semper erant, querulumque iterabat janua carmen:
Nec tua erant stratis sine limina amantibus unquam,
Quæ miseris durum præbebant nocte cubile.

Hæ

Hæ tibi erant artes, primæ hæc commercia vitæ. 15
 Ast ubi verus amor cœlo te cepit ab alto,
 Corque tibi omnipotens divinitus attigit aura
 Ad miras vatis voces & verba loquentis,
 Continuo totis tota es resoluta medullis,
 Et tibi delicuit, glacies ceu, mobile pectus. 20
 Atque ubi sublata est oculis, quæ plurima nubes
 Te circum caligabatque, aciemque premebat,
 Ne cœli quires jucundum cernere lumen,
 Quæ facies rerum horribilis, quæ noctis imago est
 Visa tibi! quantus tibi pectus perculit horror! 25
 Vidisti fueris quam tetro obnoxia monstro:
 Vidisti quibus in tenebris, quantisque periclis
 Expositam certæ morti te sponte ferebas.
 Ah! nimium secura mali, secura pericli,
 Ni tibi dexter opem supera Deus arce tulisset. 30
 Ac veluti pelagi in medio pugnantibus austris
 Siquis forte, gravi qui vinctus membra sopore
 Nil sensit, dum sævit hyems, mox fluctibus actus
 In ficcum, somno excitus quanto æquora motu
 Turbentur videat, quantas evaserit undas, 35
 Syrtesque, scopulosque & navifragos Euripos,
 Horreat, & tutum vix sese in littore credat.

Sic

Sic tu Nympha mali admonita, instantisque pericli,
 Quos pelagi fluctus, quantos enaveris æstus!
 Horrebas vitæ studia illaudata peractæ 40
 Incufans, tendensque ambas ad fidera palmas,
 Flebas, purpureasque genas largo imbre rigabas
 Pacem orans, imoque trahens suspiria corde.
 Jamque animos penitus sensusque oblita priores
 Rejicis ornatus veteres, corpusque superbum 45
 Frigore vix prohibens hirsuto involvis amictu,
 Fortunasque omnes, quarum tibi copia larga,
 Venturi secura, inopum partiris in usus.
 Jam tibi lucentes gemmæ, jam purpura, & aurum,
 Tecta que marmoreis fordent subnixa columnis. 50
 Jam species vilis, jam vilia munera formæ,
 Et solitum tibi dulce nihil: mortalia temnis
 Omnia, sublimique animum defigis Olympo.
 Ille sibi æterno te captam junxit amore,
 Qui nos morte sua tenebris eduxit ab atris, 55
 Criminaque effuso delevit nostra cruore.
 Huic uni te, Nympha, colis, huic pectus uni:
 Hos unos tacito suspiras pectore amores.
 Atque ideo vitas hominum vestigia, & urbem
 Effugis incommitata, petis loca sola, nec horres 60

Præside freta Deo sævarum lustra ferarum.
 Non tamen omne solum cordi tibi; sed placet unus
 Montis oliviferi, Solymorum qui imminet urbi,
 Altus apex, quem sæpe tuos audimus amores
 Cum fociis lustrasse Deum sub mole latentem 65
 Corporea, fessumque oleis jacuisse sub altis.
 Quove pudicitia incolumi vis omnis abesset,
 Veste genus mentita, virumque imitata latebas.
 Fortunata, amplis opibus, rebusque relictis
 Sede sub angusta, tugurique in pauperis antro 70
 Pauper agis duram non paupere pectore vitam.
 Vincis opes animo, nuper quibus ampla fluebas,
 Nec quicquam tibi defit, habes quando omnia in uno,
 Quo frueris, quo cuncta refers; ille omnia solus
 Est tibi: nil illum præter tibi, quem cupis unum 75
 Saucia, suspirasque, imisque è sensibus ardes,
 Noctes atque dies animo hæc una addita cura.
 Sæpe ideo terris subvecta mente relictis
 Tolleris alta petens, liquidumque per aera vecta
 Carpis iter, superas nubes, atque æthera tranas, 80
 Sanctorumque acies volucrum ter terna pererras
 Concilia, hac illac vestigans lumine passim
 Quem sine fine ardes, quem cor tibi deperit unum,

Donec eum teneas tandem complexa repertum.
 Illum animo, tota illum hauris lætissima mente: 85
 Totum obiens acie (neque enim dimittis) acuta.
 Nec tibi divina labefiunt lumina luce,
 Qua frueris, miraque animum dulcedine pascis.
 Interea exanimum lethi ceu frigore corpus
 Labitur, & dulci torpent tibi membra sopore. 90
 Et pigeat castas post vincula sacra puellas
 Spernere mortales ignem unum propter amores?
 Non tamen invidia volucer tibi defuit hostis
 Noctipotens pulchris semper contrarius orfis.
 Ille tibi memorabat opes, memorabat amores, 95
 Quos fugeres, priscae & revocabat ad otia vitæ
 Mollia, desidiaſque, animum convellere nixus.
 Tu saxo veluti turris fundata vetusto
 Stas contra, & fractas objectu rejicis undas,
 Illius objectu, cui toto pectore flagras. 100
 Te quoties petiit, toties certamine victus
 Cessit, & exutus, fidit quibus, arma reliquit,
 Usque adeo, ut pugnæ fugeret se credere iniquæ,
 Et tremere nigris manus importuna sub oris.
 At nonnulla etiam duræ solatia vitæ 105
 Hic tibi erant aliunde, cohors neque deerat amantum:
 Nam

Nam vulgo tuguri ante fores examina fera
 Sæpe audita ferunt superum sub nocte volucrum
 Ludere, & in numerum liquidos tibi fundere cantus.
 Tunc etiam quandoque, antro cum exire juvabat, 110
 Ibas, & loca plena Deo, fola sancta legebas,
 Et fortunatas lustrabas lumine fedes,
 Unde falus hominum infanda trabe nexa pependit.
 O! illis mihi si quoque detur degere in oris,
 Quod superest hujus moribundo in corpore vitæ; 115
 Dulce foret sacra vestigia ponere terra,
 Atque vias legere interdum, quas isse per olim
 Sæpius audirem regem omnipotentis Olympi,
 Quando (humiles nam me retrahunt onera invida curæ)
 Pressus humi nequeo sublimem tollere mentem 120
 Ad cœli jubar, & superas percurrere fedes.
 Sic animum saltem dulci solarer amore,
 Inspiciens tantorum operum monumenta per agros,
 Felices agros nimium! felicia rura!
 Felices montes! pedibus quos presserit ille, 125
 Felices fontes! queis labra admoverit ille!
 Nullum mane mihi, nullus mihi vesper abiret,
 Quin tumulo accumbens venerarer nobile bustum,
 Saxa lavans lacrymis, fortunatumque sepulchrum

Amplectens, cui divinos tegere obtigit artus, 130
 Donec ad æthereas redivivus surgeret auras.
 Tum si quis mihi demonstret, quo pulvere fufus
 Divinus cruor, ore legam, terræque beatæ
 Sæpius accurvus nunquam fatis oscula figam.
 O! saltem si, cum mihi venerit ultimus ævi 135
 Finis, ibi fessæ vitæ claustra relinquens
 Sensibus extremas auras fugientibus hauriam,
 Quas moriens heros posito capite expiravit,
 Tum mihi felici quam molliter ossa quiescant?
 Hæc tibi semper erant; nec te ulla avertere, Nympha,
 Tempestas potuit tam turbida, quin loca adires 141
 Ardua quotidie, lacrymarumque imbre rigares,
 Donec languentes te mors fera exiit artus,
 Et superas anima petiisti præpete fedes,
 Is ubi in amplexus nunquam fallentis amantis 145
 Sæpius, & dulci frueris per secula amore.
 Ille tibi spretis pro gemmis, murice, & auro
 Indutæ cœli æterna dat luce nitere.
 Pro juvenum cœtuque, & pro nuruum famulatu
 Aligeris immixta choris, immixta puellis 150
 Cœlivagis plaudis choreas, & carmina promis.
 Ipsa tibi confors patriæ non immemor olim

Ufque

Ufque comes graditur pulcherrima Margarite,
 Nec fine te juvat æternæ indulgere choreæ.
 Salve, Diva, Erebi terror, decus addita cœlo ! 155
 Accipe, nunc tibi quos utcunque novamus, honores.
 Promeritæ tibi templa damus, tibi ponimus aras,
 Atque tuo frumentiferos de nomine campos
 Diximus : ipfi etiam norunt tua fâcra coloni :
 Serta tibi è primis fufpendunt fpicea ariftis, 160
 Pomaque, mellaque purpureosque è vite racemos,
 Præfentemque vocant agris, pecorique fâtifque,
 Arboribusque: rogant ne culmos afpera adurat
 Rubigo, grandoque leves terat horrida ariftas;
 Neve nemus lætum vites coquat alba pruina, 165
 Decutiatque novos exufta ex arbore flores,
 Neu pyrus arefcât, foliifve uberrima morus,
 Neve apibus noceant longæ mala frigora brumæ.
 Plurima præcipue volitans lætentibus abfit
 Meffibus, heu ! noftris nunc primum cognita terris, 170
 Prataque ne nigro viridantia demetat ore.
 Sit lætum pecus omne ; lupus procul abfit acernis
 A ftabulis, valeantque canes : fit ruftica proles
 Vivida : ne pubes fit turpi obnoxia morbo,
 Nec fleat informi lapfos de vertice crines. 175

Nos

Nos vero, humani generis quos invidus hostis
 Infidiis petit, & recto deducere tendit,
 Respice, Diva: vides quibus undique pectora captet
 Nostra dolis, quot se in facies, quot vertat in ora
 Abditus, incautosque occulta indagine cingat. 180
 Nunc Veneris curis paulatim innectit amaris,
 Illecebrasque animis, atque otia inertia suadet,
 Adque epulas vocat, & nocturnæ pocula mensæ:
 Nunc petit injecto ventosæ laudis amore.
 Sæpe ostendit opes, interdum ostendit honores, 185
 Invidiaque, odiisque animos inflammat acerbis.
 Quot scelerum facies, illi tot retia, quis nos
 Implicet, & varia deludat imagine captos.
 Eripe nos, precibusque tuis evadere casses
 Detur, & occultas hostis deprendere fraudes: 190
 Quandoquidem tectis potuit te fallere nunquam
 Irritus ille dolis, semperque irrifus abivit.
 Hos tu non ignara modos nos instrue, & artes,
 Et tibi sit pietas nostra, ô pulcherrima, cordi,
 Te quamvis parvo colimus, Pelagia, facello. 195

COELITIBUS VIRGINIBUS.

COELI deliciæ beatioris
 Quid vos in superum domo puellæ,
 Tam multis rear actitare seclis?

Vos mi dicite: vosne sempiterna

Juvant otia, & usque feriatis 5

Cordi est perpetua frui quiete;

Dum vestros animos alit voluptas

Illa illa illius affluens ab ore,

Aspectu omnia qui beat vel uno?

An vos ô! potius juvat choreis 10

Indulgere, chorosque ductitare

Ad cœli numerum usque concinentis?

Vos ô! vos videor videre molli

Stellatis pede lufitare in hortis

Molles, lacteolas, venustulasque. 15

Quam vos quam juvat insequi usque amantem

Formosum placitæ arbitrum choreæ!

Quam vos carmina dicere usque amanti

Ductori placitæ juvat choreæ,

Qui quocunque oculos, & ora vertit, 20

Hauftis omnia amant repente flammis!

Quam

Quam vos quam juvat undique expetitas
 Huic nescisse virum, huic necem subisse,
 Pro vobis quoque qui integer peremptus!

Hunc ut sensibus intimis amatis,

25

Toto ut pectore deperitis unum,

Et vestro est in amore nil amarum:

Hæc mi dicite virgines. Sed unum est,

Quod nunc vos aliud velim rogatas:

Id mi dicite puriter roganti,

30

Hæc inter quid agunt mei ambo ocelli

Margarita rosa prior recenti,

Et forma Pelage haud minus venusta,

Quas nos plus oculis amamus ipsis

De nobis meritas bene, atque amantes?

35

Ecquæ illis aliæ venustiores

In vestra choreæ vacant corona?

Ut ô! ut mihi nunc videntur ambæ

Post cœli dominam, Dei parentem

Præluere, aliasque præterire

40

Subsultim celeris duces choreæ!

En! blando ut pede, blanduloque motu,

Casto ut corpore, castulisque ocellis,

Hæc ut purpureo rubens in ostro,

Ille

Illa ut candidulo albicans ligustro, 45
 Lætæ virgineis utræque palmis !
 Salvete ô simul ætheris puellæ
 Omnes aureolæ, integellæ & omnes !
 Nos interdum opibus juvate vestris,
 Qui mortalibus ignibus calemus ; 50
 Vestræ nos facis ustulate flamma.

D E

DIVIS COELITIBUS.

ADESTE mecum, virgines, & integri
 Pueri & puellæ, & omnis ætas, maxime
 Casti, & pudicæ conjuges adhuc viris
 Junctæ, aut solutæ vinculis jugalibus.
 Neque non vocamus, quos juventæ nequiter 5
 Piget peractæ, admiffa pœnitentia
 Ex corde, ab imo diluentes pectore.
 Adeste, mecum laudibus sustollite,
 Quos præterivimus, beatos ætheris
 Sublimioris, generis omnis, incolas. 10
 Non unus omnes prosequi ego versu queam :
 Favete linguis : saltem eos silentio

Taciti simul veneremur innumerabiles.
 Miremur omnium perennes laureas,
 Claros triumphos, inclytasque glorias; 15
 Eos & omnes advocemus sedulo,
 Nobis ut alto opem ferant ab æthere
 Periculis in omnibus, neque nos finant,
 Quoad valebunt, cedere obrutos malis.
 Non quod suapte vi, sua aut potentia 20
 Queant juvare hominem, & opem impartirier :
 Divi neque bona, neque ulla dant cuiquam mala.
 Est unus omnium bonorum publicus
 Diffeminator, ille coeli præpotens
 Regnator, orbis conditor, hominum fator, 25
 Cui omnia famulantur, omnia subjacent
 Obnoxia, unus omnibus ubique imperat,
 Unusque, quos vult, eligit, quos ope juvet,
 Nullius ipse externæ opis porro indigus.
 Quos vero habet neglectui, in præceps finit 30
 Ruere misellos, ac malis prorsum omnibus
 Circumvenit, dans cuique pro merito, ut lubet,
 Ultor severus criminum, mortalibus
 Perterrefaciens conscia intus pectora,
 Coelum trifulcis cum coruscat ignibus, 35

Tonitruque templa conq̄tit cœlestia.
 Nobiscum enim persæpe agatur sæviter,
 Nobis nisi ejus præsto ubique filius
 Adefset advocatus, & se opponeret
 Caro parenti, is dum parat nos funditus 40
 Vertere, malisque, quæ meremur, perdere;
 Cui detegit, quæ passus est olim volens
 Vulnera, peremptus pro salute publica.
 Hunc supplices homines in omnibus adeunt
 Discriminibus, & advocatum unum admovent. 45
 Verum, quia plerumque suppudet reos
 Adire recta regium natum unicum,
 Hunc deprecatores ut sibi illico parent,
 Neve alloquantur eum sine internuncio,
 Prius adhibent de civium numero aliquos, 50
 Et, advocatum qui precentur, advocant,
 Seu sint adhuc nos inter hic superstites,
 Sive in supernam jam advolarint curiam.
 Est tutius vero advocare quos scias
 Intra receptos jam ætheris domicilia. 55
 Neque est verendum ne advocati exaudiant,
 Quod oppido remoti ab iis habitent plagis,
 Humusque ab astris absiet quam plurimum.

Vident piorum animæ, ac volucres spiritus
 Semper beati humana facta, & audiunt; 60
 Sed non suapte acie, suove lumine:
 His omnia repræsentat ante oculos sua
 In luce soboles cuncta cernentis Dei,
 Rerum fideles suggerens imagines.
 Hunc intuentes intuentur omnia, 65
 Quæcunque opus, vel quæ haud pater eis abnuit.
 Itidem audiunt omnia vocati cœlites,
 Et obsecrati pro obsecrantibus obsecrant:
 Est ille speculum, est unus idem Echo omnibus.
 Ob id tamen mortalium ipsi mentibus 70
 Haud inferuntur; solus illapsu Deus
 Adest, & animis influit præsentia,
 Solusque propitio fovet nos numine.
 Nulli creato est numen, aut divinitas:
 Vult ipse post se nos tamen venerarier 75
 Honore proximo Quirites ætheris,
 Et supplicabundos sepulchra visere,
 Et quicquid eorum adhuc apud nos reliquum est;
 Nec thura eis negare, nec crocum, aut rosam.
 Quare agite, mecum adeste cuncti, & ætheris 80
 Onerate votis universam curiam;

Nobis

Nobis benevolum ut advocatum sedulo
 Reddant, suaque coelites nos evehant,
 Qua plurima pollent apud eum, gratia.
 Is dehinc parentem propitium nobis dabit, 85
 A quo, perenni ut fonte, cuncta fluunt bona.

DIVIS COELITIBUS.

A DEST E, sancti coelites,
 Cives supernæ curiæ:
 Vestra levantes nos ope

Deo propinquos jungite.

Tu Diva virgo, virginum 5
 Princeps, Dei puerpera,
 Regina cœli, da tuum
 Adeste nobis filium.

Vos dehinc beati præpetes,
 Dei fideles nuncii, 10
 Simul creati cum nova
 Nascentis orbis machina :

Quos contumax contra Deum
 Non extulit superbia ;
 Sed perstitistis in fide, 15
 Ulti rebelles prælio.

Tum

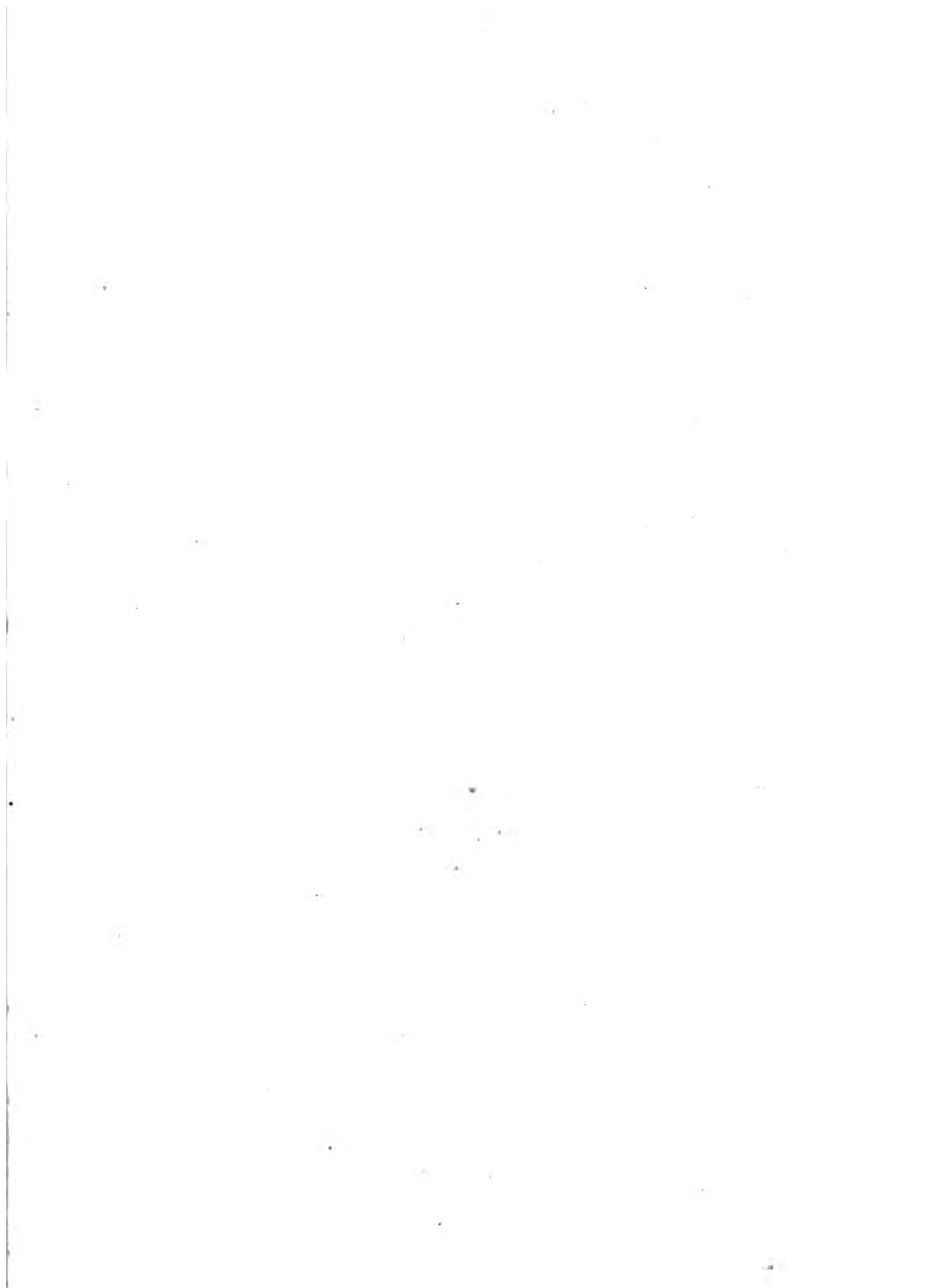
Tum vos caduci corporis,
 Ceu nos, onusti pondere
 Quondam mares, aut virgines,
 Nunc dii beati coelites; 20
 Quos vestra virtus ætheris
 Evexit ad fastigium :
 Floretis illic maxima
 Jam consecuti præmia.
 Vos invocamus supplices ; 25
 Nobis famem defendite,
 Sint bella longe, sit lues,
 Sit nostra coelo arrecta mens.
 Ut mox levati vinculis,
 Gravique mole corporis, 30
 Migremus ad vos illico,
 Vestros adoptati in choros.
 Possimus hæc ut assequi,
 Vobis rogandus maximus
 Ter unus ille, qui bona 35
 Potens opum dat omnia.

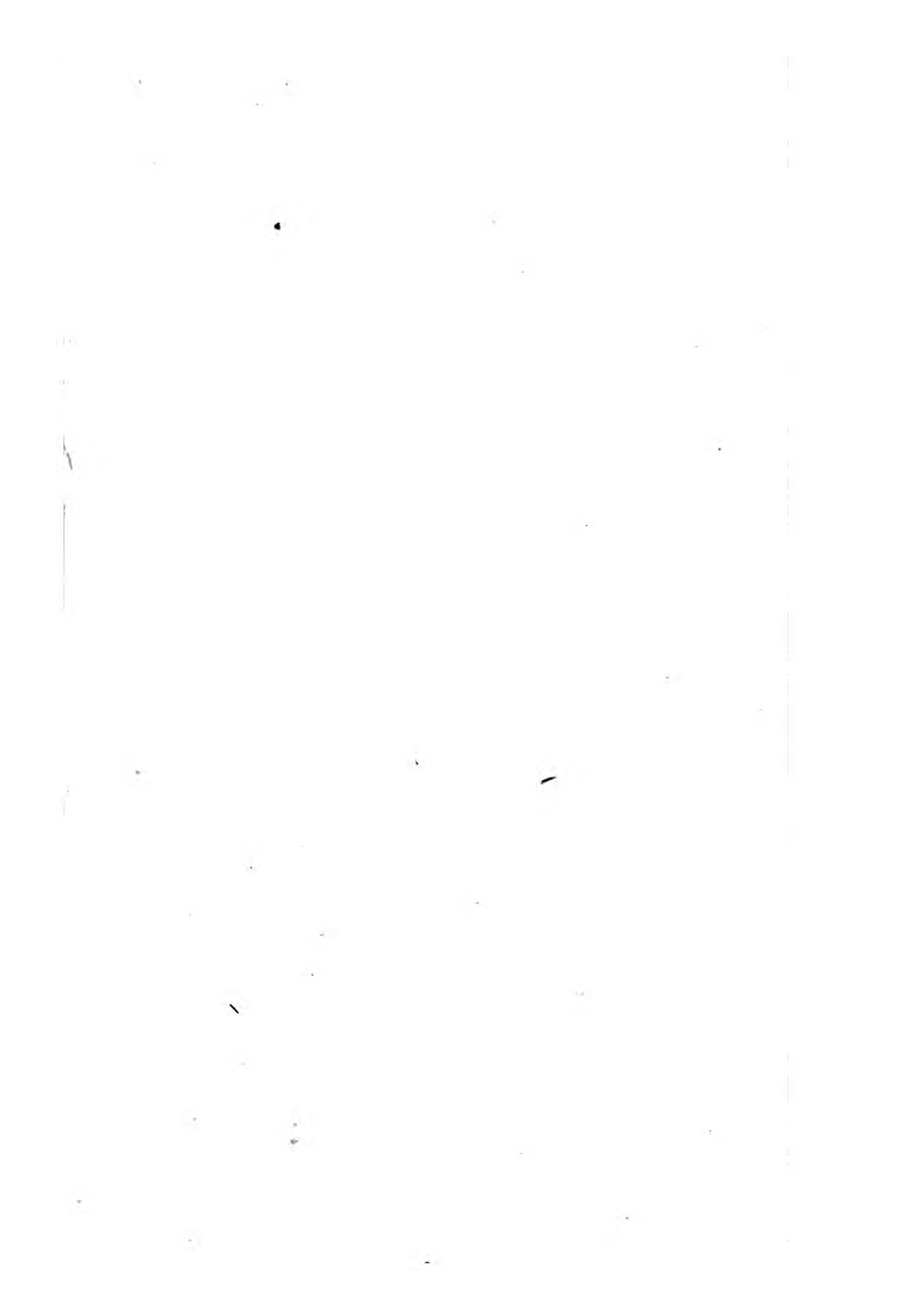
F I N I S.

OMNES rogatos VIDA vult quam maxime,
Qui legerint versus suos, si offenderint
Quidpiam, quod alienum à sacris mysteriis
Videatur, ante ne improbent, quam intelligant.
Nam recta sentit cum optimis, & asserit 5
Quæ firma patrum comprobat consensus;
Omniaque, quæ scripsit, bona scripsit fide.
Nec factiosum ferre genus hominum potest,
Qui, ut esse videantur aliquid, vetera elevant,
Novasque semper efferunt ineptias, 10
De industria recta deerrantes via.
Siquid per imprudentiam dixit tamen,
Quod parte ab ulla claudicare censeant,
Vult esse non dictum, abolitumque funditus;
Et ipse jam nunc abrogat dicto fidem. 15

[Faint, illegible handwritten text]

EE: VID
.50173555

